

بیان معنوی ۷

مجموعه سخنرانی‌های استاد پناهیان (۲۵۶ جلسه)

— فهرست موضوعات —

معنویت و اخلاق	
۱. قوت و قدرت روحی	۲۰. اراده، عامل اساسی هدایت
۲. مشغولیت حقیقی انسان	۲۱. انعطاف‌پذیری، اثبات بندگی
۳. شرط اصلی پیشرفت	۲۲. انعطاف‌پذیری و عاقبت به خیری
۴. راه رسیدن به بالاترین لذت	۲۳. جامعیت یافتن، مهمتر از خوب بودن است
۵. نفاق	۲۴. درک اراده خداوند
۶. اخلاق بسیجی	۲۵. نقش عبادت در سبک زندگی
۷. گناهی همپای شرک	۲۶. نگاه تربیتی قرآن در تفسیر سوره حجرات
۸. انعطاف‌پذیری	۲۷. یاد خدا
۹. مبنای تحول	۲۸. دین و زیبایی‌های آن
۱۰. سوء تفاهم	۲۹. زندگی برتر
۱۱. عزت و حماسه	۳۰. محبت خدا، نزدیک‌ترین راه
۱۲. تنها در این صورت دینداری آسان می‌شود	۳۱. تعیین‌کننده‌ترین عامل در مقدرات بشر
۱۳. برترین هدف	۳۲. شکر، آغازی بر اتمام نعمت
۱۴. حضرت زهراء و جهاد اقتصادی	۳۳. معنویت حماسه‌ساز، معنویت حماسه‌سوز
۱۵. انگیزه طلبه شدن	۳۴. چشم انداز دینداری
۱۶. اولین قدم برای معرفت نفس	۳۵. خودنمایی
۱۷. باور عظمت روح	۳۶. غربت پیامبر (ص)
۱۸. اعتکاف، فرصتی برای ترک حب دنیا	۳۷. کدام اخلاق
۱۹. رابطه مفهوم اطاعت با هدف خلقت انسان	۳۸. رشد نفاق

۳۹. مبنایی برای اصلاح سبک زندگی

۴۰. ضرورت تحصیل علوم اسلامی

۴۱. زیارت خوبان

ولایت و سیاست

۴۲. شاخص مهم ولایتمداران

۴۳. سیاسی ترین آیه قرآن کریم

۴۴. زیارت جامعه؛ بزرگترین هدیه امام

هادی (ع)

۴۵. نفاق

۴۶. ۹ دی؛ گذر از دیکتاتوری دمکراسی

به سوی جامعه ولایی

۴۷. محبت پیامبر (ص) به امت

۴۸. مهمترین اصل اعتقادی

۴۹. آرامش

۵۰. گناهی همپای شرک

۵۱. شهید شاطری؛ الگویی برای انقلابی

بودن

۵۲. قدرت و ارتقاء معنوی

۵۳. بهترین نوع اتحاد، بدترین نوع اختلاف

۵۴. زمانه ما هم اکنون به تقوی رسیده

است

۵۵. شهدا به دنبال قدردانی نبودند

۵۶. خدمتگزار بودن، اولین ویژگی برجسته

حزب الهی ها

۵۷. تقوای سیاسی

۵۸. حماسه سازان و حماسه سوزان

۵۹. تقوای سیاسی، گفتار سیاسی

۶۰. تقوای سیاسی

۶۱. تقوا در فرهنگ سیاسی

۶۲. مبارزه در چند جبهه

۶۳. روحانیت و سیاست

۶۴. اخلاق انتخاباتی

۶۵. پاکی قدرت و احترام به فهم انسانها

در سیره سیاسی امام صادق (ع)

۶۶. سیاستمداران همانطور که می اندیشند

عمل نمی کنند

۶۷. تقوای سیاسی

۶۸. تقوای سیاسی

۶۹. تاریخ تحلیلی اسلام

مهدویت و آخرالزمان

۷۰. راه رسیدن به انتظار حماسی

۷۱. بلوغ مؤمنان در شناختن عالمان در

دوران غیبت

۷۲. غروب جمعه

۷۳. آشنایی با دعای ندبه

خانواده و تربیت

۷۴. مادران جهادگر

۷۵. خانواده خوب

هنر و رسانه

۷۶. سینما و ظرفیت های آن

۷۷. سینما و انقلاب

۷۸. عصر رسانه و رسالت جبهه حق

۷۹. هنر انقلابی یا هنرمند انقلابی

۸۰. روحانی در قاب سینما

موسسه عصر بیان معنوی – ناشر آثار استاد پناهیان

تلفن تماس: ۰۲۱,۷۷۶۵۰۵۷۷

پیامک موسسه: ۱۰۰۰۱۳۱۳

پست الکترونیکی: bayan.manavi@gmail.com

Sales@BayanCenter.ir

پایگاه اطلاع رسانی بیان معنوی: www.BayanManavi.ir

فروشگاه اینترنتی موسسه بیان معنوی: www.BayanCenter.ir

مرکز پخش و ارسال محصولات به سراسر کشور: ۰۲۱,۷۷۶۵۰۵۷۶

معنویت و اخلاق

قوت و قدرت روحی (بیت رهبری - محرم ۹۲ - جلسه)

معرفی بحث:

در منظومه معارف دین، بسیاری از فضایل اینگونه هستند که کسب یکی از آنها، زمینه‌ساز و مقدمه کسب فضایل دیگر هم هست. یکی از این فضایل، قوت و قدرت روحی مؤمن است که دارای ارزش و جایگاه بسیار ویژه‌ای می‌باشد. آشنایی با ابعاد مختلف قوت و قدرت روحی مؤمن، مستلزم یک بررسی قرآنی و روایی است تا بتوان بیشتر با حدود و ثغور این امر مهم آشنا شد. چگونگی کسب قوت و قدرت روحی، شناخت آثار و نتایج این قدرت، آسیب‌های عدم قوت روحی و عوامل ایجاد ضعف و ترس، از جمله مواردی هستند که در این جلسه مورد اشاره قرار می‌گیرند. قوت روحی، اگر چه برای تمام افراد یک جامعه ایمانی لازم است اما برخورداری از آن برای مدیران و مسؤولین سیاسی دارای اهمیتی مضاعف است، چرا که از ابعاد اجتماعی این خصیصه نمی‌توان به هیچ رو غفلت ورزید.

فهرست:

- کسب هر فضیلت، مقدمه فضایل دیگر
- جایگاه مهم قوت و قدرت روحی
- آشنایی با فواید قوت و قدرت روحی
- منشأ قوت و قدرت روحی
- موانع کسب قوت و قدرت روحی
- رویکرد دشمن برای تضعیف قوت و قدرت روحی
- رابطه فرهنگ غرب با قوت و قدرت روحی
- آثار اجتماعی، سیاسی و فرهنگی قوت و قدرت روحی
- روضه شب عاشورا

مشغولیت حقیقی انسان

(دانشگاه هنر، مشغولیت حقیقی انسان، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

نگاهی به معارف دینی و ابواب و شاخه‌های آن کافی است تا دریابیم دریایی از مطالب گوناگون در آن وجود دارد. این گستردگی انسان را متحیر می‌کند و وصول به حقیقت و نیل به هدف را کاری بس دشوار و بلکه دست نیافتنی می‌نمایاند. اما باید گفت راه مغنویت و رسیدن به خدای متعال می‌تواند بدون این پیچیدگی‌ها و عبور از راه‌های پرخطر محقق گردد. وقتی انسان درست تأمل کند، می‌فهمد انبوه مطالب و منابع در معارف دینی، نه به خاطر دشواری و پیچ و خم راه؛ بلکه به علت روان‌های ناهنجار و دل‌های بدقلق می‌باشد که با عدم پذیرش حق، راه‌های انحرافی پدید آورده‌اند و عالمان را مجبور ساخته‌اند برای پاسخ انباشتی از مطالب و کتب را فراهم آورند.

استاد پناهیان در این سخنرانی با توضیح این مطلب، خود خداوند را کوتاه‌ترین راه و در واقع راه میان‌بر به سوی او معرفی می‌نماید. رسیدن به خداوند آسان است به شرط آن که با صفای فطرت گام برداریم و زندگی و اندیشه خود را به رابطه با خود خداوند اختصاص دهیم. ایشان در این باره به زندگی و سیره اولیاء دین استناد می‌کنند و نشان می‌دهند که رابطه با خدا و غرق شدن در آن، چه شیرینی‌ها و لذت‌های نابی به انسان هدیه می‌کند. برای این که به این هدف دست یابیم باید در قرآن و دعا‌های معصومین دقت کنیم و چند و چون این رابطه را از خلال آنها کشف نماییم.

فهرست:

- دنبال راه میانبر بودن، نتیجه کمال عقل

- خود خدا، راه میانبر
- ضرورت اندیشه در باب رابطه با خدا
- شناخت صحیح خداوند
- لذت از خدا، تمام مسأله زندگی انسان
- غرق بودن حضرت علی (ع) و حضرت فاطمه (س) در رابطه با خداوند
- مطالعه ادعیه، راهی برای شناخت رابطه با خدا
- روضه حضرت علی اکبر (ع)

شرط اصلی پیشرفت

(مسجد دانشگاه شریف، سالگرد شهید احمدی روشن، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

ارزش‌های اخلاقی و معنوی همه یکسان نیستند و برخی از آن‌ها دارای اهمیت و اثر بیشتری هستند. ویژگی بارز شهدای انقلاب اسلامی همچون شهید احمدی روشن که نقش بسیار حیاتی در حرکت رو به جلو و غلبه بر مشکلات و فائق آمدن بر کاستی‌ها دارد، این است که ایثار می‌کنند. این عزیزان از خود و آسایش و منافع خود برای تعالی کشور گذشتند. خود را فدای ارزش‌های والای اسلام و انقلاب کردند. در جنگ تحمیلی همین عامل باعث پیروزی رزمندگان اسلام بر سپاه کفر جهانی گردید. امروز نیز در عرصه انرژی هسته‌ای، ایثار امثال شهید احمدی روشن است که دستاوردهای بزرگ را ممکن ساخته است. اگر در برخی میدان‌ها نتوانسته‌ایم بر مشکلات غلبه نماییم، علت اساسی آن این است که ایثار کافی وجود ندارد. ایثار خصلتی است که پیشرفت‌های ما را از دستاوردهای دیگران تمایز می‌بخشد و باعث می‌شود ما با سرعت و کیفیت بهتری رشد نموده و بر مشکلات غلبه کنیم. بنابراین امروز همانند دوران دفاع مقدس باید بر ایثار تأکید کنیم و با همین عامل، راه پیشرفت و عبور از مشکلات را هموار سازیم.

فهرست:

- ایثار، ارزشی اجتناب ناپذیر
- مقام بلند شهید احمدی روشن
- فقدان احمدی روشن‌ها، مشکل اصلی پیشرفت کشور
- ایثارگری، مقدمه عدالت مهدوی (عج)

- پیشرفت بدون ایثار، تأمین منافع صهیونیسم
- روضه حضرت علی اکبر (ع)

موضوع: شرط اصلی پیشرفت

راه رسیدن به بالاترین لذت

(هیئت محبین العباس، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

انسان‌هایی که همت بلند دارند در هر چیزی به دنبال بهترین و بالاترین هستند. یکی از زمینه‌های وجود انسان، لذت بردن است. انسان‌ها از چیزهای مختلفی لذت می‌برند اما مشاهده می‌شود که معمولاً هر کدام از آنها حسرت دیگران را هم می‌خورند و نگاهی به لذت دیگران هم دارند. در این میان یک لذت است که با سایر لذت‌ها فرق می‌کند و کسانی که غرق در آن هستند، هرگز به دیگر لذت‌ها چشم ندارند. این لذت علاوه بر این ویژگی، این خصوصیت و توانایی را هم دارد که بالاترین میزان لذت را در فرد به وجود بیاورد. این لذت چیزی نیست جز لذت «محبت». ناگفته پیداست که دنیا و امور دنیوی اساساً ظرفیت محبت را ندارند زیرا انسان فراتر و برتر از همه لذات دنیوی است.

استاد پناهیان در این سخنرانی توضیح می‌دهند که تنها اهل بیت(ع) هستند که می‌توانند تا این اندازه محبوب باشند و بالاترین درجه محبت را ایجاد و انسان را در بالاترین سطح از لذت محبت برخوردار نمایند. ایشان بیان می‌کنند که در میان ائمه معصومین(ع) نیز علی(ع) است که بیشترین محبت را به خود جلب می‌نماید. برای این که انسان به محبت هر چه بیشتر امیرالمؤمنین علی(ع) دست یابد و از این طریق به بالاترین لذت برسد، استاد راه‌های مختلفی ارائه می‌دهند.

فهرست:

- محبت، تأمین کننده بالاترین لذت

- شدت و ضعف محبت
- اهل بیت (ع)، محبوبان حقیقی
- راه‌های رسیدن به عالی‌ترین حد محبت به حضرت علی (ع)
 - ۱- کسب معرفت به امیرالمؤمنین (ع) و افزایش آن
 - ۲- یاد علی (ع)
 - ۳- شبیه شدن به حضرت علی (ع)
 - مشابَهت در رفتار و ابعاد دیگر
 - مهم‌ترین شباهت، تحمل سختی و مبارزه با نفس
 - ۴- دوستی و خدمت به دوستان علی (ع)
 - ۵- دشمنی و بغض دشمنان علی (ع)

نفاق

(تهران، هیأت شهدای گمنام، ۲۴ جلسه)

معرفی بحث:

نفاق، به عنوان موضوعی که می‌تواند فرادینی هم باشد؛ یکی از عوامل مهم در تهدید ایمان و تضعیف جامعه دینی بوده است. نفاق به دلیل انواع گوناگون و پنهان بودنش، پیچیدگی‌های خاصی را هم به هنگام مبارزه نیاز دارد. البته قبل از آغاز مبارزه نیاز است که با انواع راه‌های شناسایی نفاق آشنا شویم. نگاه دین به نفاق، نحوه تأثیر منافقین بر جامعه ایمانی، رابطه منافق با ولایت، مکانیسم پیدایش نفاق، علائم نفاق و بخشی از مباحث مهمی را شکل می‌دهد که استاد پناهیان طی ۲۴ جلسه به تبیین آن‌ها پرداخته‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

امتحان با اولیاء الهی

- امتحان انسان‌ها با اولیاء الهی
- پیچیدگی امتحان شدن با ولی خدا
- مراتب امتحان با اولیاء الهی
- ایمان مستقر و ایمان مستودع به اولیاء
- حفظ ایمان به ولی خدا برای همیشه
- انواع امتحان با اولیاء الهی
- مراحل رشد و ارتقاء در ارتباط با ولی خدا
- روضه اسارت اهل بیت (ع)

جلسه ۲

نفاق؛ اهمیت و پیچیدگی‌ها

- ضرورت بحث از نفاق
- نفاق؛ موضوعی فرادینی
- روابط نفاق و کفر
- روند پیچیده‌تر شدن نفاق
- بررسی نفاق با توجه به آیات قرآن
- معنای نفاق
- نفاق اخلاقی
- ظرفیت نفاق
- پیچیدگی مبارزه با نفاق
- نفاق و ولایتمداری
- روضه امام حسین (ع)

جلسه ۳

راه‌های شناسایی نفاق

- نفاق در آینه روایات
- سیره مؤمن در ترس از نفاق
- ضرورت تضعیف نفاق
- تضعیف نفاق و مقدمه‌سازی برای ظهور
- پیچیده بودن شناخت منافق و نحوه کار او
- درجه‌بندی نفاق
- نفاق؛ پدیده‌ای با تاریخ طولانی
- قرآن؛ شرحی بر ایمان و نفاق
- اهداف شناسایی نفاق
- راه‌های شناخت نفاق
- ابعاد اجتماعی نفاق
- اشاره به روضه امام سجاد(ع) و تدفین شهدا

جلسه ۴

زمینه‌های رشد نفاق در دین

- زمینه‌های رشد نفاق در دین

- پنهان بودن درجه ایمان

- پرهیز از سوءظن

- توصیه به حسن ظن

- عیب‌پوشی

- فرصت‌هایی برای رشد نفاق

- مظلومیت مؤمنین در مقابل جریان نفاق

- آداب برخورد با نفاق

- روضه امام حسن (ع)

جلسه ۵

منافقین و یارگیری از گناهکاران

- علاقه منافقان برای جذب گناهکاران
- دینداری؛ سخت گیرانه یا آسان؟
- تسامح و تساهل در دین
- تلاش برای دور کردن گناهکاران از منافقین
- دلسوزی؛ ریشه نهی از منکر
- مهربانی با گناهکاران در سیره خوبان
- ویژگی‌های منافق
 - انعطاف پذیری مطلق
 - رنگ به رنگ شدن
 - سهل گیر بر خود، سخت گیر به دیگران
 - طعنه به عیب دیگران
 - زبان زیبا و قلب سیاه
- اشاره به روزه حضرت علی اصغر(ع) و روزه اربعین و بازگشت حضرت زینب(س) به کربلا

جلسه ۶

ولایت گریزی منافق

- رمز آلود و اشاره‌ای بودن برخی از معارف قرآن
- نسبت کلمه متقی با شیعه
- ارتباط مؤمن و متقی با ولایت
- ولایتمداری و معنای تقوی
- تقوای قلب و پاسداشت زحمات ولی خدا
- قرآن؛ مدح اهل بیت و ذم دشمنان اهل بیت (ع)
- ولایت پیامبر (ص) و مخالفت‌ها
- ولایت گریزی منافق
- پیام‌هایی از سوره منافقین
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۷

عدم انفاق؛ مهمترین ویژگی منافقین

- بررسی یک صفت کلیدی در مورد نفاق
- نگاهی دوباره به کار اقتصادی و کسب ثروت
 - بی‌عرضگی و زهدنمایی
 - مؤمن و دنیای آباد
 - مؤمن و کسب و تجارت حلال
 - زشتی‌های زندگی انگل‌وار
 - نقش ویژه مادران در تربیت مالی فرزندان
 - حب مال و حب دنیا
 - فرهنگ جامعه ما در مورد اقتصاد
- عدم انفاق؛ مهمترین ویژگی منافقین
- انفاق به خوبان؛ محل مچ‌گیری از منافقین
- جمع‌بندی سوره منافقین در مورد انفاق
- ارزش انفاق در راه اهل بیت (ع)
- اشاره به روضه امام حسین (ع)

جلسه ۸

مال و ثروت نزد مؤمن و منافق

- همراه بودن عمل دنیوی و زندگی معنوی
- توصیه به خرید و فروش
- جایگاه فعالیت‌های اقتصادی در دین
- آثار فعالیت اقتصادی مؤمنین
 - سلب قدرت از دشمنان دین
 - تأثیر روانی و شخصیتی
 - سلب امور از منافقین
- علاقه مؤمن به علی (ع)
- علاقه منافق به مال و ثروت

جلسه ۹

نفاق پنهان

- جهل منافق به نفاق خودش
- چرا ایمان و چرا نفاق؟
- پیچیدگی های ایمان و نفاق
- وابستگی ایمان به خوبی های واقعی
- وابستگی اخلاق به صفات ژنتیکی
- مؤمن بد اخلاق و منافق خوش اخلاق
- خوش اخلاقی منافق و افزایش فتنه گری
- علائم نفاق پنهان
- روضه اسارت اهل بیت (ع)

جلسه ۱۰

منافق و جمع اضداد

- جمع اضداد برای اولیاء خدا
- جمع اضداد در منافق
- وجوه مختلف جمع اضداد
- جمع اضداد منفی و مثبت
- مثال‌هایی از جمع اضداد
 - آیت‌الله حاج آقا مجتبی‌تهرانی
 - شهید شاطری
- روضه امام حسین (ع) و حضرت علی اکبر (ع)

جلسه ۱۱

کاهش ایمان؛ خطری همیشگی

- خطر زوال ایمان، خطری همیشگی
- ایمان؛ ناشناخته‌ترین گرایش قلب
- ایمان مستقر و ایمان مستودع
- ترس از عدم عاقبت به خیری؛ ترسی ضروری
- دعا و تضرع برای حفظ و افزایش ایمان
- رو آمدن بدی‌ها و نفاق پنهان در امتحانات
- سیر برطرف شدن عیوب فرد و جامعه
- روضه حضرت معصومه (س) و حضرت زینب (س)

جلسه ۱۲

مکانیسم پیدایش نفاق

- شناخت ایمان؛ مستلزم شناخت نفاق
- اثر شناخت بدها بر تشخیص دادن خوبها
- مکانیسم پیدایش نفاق
- گناه و عدم اصلاح بدیها
- تأکید بر خوب بودن
- غره شدن به خوبیها
- تأکید ویژه دین بر اصلاح بدی پنهان
- اهمیت صلح و دوستی بین مؤمنین

جلسه ۱۳

نقش منافق خوش‌زبان در فتنه‌گری

- فلسفه اطاعت از خدا و رسول
 - حیات روح
 - شکوفایی مضاعف
 - نتایج عرفانی اطاعت از خدا و رسول
- فتنه، نتیجه عدم اطاعت از رسول
- مهمترین ابراز فتنه‌گری منافق
- چه کسانی کمر حضرت علی (ع) را شکستند؟
 - فاسق علیم اللسان
 - فریب امت با منافق چرب زبان
 - برای دفاع از خود، زبان‌بازی نکنیم
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۱۴

فاصله گرفتن از نفاق

- جایگاه تقرب و تبعد در منظومه معارف دین
- تقرب؛ مفهومی بی انتها
- تبعد از بدها و بدی‌ها
- خوب تر شدن؛ هدفی متعالی
- دور شدن از بدها؛ ضرورتی برای خوب تر شدن
- از منافقین بسیار دور باشیم
- منافق با نماز مشکل دارد
- عشق به نماز؛ راه دور شدن از نفاق
- روضه حضرت زینب(س)

جلسه ۱۵

شناخت پدیده نفاق

- شناخت ایمان؛ مستلزم شناخت نفاق
- نفاق؛ پدیده‌ای اعتقادی
- خطر مخدوش شدن ایمان
 - پنهان کردن بی‌ایمانی
 - از دست دادن ایمان
- چرا بی‌ایمانی، امری پلید است؟
 - لطافت ایمان
 - قساوت قلب فرد بی‌ایمان
 - دشواری توضیح چیستی ایمان
- توجه به تاریخ و درک اهمیت تغییر ایمان
- بازی منافق با ایمان مردم
- نقش نفاق در بی‌ایمانی مردم به ولایت
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۱۶

نقش ولایت و تقوی در تشخیص خبیث و طیب

- تشخیص، مرحله‌ای از جدا شدن طیب از خبیث
- دشواری‌های تمیز دادن خبیث از طیب
- ایمان به ولایت، راه تشخیص خبیث از طیب
- ضعف ایمان صرف به خدا، برای تشخیص خبیث از طیب
- بی تقوایی؛ عامل ریزش خبیث‌ها
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۱۷

نقش تقوی در تعریف قدرت برای ولی خدا

- رابطه اولیاء خدا با قدرت
- عدم تلاش ولی خدا برای کسب مستقیم قدرت
- تبیین رابطه قدرت با ولایت
- سیره تاریخی امیرالمومنین (ع) در برخورد با قدرت
- نقش بصیرت و ایمان مردم در قدرت ولی خدا
- رابطه قدرت و ولی خدا؛ یک بررسی قرآنی
 - تفسیر آیه فاستقم كما امرت
- تقوای ولی خدا در پرهیز از زد و بندهای سیاسی

جلسه ۱۸

امتحان با ولیّ حیّ؛ امتحانی همیشگی

- ترسیم اطاعت از رسول خدا در قرآن
- چگونگی اطاعت از رسول در دوره‌های بعد
- تواضع به ولیّ خدا؛ فلسفه اطاعت از رسول خدا
- باقی بودن فلسفه اطاعت از رسول در همه دوره‌ها
- امتحان با ولیّ حیّ؛ امتحانی همیشگی
- دشواری‌های امتحان با ولیّ حیّ
- عبادت و ذکر، معیار خوب بودن نیست
- روضه حضرت امّ کلثوم و اسارت اهل بیت (ع)

جلسه ۱۹

تأثیر تقوی و شجاعت بر اطاعت از ولی خدا

- ضرورت شناخت نفاق برای شناخت ایمان
- شجاعت؛ نیاز جدی ما در مسایل معنوی
- برخی از آثار سوء ترس
- ترس؛ یکی از مهمترین ابزارهای شیطان
- فراگیری تربیت مبتنی بر ترس در جامعه
- ترس از عذاب؛ ترسی نادر و کمیاب
 - ترس از عذاب؛ مختص دل‌های عاشق است
- زشتی ترس‌های موهوم
- آثار ترس در عرصه‌های سیاسی
 - مؤمنین ضعیف از کفار می‌ترسند
 - مؤمنین ضعیف؛ زمینه‌ساز نفوذ دشمنان
 - بی‌توفیقی مدیران ولایت‌گریز

جلسه ۲۰

اهمیت شخص ولی در دین خدا

- دقت‌های خدا در برنامه هدایت انسان
 - آگاهی از سیستم‌های امنیتی دشمن
 - دقت‌های جزیی دشمن در مقابله با ما
- جایگاه ویژه انسان در ساختار دین
- اولیاء خدا و تربیت انسان‌ها
- روش دین در تربیت انسان با ولی
- شخص محوری و ولایت‌پذیری
 - عشق به عادل؛ مهمتر از عشق به عدالت
- جایگاه شخص ولی در دین
- برنامه‌ریزی برای افزایش محبت به ولی الله

جلسه ۲۱

شیطان و امنیت کاذب

- نقش منافق در سلطه کفار
 - منافق، مؤمن را از کفار می ترساند
 - ترویج عافیت طلبی در جامعه
- نقش شیطان در ایجاد آرامش کاذب
 - به تهدیدها فکر کنیم
 - وسوسه های شیطان برای غفلت از خطرات
- آسیب های ترویج آرامش کاذب در جامعه
 - عملکرد نامناسب رسانه ای در مورد دشمن
 - خشن و درنده خو شده دشمنان و آرامش کاذب جامعه
 - غیر انقلابی شدن فضای انتخابات
- اقتدار و شهادت؛ عوامل حفظ کشور
 - اقتدار با ترساندن دشمن حاصل می شود
- توکل به خدا؛ تنها راه غلبه بر ترس ها
- تأثیر مراقبت از ارزش ها در حفظ اقتدار
- نقش منافقین در ایجاد امنیت کاذب

جلسه ۲۲

شفاف بودن حق و ابهام نفاق

- آموزش انسان‌ها در رسالت پیامبر اکرم (ص)
 - اختلاف در هدف و روش با کفار
- روش کسب اقتدار در کشور
 - احزاب، عامل اقتدار نیستند
 - تفاوت‌های کسب اقتدار در کشور ما و در غرب
 - تفاوت در روش و در اهداف
- ضرورت درک روش‌های متناسب با فرهنگ ما
- شفاف بودن شیوه تبلیغی پیامبر (ص)
- مقابله نفاق با شفافیت
 - ترکیب حق و باطل در روش منافق
 - انواع روش‌های غیر شفاف برای بیان نظرات

جلسه ۲۳

ضرورت دعا و توسل در تمام مسایل

- ضرورت دعا و مناجات در همه مسایل و شرایط
- دعا و ندبه در تاریخ اسلام و ایام دفاع مقدس
- خدمت به نظام با دعا و توسل
- دعا و توسل در عرصه انتخابات
- مناجات شعبانیه؛ دعایی مختصر ولی عمیق
- بررسی فرازهایی از مناجات شعبانیه
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۲۴

«نگاه به آسمان» داشته باشیم

- معنای خوبِ «سر به هوا بودن»
- امام(ره) نگاهش به آسمان بود!
- معجزهٔ تداوم انقلاب پس از شهادت ۷۲ تن
- برکت شهدای هفتم تیر
- باوری که هفتم تیر به مردم داد
- اولین تجمع بزرگ حزب الهی‌ها
- «خسران مبین» یعنی ارتباط ناقص با خدا
- اگر خدا همه چیزت نباشد...

اخلاق بسیجی

(حسینیه فاطمه الزهرا، طرح صالحین، ۳ جلسه)

معرفی بحث:

بسیج یکی از مهم‌ترین نهادهای انقلابی است. همان طور که درجه اهمیت آن بالاست، لزوم شناخت آن هم بسیار زیاد است. شناخت بسیج از دو بعد درونی و بیرونی اهمیت دارد. اولاً خود بسیجیان باید بدانند بسیج چیست و بسیجی کیست تا به یک بسیجی حقیقی تبدیل شده و خود را به معیارهای والای آن نزدیک سازند. ثانیاً دیگران هم بسیج را بشناسند و سوء تفاهم‌ها رفع گردد. استاد پناهیان در این مباحث به مهم‌ترین ویژگی بسیجیان می‌پردازد. هر چند این ویژگی به ایمان مربوط می‌شود اما تفاوت بسیجی با سایر مؤمنین این است که سرعت جذب بسیجی به ایمان و سخن حق بسیار بالاست. قلب یک بسیجی نسبت به حقیقت چنان پاک و آماده است که با کمترین اشاره آن را می‌پذیرد و در عمل طبق آن سعی خود را مبذول می‌دارد. به همین تناسب بسیجی از باطل دور است و نسبت به پذیرش آن مقاومت دارد و آن را قبول نمی‌کند؛ هرچند باطل آراسته و حق‌نما باشد، قلب بسیجی از قبول آن ابا دارد. این مطلب بسیار ظریف و دقیق است لذا اعتراف به آن برای بسیاری از افراد دشوار است. به همین علت استاد پناهیان ضمن تشریح این ویژگی، آیات و روایات فراوانی بر صحت این مطلب ارائه می‌دهد تا مطلب عمیقاً اثبات شود و جای شبهه باقی نماند.

فهرست:

جلسه ۱

باور حق و انکار باطل

- اهمیت موضوع

- لزوم شناخت عالمانه اخلاق بسیجی
- منتظران شهادت

- اولین ویژگی

- پذیرش سریع و آسان حق و سخن خداوند
- انکار و عدم پذیرش باطل و غیر خدا

- وظیفه امروز

- روضه حضرت زینب (س)

جلسه ۲

حق پذیری و باطل ستیزی مؤمن در آیات و روایات

• سرعت و سبقت به سوی خیر در آیات قرآن

• روایت امام صادق (ع)

○ شرایط پذیرش حق و باطل

○ از مردم دست بردارید

• روایت امیرالمؤمنین (ع)

○ قبول حق از نشانه‌های کمال مؤمن

○ پذیرش حق و سبقت به سوی عرش خدا

جلسه ۳

ویژگی‌های بسیجیان

- محبت به یکدیگر و خالی بودن از خودخواهی
- الفت دل‌های نیکوکاران و دوری دل‌های گنهکاران
- مودت به یکدیگر بر محور ولایت، عامل قدرت مؤمنین
- انقلاب و روضه
- روضه اصحاب(ع)

گناهی همپای شرک

(حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع)، دعای ندبه، سال ۹۱، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

تنظیم صحیح روابط و تحکیم محبت‌ها بین شیعیان، آنقدر مهم بوده که حتی توصیه شده اگر نتوانستید ما اهل بیت(ع) را زیارت کنید، به زیارت دوستان و شیعیان ما بروید. پرهیز از مجادله، تواضع به مؤمنین، رفت و آمد با آنان و اقبال به یکدیگر نیز حاکی از اهمیت تحکیم روابط بین مؤمنین است. با توجه به آنچه در روایات نقل شده، اگر کسی عیب مؤمنی را پنهان کند تا روزی او را رسوا نموده و وجهه اجتماعی وی را خراب کند، گناهی همپای شرک را مرتکب شده است.

فهرست:

- جایگاه ویژه دوستان و شیعیان اهل بیت(ع)
- توصیه به مراوده و تحکیم روابط بین شیعیان
- آزار اولیاء خدا؛ گناهی بسیار بزرگ
- اختلاف افکنی؛ گناهی همانند شرک
- زشتی سوء استفاده از عیوب پنهان مؤمنین
- روضه غربت فرزندان امام حسین(ع)

انعطاف پذیری

(دانشگاه امیر کبیر، فاطمیه دوم، سال ۹۲، ۳ جلسه)

معرفی بحث:

بسیاری از صفات و ویژگی‌ها اخلاقی که به مؤمنان توصیه می‌شود مانند شجاعت، ایثار، اخلاص و... رویه‌ای یکسان دارند. اما گاهی در میان اوصافی که مؤمنان باید به آن متصف باشند، عباراتی می‌یابیم که به نظر می‌رسد دارای تضاد و تناقض باشند. در جایی مؤمن به کوهی استوار وصف شده است که طوفان‌ها هم نمی‌تواند او را به حرکت در آورد و در جای دیگر بیان می‌شود که مؤمن باید مانند خوشه‌ای باشد که با نسیمی به حرکت در می‌آید. این دو وصف چگونه با هم قابل جمع هستند؟

استاد پناهیان در این جلسات بر اساس همین وصف‌ها یکی از برجسته‌ترین ویژگی‌های مؤمنین را تحت عنوان «انعطاف‌پذیری» بررسی و مطرح می‌کند. ایشان با توضیح درباره این ویژگی به خوبی تبیین می‌کند که تا چه اندازه وجود این صفت در مؤمن ضروری است و ایمان انسان با این صفت محک می‌خورد. نکته بسیار مهم در این باره این است که این صفت در منافق هم وجود دارد، لذا حساسیت بحث در این است که تفاوت انعطاف‌پذیری مؤمن و منافق در چیست.

استاد پناهیان با ارائه مستندات تاریخی و مثال‌هایی از انعطاف اولیاء الهی و منافقان، عوامل انعطاف‌پذیری مؤمن را تشریح می‌نمایند. این بحث در عین این که بحثی فردی م در جهت ارتقاء ایمان و معرفت است، جنبه اجتماعی هم دارد؛ زیرا نفاق پدیده‌ای اجتماعی و بسیار خطرناک است. تأمل در این بحث به شناخت منافق و اوصاف او کمک می‌کند.

فهرست:

جلسه ۱

انعطاف‌پذیری، ویژگی برجسته خواص مؤمنین

- مفهوم انعطاف‌پذیری
- اهمیت انعطاف‌پذیری
- تفاوت انعطاف‌پذیری مؤمن و منافق
- انعطاف‌پذیری در سیره بزرگان
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

عوامل مهم عدم انعطاف پذیری

- علت اهمیت انعطاف پذیری
- عوامل انعطاف ناپذیری
 - احساس طلب کاری بر اثر خوبی‌ها
 - ریشه داشتن عادت و انس در انسان
- جبران تحمل سختی‌ها با رحمت‌های خاص خداوند
- انعطاف پذیری، نتیجه عبد بودن
- انس حضرت فاطمه (س) به زهد
- روزه حضرت زهرا (س)

جلسه ۳

انعطاف‌پذیری مؤمنانه و منافقانه

- **بداء و اهمیت انعطاف‌پذیری**

- ماهیت بداء و ارتباط انعطاف‌پذیری با آن
- نمونه‌هایی از بداء در امت‌های گذشته

- **انعطاف‌پذیری در مؤمن و منافق**

- ویژگی خوارج در انعطاف‌ناپذیری
- انعطاف‌پذیری در اولیای الهی
- تمرین انعطاف‌پذیری

- **روضه حضرت زهرا(س)**

مبنای تحول

(قم، حسینیه آیت الله العظمی مرعشی نجفی، هیأت ثارالله، فاطمیه)

دوم، سال ۹۲، ۳ جلسه)

معرفی بحث:

تغییر و تحول انسان می‌تواند متأثر از روش‌های مختلف و متنوعی باشد، اما مبنای اصلی تحول فرهنگی در جامعه و مبنای تحول برای تعالی روحی انسان چیست؟ درک حقیقت حیات دنیا و سختی‌های موجود در این حیات، همان مبنایی است که آشنایی با آن می‌تواند فضایی معنوی را در جامعه ایجاد نماید. شناخت دقیق‌تر مختصات و ویژگی‌های حیات دنیا و نقشی که دین در فرآیند آشنایی با حیات دنیا دارد؛ جلساتی را با عنوان مبنای تحول شکل داده که علاوه بر ارائه چارچوبی برای شناخت دنیا، به مباحثی مانند اصلاح تلقی و زاویه دید از دین و دنیا، نقش و کارکرد دین در سختی‌های حیات و ... نیز اشاره دارد.

فهرست:

جلسه ۱

شناخت حیات دنیا؛ مبنای تحول

- چه چیزی می تواند مبنای تحول باشد؟
- درک حقیقت حیات دنیا
 - ما در چه دنیایی زندگی می کنیم؟
 - چه چیزهایی می توانیم بخواهیم؟
 - چه کارهایی می توانیم بکنیم؟
- سختی؛ حقیقتی اجتناب ناپذیر
- نقش و جایگاه دین در مورد سختی ها
 - آموزش شیوه مدیریت سختی ها
 - ارائه سختی های برای رشد روحی
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

ذهنیت ما از دین و دنیا چیست؟

- نقش ذهنیت‌ها در حرکت و سکون
- ذهنیت اشتباه ما از دین و دنیا
- سختی‌های حیات دنیا؛ یک بازشناسی مجدد
 - ضعف‌های تربیتی و فرهنگی در تلقی از حیات
 - همراهی همیشگی حیات دنیا با دوزجر
- ۱- محل نداشتن بسیاری از دوست‌داشتنی‌ها
- ۲- محل از دست دادن بسیاری از دوست‌داشتنی‌ها
- اصلاح ذهنیت در مورد دین
 - نسبت دین و سختی‌ها
 - دین چه سختی‌هایی را اضافه می‌کند؟
 - برنامه ریاضت نفس در دین
 - چگونه سختی‌ها را مدیریت کنیم
- روزه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳

نسبت دین و سختی‌ها

- دروغ بزرگ غرب در مورد زندگی راحت

- علمی شدن راحتی‌های موهوم
- ترویج لذت بیشتر؛ فلسفه پنهان هالیوود

- صراحت دین در تبیین دنیا و سختی‌ها

- فلسفه سختی‌ها
- نقش ادب در تربیت
- رشد و مخالفت با دوست‌داشتنی‌ها
- سختی؛ رمز کسب قدرت
- برنامه‌های ریاضتی دین
 - نماز
 - احترام به والدین
 - تجوّع
 - تحصیل علم
 - ورزش و ..

- روزه حضرت زهرا(س)

سوء تفاهم

**(تجمع عزاداران در میدان کاج، روز شهادت حضرت زهرا(س)، سال
۹۲، ۱ جلسه)**

معرفی بحث:

سوء تفاهم، مهمترین عاملی است که ممکن است در جامعه مانع خوب شدن برخی از افراد باشد. مردم به دلیل فطرت الهی به خوبی‌ها علاقمندند ولی سوء تفاهم به خوبان باعث گریز از آنها و در نهایت گریز از خوبی‌ها می‌شود. سوء تفاهم مشکلی است که بایستی برای خوب شدن و نزدیک شدن به خوبان و اولیا خدا به رفع آن همت گماشت.

فهرست:

- حضرت زهرا و تلاش برای رفع سوء تفاهم مردم به حضرت علی(ع)
- علاقه فطری مردم به خوبی‌ها
- آخر الزمان و تلاش برای رفع سوء تفاهم
- تلاش رسانه‌ای دشمن برای ایجاد سوء تفاهم
- ضرورت رفع سوء تفاهم برای افزایش دینداری
- روضه حضرت زهرا(س)

عزت و حماسه

(دانشگاه شریف، فاطمیه دوم، سال ۹۲، ۳ جلسه)

معرفی بحث:

یکی از مفاهیم مهم در معارف اسلامی که دارای جنبه‌های متعددی هم هست و در امور اخلاقی، عبادی، اجتماعی و حتی سیاسی مورد نیاز و دارای کاربرد است، مفهوم «عزت» است. از بررسی آیات و روایات در می‌یابیم که عزت یکی از نیازهای اساسی انسان است و خداوند آن را در فطرت انسان قرار داده است. انسانی که برای خود عزت قائل است از بسیاری از آفات و آلودگی‌ها دور می‌ماند و جامعه هم اگر برای خود، خواهان عزت باشد به سمت رشد حرکت می‌کند. لذا عزت فضیلتی است که در امور مادی و معنوی باعث رشد و دوری از سقوط می‌گردد. استاد پناهیان در این جلسات درصدد است به نحو مختصر توجه ما را به اهمیت این مطلب معطوف کند و مهم‌ترین مسائل در باب عزت را مطرح نماید. مانند این که منشأ حقیقی عزت برای انسان چیست و چه چیزی به انسان عزت می‌دهد؟ کجا باید عزت خود را حفظ کنیم و کجا باید عزت خود را خرج نماییم؟

فهرست:

جلسه ۱

نگاهی به مفهوم و اهمیت عزت

- تقابل عزت با منفعت و لذت
- اثر عزت بر بندگی و عبادت خداوند
- کربلا یعنی عزت
- استفاده صهیونیسم از آزادی به جای عزت
- بدحجابی، نشانه عدم عزت
- امیرالمؤمنین و احترام به عزت انسانی
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

خداوند، منشأ عزت

- فطری بودن عزت طلبی
- عزت، از کجا و نزد چه کسی
- طلب عزت از کفار، خصلت منافق و ضعیف‌الایمان
- لزوم مرعوب نشدن از غیر خدا
- عزت بی‌مانند علی (ع)
- روضه حضرت زهراء (س)

جلسه ۳

جایگاه عزت در سیاست اسلامی

- عزت، یک نیاز فطری
- حفظ عزت در سیره معصومین (ع)
- ظرفیت بالا، نیاز ضروری فعالان سیاسی
- کسب عزت حقیقی با ایمان و اسلام
- روضه حضرت عباس (ع)

تنها در این صورت دینداری آسان می‌شود

(کن، منزل آیت الله باقری کنی، فاطمیه دوم، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

ما برای اینکه دینداری کنیم، باید دینداری برایمان کار آسان شود. اگر کسی دینداری را آسان ببیند، یک نتیجه‌اش این است که در اثر دینداری دچار عجب نمی‌شود چون معتقد است کار آسانی انجام داده و سر خدا منت نمی‌گذارد. دینداری آسان است و زندگی را هم آسان می‌کند، اما چگونه می‌توان دینداری را آسان دانست؟ چگونه به این تلقی از دین می‌توان رسید؟ اصلاح ریشه‌ای و اساسی تلقی از دینداری اینگونه است که واقعیت زندگی در دنیا را درک کنیم که بسیار سخت است و همواره با مشکلات همراه است. کسی که زندگی در دنیا را همراه با سختی‌ها و مشکلات می‌بیند؛ دین را راه‌حلی مناسب در نحوه برخورد با مشکلات خواهد یافت.

فهرست:

- دینداری چگونه آسان می‌شود؟
- ضرورت اصلاح نگاه به دین و دنیا
- سختی‌های زندگی در دنیا
- دین؛ تنها راه حل برخورد با سختی‌های دنیا
- روش تربیتی دین در مواجهه با سختی‌ها؛ مثال موردی ادب
- ادب؛ محور آشنایی با سختی‌ها
- کمک دین در نحوه برخورد با مشکلات
- روضه حضرت زهرا(س)

برترین هدف

(مسجد امام صادق (ع)، جلسات هفتگی، سال ۹۲، ۲ جلسه)

معرفی بحث:

تعیین هدف بسیار مهم و اساسی است و بعد از انتخاب هدف است که می‌توان به راه و مسیر رسیدن به آن هدف هم فکر کرد. داشتن هدف کلی و اجمالی، درست نیست. تعیین درست هدف یکی از عمده‌ترین گرفتاری‌های انسان است و بسیاری از گرفتاری‌ها نیز ریشه در انتخاب هدفی بد دارد. پس باید به هدف، دقت و توجه بسیار داشت. هدف اصلی خلقت، ملاقات خدا است. لحظه دیدار خدا و کیفیت این دیدار، همان هدفی است که برای آن خلق شده‌ایم و باید آمادگی لازم را برای رسیدن به آن کسب کنیم. راه رسیدن به این هدف، در کنار تبیین دقیق‌تر هدف برتر، موضوعی را شکل داده که استاد پناهیان در این دو جلسه به تبیین آن پرداخته‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

ملاقات خدا؛ برترین هدف خلقت

- تعیین هدف و راه
- نقش کلیدی درست انتخاب کردن هدف
- هدف اجمالی؛ هدفی نادرست
- نتایج انتخاب هدفی درست
- تعیین هدف؛ یکی از عمده‌ترین گرفتاری‌های انسان
- ملاقات خدا؛ هدف اصلی
- نتایج نشناختن هدف اصلی
- ضرورت بزرگ روح شدن انسان برای ملاقات با خدا
- نماز؛ مهمترین تمرین ملاقات
- روضه حضرت زینب(س)

جلسه ۲

مسیر ملاقات با خدا چیست؟

- نتایج تعیین هدف بر تشخیص راه صحیح
- خوب بودن، هدف اصلی نیست
- لذت طلبی نامحدود انسان با چه هدفی آرام می‌گیرد؟
- ملاقات خدا؛ مهمترین هدف خلقت
- نیازهای ما برای رسیدن به ملاقات خدا
- نماز؛ تمرین ملاقات
- سختی‌ها؛ مقدمه اتساع روحی برای ملاقات
- هدف: ملاقات خدا، مسیر: سختی کشیدن
- انواع سختی کشیدن: تقدیری و تکلیفی
- وظیفه ما در انواع سختی
- روضه حضرت عباس (ع)

حضرت زهراء و جهاد اقتصادی

(مسجد امام بازار، میلاد حضرت زهراء(س)، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

میلاد حضرت زهراء(س) فرصتی برای تفکر درباره شخصیت آن حضرت است. یکی از ابعادی که کمتر به آن توجه می‌شود اهمیت دادن حضرت زهراء(س) به فعالیت‌های اقتصادی و تولید ثروت و استفاده از آن برای بهبود معیشت فرزندان و مردم جامعه می‌باشد. متأسفانه بسیاری از مردم توجه به ثروت را ناپسند و بیگانه از معنویت می‌دانند. اگر ثروت تولید نشود، خدمت‌رسانی هم به آسانی میسر نیست و عباداتی مانند زکات، انفاق و جهاد اقتصادی و مالی ممکن نمی‌شود. تأمل در سیره اهل بیت(ع) می‌تواند تصورات نادرست در باره کار و تولید ثروت را اصلاح نماید.

از سوی دیگر کار و کسب درآمد در ساخته شدن شخصیت انسان و کمال‌یابی معنوی هم اثری بی‌بدیل دارد. از این مطالب می‌توان به اهمیت و لزوم اصلاح نظام آموزشی پی برد به صورتی که در پایان دوره متوسطه یک جوان بتواند از عهده بسیاری از کارهای خود برآید و مهارت لازم برای تأمین معیشت خود را به دست آورد. استاد پناهیان در پایان توضیح می‌دهند که فرهنگ، اساس رونق اقتصاد جامعه است و حاکمان در این باره نقشی مهم دارند.

فهرست:

- فدک و فعالیت اقتصادی حضرت زهراء(ع)
- لزوم رفع غفلت از اهمیت تولید ثروت
- ضرورت اصلاح نظام آموزشی در جهت اشتغال و کسب درآمد
- لزوم اصلاح بهبود فرهنگ اقتصادی
- نقش مسؤولان در فرهنگ جامعه

انگیزه طلبه شدن

(دبیرستان امام صادق(ع) - شهرک غرب، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

پس از پایان دوره متوسطه یکی از انتخاب‌های افراد برای ادامه تحصیل، حوزه‌های علمیه و کسب معارف دینی است. تفاوت حوزه و دانشگاه در چیست؟ آیا حوزه نسبت به دانشگاه برتری خاصی دارد؟ زمینه‌های کاری حاصل از تحصیلات حوزوی چیست؟ چه فعالیت‌های علمی و اجتماعی برای طلبه‌ها فراهم است؟ آیا امروز برای نیازهای دینی و فرهنگی جامعه به اندازه کافی طلبه داریم؟ سختی‌های طلبگی چیست؟ کسی که طلبه می‌شود با تمسخرهای احتمالی برخی افراد چگونه باید برخورد کند؟

چه نسبتی بین تحصیل در حوزه و دانشگاه برقرار است؟ آیا تحصیلات دانشگاهی برای طلبه ضرورتی دارد؟ اگر کسی بخواهد علاوه بر تحصیلات حوزوی تحصیلات دانشگاهی هم داشته باشد با چه شرایط و ملاحظاتی باید به این کار اقدام کند؟ از آن جا که طلبگی یک شغل معنوی و در حقیقت خدمت به مکتب اهل بیت(ع) است، توسل چه جایگاهی در آن دارد؟

این‌ها سؤالاتی مهم است که در برابر کسانی که قصد ورود به حوزه را دارند، مطرح است و استاد پناهیان به طور مختصر و مفید به آنها پاسخ می‌دهد. برای کسانی که تحصیل در حوزه یکی از گزینه‌های برنامه آینده آنها است یا برای فرزندان و شاگردانشان چنین گزینه‌ای مطرح است، این سخنرانی می‌تواند آنها را در تصمیم‌گیری بهتر یاری کند.

فهرست:

- مواردی از فضیلت و برتری‌های حوزه
 - گستردگی زمینه پژوهش و کار علمی
 - شرافت موضوع حوزه (دین)
 - تأمین نیازهای معنوی شخصی
 - تنوع فراوان زمینه‌های کاری
 - شور و هیجان حقیقی
- لزوم تحمل برخی تمسخرها
- طلبگی؛ سربازی امام زمان (ع)
- دقت‌های لازم درباره پیوند حوزه و دانشگاه
- ضرورت توسل به اهل بیت (ع) در طلبگی

اولین قدم برای معرفت نفس

(مسجد موسی بن جعفر (ع)، ایام اعتکاف، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

اگر شخصی عالی‌رتبه به ما و یا دیگری احترام بگذارد و رفتار ویژه‌ای در قبال ما داشته باشد، به آن بسیار اهمیت می‌دهیم. چنین رفتاری از سوی آن شخصیت باعث می‌شود ما از آن با افتخار یاد کنیم و پس از آن دست به هر کاری نمی‌زنیم تا مبادا از شأن ما کاسته شود. اما اگر اندکی دقت کنیم خواهیم دید که بارها و بارها این اتفاق برای ما افتاده است یعنی بزرگ‌ترین شخصیت هستی که خداوند می‌باشد، بیشترین و بهترین احترام‌ها را درباره ما به جا آورده‌است. او در آغاز از روح خود در ما دمیده است و هر روز چندین بار به ما اجازه می‌دهد تا مستقیماً با خود او به سخن گفتن بنشینیم.

احسان و خوبی دیگران به ما، دو گونه برخورد را می‌تواند در پی داشته باشد؛ یکی بی‌حیایی و نادیده گرفتن آن و دیگری حیا نمودن و برخورد شایسته با آن. در برابر این همه احترام و اکرام خداوند به ما، کدام یک از دو راه را انتخاب کرده و می‌کنیم؟ آیا دچار غرور و فریفتگی و نافرمانی می‌شویم؟ یا بر تواضع و اطاعت ما در برابر خداوند افزوده می‌شود؟

استاد پناهیان در این سخنرانی با بیان این نکته که درک عظمت روح و فطرت انسانی، اولین قدم معرفت نفس است، سعی دارد ما را با برخی از مهم‌ترین آثار باور این عظمت آشنا نماید.

فهرست:

- اولین قدم معرفت نفس، درک عظمت انسان
- احترام و عظمت انسان نزد خداوند

- عظمت انسان، راز منع تکبر و تحقیر دیگران
- معنای فقر الی الله، نیاز بیشتر به خداوند برای رشد استعدادها
- علی (ع) و احترام خداوند به او
- فرهنگ غرب، فرهنگ بی احترامی و ذلت انسان
- تفاوت اطاعت ناشی از حقارت با اطاعت ناشی از کرامت
- کید شیطان برای خراب کردن انسان‌ها

باور عظمت روح

(مسجد امام حسین(ع)، ایام اعتکاف، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

آیا خوب بودن هدف ما است؟ آیا باید اخلاق برای ما در اولویت باشد؟ استاد پناهیان مطرح کردن این مفاهیم را نمی‌پسندد و به آن‌ها اولییتی نمی‌دهد. چرا؟ به نظر ایشان هماهنگی با ادبیات قرآنی باید تقوا برای ما اهمیت داشته باشد و با توجه به معارف دینی، نه خوب بودن بلکه خودسازی باید هدف ما باشد. معنای خودسازی چیست و این مفاهیم با یکدیگر چه تفاوتی دارند؟ آیا همه افراد برای خودسازی باید از یک برنامه پیروی کنند؟ آیا برای همه یک نسخه باید نوشت؟ مگر برای همه بیماران جسمی یک نسخه می‌نویسند؟ مگر نه این است که کاستی‌ها و دردهای روحی و معنوی همچون بیماری‌های جسمی دارای تفاوت و اختلاف است؟

در بیماری‌های جسمی هم گاهی تشخیص دشوار است چه رسد به دردهای روحی و معنوی. با این وصف چگونه می‌توان از درستی برنامه و راه مبارزه با نفس و خودسازی مطمئن بود؟ نگرانی حاصل را چگونه می‌توان چاره کرد؟ چه کنیم تا در مسیر خودسازی و مبارزه با نفس، آرامش لازم را به دست آوریم؟ این مطالب و پرسش‌ها با هدف وجود انسان و سرنوشت او پیوند دارد و استاد پناهیان در این سخنرانی پاسخی مفید به این موارد ارائه می‌نماید.

فهرست:

- هدف از مبارزه با نفس و نگرانی از نتیجه
- چیستی خودسازی
- تفاوت خودسازی و تقوا با خوب بودن و اخلاق

- مشابهت با علی (ع)؛ هدف خودسازی طبق دستور خداوند
- تفاوت خودسازی افراد با یکدیگر
- نگرانی از درستی انتخاب وظیفه
- راه خروج از نگرانی

اعتکاف، فرصتی برای ترک حب دنیا

(دانشگاه تهران، ایام اعتکاف، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

هریک از اعمال عبادی اسلام، دارای آثار ویژه‌ای هستند و در این میان، اعتکاف عبادت خاصی است که آثار منحصر به فردی را می‌تواند داشته باشد. در این جلسه استاد پناهیان به تبیین دقیق‌تری از آثار اعتکاف با عنوان ترک حب دنیا می‌پردازند و ابعاد جدیدی از این مطلب را ذکر می‌کنند.

فهرست:

- اعتکاف، دوری از دنیا برای شناخت دنیا
- مهم‌ترین آثار معرفت دنیا
- ضرورت شناخت سنت‌های الهی در دنیا
- راه‌های ترک محبت دنیا
 - شناخت ذات پلید دنیا
 - شناخت ظلم‌های دنیا به اولیاء خدا
- روضه حضرت زینب(س)

رابطه مفهوم اطاعت با هدف خلقت انسان

(مسجد امام علی (ع) پونک، ایام اعتکاف، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

وقتی مفهومی در قرآن کریم به تعداد فراوان به کار می‌رود، می‌توان اهمیت فوق‌العاده آن را دریافت. یکی از این موارد مفهوم اطاعت است که بیش از صد بار در قرآن کریم به کار رفته است. چرا چنین است و هدف از این همه تأکید بر اطاعت چیست؟ در قرآن به جای این که سفارش شود انسان‌های خوبی باشیم، سفارش شده است که انسان‌های مطیعی باشیم. این شکل از تأکید بر دستورپذیری و اطاعت می‌تواند عده‌ای را از دین متنفر سازد. آیا نمی‌شد خداوند ساختاری طراحی کند که بدون دافعه، انسان‌ها را جذب دین کند، آن چنان که عرفان‌های کاذب فراریان از دستور را جذب می‌کند؟ حال که اطاعت و دستورپذیری از خود خداوند سخت است، چرا خداوند اطاعت از برخی انسان‌ها مانند پیامبر و ولی خود را هم واجب کرده است؟

استاد پناهیان در این سخنرانی این موضوع را موشکافی می‌کند و ربط اطاعت را به هدف خلقت انسان تبیین می‌نماید. از سوی دیگر روشن می‌سازد نه تنها انسان از دستور گریزان نیست بلکه فطرتاً خواهان دستور هم هست و در بین ادیان وجود دستورهای فراوان به اسلام جاذبه‌ای خاص داده است.

فهرست:

- گزارشی از کاربرد مفهوم اطاعت در قرآن کریم
- ضرورت نظام دستوری و لزوم اطاعت
- وجود میل به عدم اطاعت در انسان
- عبودیت و اثبات بندگی، هدف خلقت انسان

- تناسب فطرت انسان و دستورپذیری
- اطاعت از رسول، کمال اطاعت از خدا
- دستور ولی فقیه، ادامه امتحان اطاعت
- روضه حضرت زینب(س)

اراده، عامل اساسی هدایت

(دانشگاه علم و صنعت، ایام اعتکاف، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

میان روش انسانی در ساختن شخصیت آدمی با روش خداوند تفاوت اساسی وجود دارد. نظام‌های بشری برای این که انسان‌ها در چهارچوب مطلوب‌شان رفتار کنند یا بیاندیشند دست به روش‌هایی می‌زنند که انسان‌ها مجبور باشند خود را به سرعت با آنها هماهنگ کند. برای این نظام‌ها مهم نیست که آیا این روش‌ها با کرامت و شخصیت انسانی افراد تضاد دارد یا خیر. اما در روش خداوند آن چه مهم است، کرامت انسان است که حتی در سعادت یافتن او هم باید حفظ شود، لذا هیچ اجبار و اکراهی در این روش وجود ندارد. خداوند هرگز کاری نمی‌کند که همه درهای بدی به روی انسان بسته شود بلکه زمینه خوب بودن را فراهم می‌کند و کار را به انسان وامی‌گذارد که با اراده و اختیار خود کدام راه را برگزیند.

بسیاری از افراد ممکن است هدایت الهی را همچون تربیت‌های بشری تلقی کنند و منتظر باشند تا خداوند آنها را به سوی هدایت بکشاند. این تلقی غلط در موارد و مسائل متعددی باعث می‌شود که انسان به خطا رود و برای یافتن راه درست، انتظارهای نابجا داشته باشد. با توجه به اهمیت این مسأله استاد پناهیان به این موضوع می‌پردازد و به خوبی آن را بررسی می‌کند تا به یک نگاه درست دست یابیم.

فهرست:

- اسلام، زمینه خوب شدن
- تفاوت تربیت اجباری غربی و هدایت اختیاری الهی

- ناز کشی از ولی خدا برای هدایت
- کارکرد جنگ در اسلام، رفع زمینه بدی و حفظ زمینه خوبی
- حضرت زینب (س)، نگاهبان زمینه هدایت
- روضه حضرت زینب (س)

انعطاف‌پذیری، اثبات بندگی

(دانشگاه شهید بهشتی، ایام اعتکاف، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

در تفکر مادی برای این که به انسان آرامش داده شود، به راه‌هایی سفارش می‌شود که ممکن است در بعضی موارد با راه‌های دینی هم‌سویی داشته باشد. یکی از این موارد راه برخورد با مشکلات و ناملازمات است. راه تفکر مادی این است که اگر نمی‌توانی آنها را حل کنی باید با آنها کنار بیایی و در برابر آنها از خود انعطاف نشان دهی. در این تفکر ارزش‌های معنوی اهمیتی ندارد و مهم آرامش انسان است. در معارف الهی و دینی نمی‌توان نسبت به ارزش‌های الهی بی‌توجه بود، لذا انعطاف دینی با انعطاف غیردینی تفاوت‌هایی دارد. استاد پناهیان در این سخنرانی به تفاوت‌ها و ویژگی‌های انعطاف دینی می‌پردازد و برخی از رموز انعطاف دینی را روشن می‌کند. به بیان ایشان انعطاف‌پذیری باید در برابر خواست الهی باشد و این امر به بندگی انسان و عبد بودن او ارتباط دارد و برخلاف انعطاف مادی، انعطاف در برابر خداوند محدود به هیچ حدی نیست.

فهرست:

- تفاوت انعطاف دینی و انعطاف غیر دینی
- علت نیاز به انعطاف‌پذیری
- توقف‌ناپذیری انعطاف دینی
- علت اهمیت انعطاف‌پذیری
- ولایتمداری، سخت‌ترین امتحان انعطاف
- روضه حضرت زینب(س)

انعطاف‌پذیری و عاقبت به خیری

(مسجد جامع شهرک شاهد، ایام اعتکاف، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

برخی ویژگی‌ها به گونه‌ای هستند که دامنه اثر آنها بسیار زیاد و پراهمیت است و وجود آن‌ها در انسان باعث برکت‌ها و فواید بسیار و فقدان آنها موجب خسارت‌ها و ضررهای فراوان می‌گردد. یکی از این ویژگی‌ها انعطاف‌پذیری است. استاد پناهیان در این سخنرانی توضیح می‌دهد که چگونه عاقبت به خیری و اطاعت از ولی خدا که علامت بودن در صراط مستقیم هدایت است به این ویژگی ربط دارد و گمراهی و عاقبت به شری در اثر نداشتن انعطاف پدید می‌آید.

نکته جالب این جاست که در میان اقشار مختلف جامعه، مادران هستند که وجود این صفت در آنها اثر مضاعف بر دیگران می‌گذارد به این صورت که مادران انعطاف‌پذیر قدرت تأثیر بیشتری بر فرزندان و حتی شوهران خود دارند و می‌توانند به سوی خوبی‌ها راحت‌تر و بیشتر سوق دهند. چگونگی چنین امری مطلب دیگری است که استاد پناهیان با اختصار به آن می‌پردازد.

فهرست:

- ضرر مضاعف بدعاقبتی خوب‌ها
- چگونگی بد شدن خوب‌ها
- انعطاف‌پذیری؛ عبد بودن و ولایت‌مداری
- تأثیر تربیتی زن‌های انعطاف‌پذیر بر همسر و فرزندان
- روضه حضرت زینب(س)

جامعیت یافتن، مهمتر از خوب بودن است (دانشگاه تهران، شب نیمه شعبان، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

بسیاری از افراد به دلایل مختلف خوبی‌هایی دارند. وجود این خوبی‌ها لازم است اما کافی نیست زیرا در کنار این خوبی‌ها، نقص‌هایی هم در وجود ما هست که رفع کردن آن‌ها لازم است. خوبی‌ها، سرمایه اولیه و نقطه آغاز حرکت برای رفع کاستی‌هاست. در واقع هدف اصل این است که با کسب همه خوبی‌ها و کمالات و رفع نواقص به جامعیت دست یابیم. کسب جامعیت نه فقط در عرصه فردی بلکه در عرصه اجتماعی هم لازم و ضروری است. عدم جامعیت در فرد و اجتماع خطرانی در پی دارد و داشتن جامعیت، برکات و فواید فراوانی به همراه دارد. مسأله جامعیت هم به خود فرد و جامعه ربط می‌یابد و هم به رابطه با امام و خداوند. در این سخنرانی استاد پناهیان در صدد است برخی از مهم‌ترین برکات مرتبط با جامعیت را پس از تعریف جامعیت، تبیین کند.

فهرست:

- ضرورت جامعیت داشتن
- خطر اجتماعی بی توجهی به جامعیت؛ غربت انسان جامع
- اثر توجه به جامعیت در تضرع و استغفار و...
- جامعه غربی، جامعه‌ای تک بعدی
- جامعیت، شرط کمال رابطه با خداوند

درک اراده خداوند

(حسینیه شهدای بسیج، نیمه شعبان، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

دامنه اختیار ما چقدر است؟ خداوند تا چه اندازه در زندگی ما اثر می‌گذارد؟ حوادث و اتفاقاتی که در طول روز برای ما رخ می‌دهد و ما شاهد آنها هستیم چه ارتباطی به خداوند و به ما و رشد و تعالی ما دارد؟ بسیاری از ما زندگی را حاصل کارها، برنامه‌ریزی‌ها و یا اشتباهات خودمان می‌دانیم که همگی ناشی از اختیارمان بوده است به طوری که نقش خداوند در آن بسیار اندک و کم‌رنگ می‌نماید و با این نگاه می‌خواهیم زندگی‌مان را درست کنیم و آن را تدبیر نماییم، در حالی که این نوع نگاه به کلی دور از واقعیت است. حقیقت این است که اختیار و دامنه انتخاب ما بسیار محدود است و ما تنها از بین چند گزینه‌ای که خداوند آنها را برای ما طراحی کرده و برای رشد ما مناسب دیده است، امکان‌گزینش داریم. از صبح تا شب، ریز به ریز حوادث و وقایعی که در اطراف ما رخ می‌دهد همگی به تدبیر و برنامه‌ریزی خداوند واقع می‌شود. با این نگاه، وابستگی انسان به خداوند بسیار زیاد می‌شود و حالت دعا و نیایش و دینداری در انسان تشدید و تسهیل می‌شود. باید با تصحیح نگاه درک کنیم که اراده خداوند بر همه چیز سیطره دارد، در این صورت است که درک حوادث فردی، اجتماعی و جهانی واقعی‌تر می‌گردد.

فهرست:

- «ان الله لا یغیر...» آیه‌ای مرتبط با ظهور
- تغییر نگاه به حوادث زندگی، شرط آسان شدن دینداری
- اراده گسترده خداوند و اختیار محدود ما

- دعا و اطاعت بیشتر با توجه به وسعت دخالت خدا
- اراده خیر خداوند برای جامعه ما
- وضعیت دشمنان، بشارتی برای ظهور

نقش عبادت در سبک زندگی

(تهران - مسجد امام حسین (ع) - ماه مبارک رمضان ۹۲ - ۸ جلسه)

معرفی بحث:

یکی از مفاهیمی که اخیراً بر سر زبان‌ها افتاده و جا دارد به آن توجه ویژه شود مفهوم سبک زندگی است. سبک زندگی به بیان ساده یعنی چگونگی تنظیم رفتارهای شبانه‌روزی ما در زندگی شخصی و اجتماعی، همچنین عادات رفتاری، برنامه‌ها و علاقه‌هایی که انسان در رفتارهای خود نشان می‌دهد، سرگرمی‌ها و آداب و رسوم اجتماعی نیز همگی در بحث سبک زندگی مطرح می‌شود.

در میان عوامل مؤثر در سبک زندگی، «برنامه‌های عبادی» نقش تعیین کننده‌ای دارند به حدی که می‌توان گفت؛ عبادات به زندگی ما سبک می‌دهد. اگر به عباداتی مانند نماز و روزه ماه مبارک رمضان نگاه کنید می‌بینید که سعی دارد برای ما برنامه رفتاری تعیین کند. اما چرا عبادت اصرار دارد رفتار ما را به صورت دائمی تغییر دهد؟ به طور خلاصه می‌توان پاسخ داد: چون عمل و رفتار انسان بر علاقه‌ها، عقاید و حتی بر علم او خیلی اثر دارد و به همین خاطر است که دین ما اهمیت ویژه‌ای به آداب رفتاری و سبک زندگی داده و برای همه بخش‌های زندگی ما برنامه دارد، به حدی که اگر به اسلام اجازه دهیم، حتی رنگ و فرم لباس، خانه و شهر ما را هم تعیین می‌کند.

انسان به طور طبیعی به سبک زندگی خود انس می‌گیرد و به آن عادت

می‌کند، لذا باید از قبل برنامه‌ریزی کنیم که به چه چیزهایی می‌خواهیم اُنس و عادت پیدا کنیم. روح انسان خواه ناخواه عادت‌هایی پیدا می‌کند و ما اسیر و بنده عادت‌های خود هستیم پس باید مراقب باشیم به چه چیزهایی عادت می‌کنیم. اگر خودمان برای سبک زندگی خود برنامه‌ریزی نکنیم، کسانی هستند که برای تغییر و تخریب سبک زندگی ما برنامه‌ریزی کنند.

در این سلسله جلسات ضمن اشاره به آثار فردی و اجتماعی سبک زندگی، به نقش تأثیرگذار عبادت در تنظیم سبک زندگی یک انسان مسلمان پرداخته شده و همچنین دربارهٔ آثار روحی و روانی عبادت‌هایی مانند نماز و روزهٔ ماه رمضان و نقش آن در تنظیم رفتارهای ما بحث شده است.

فهرست:

جلسه ۱:

تأثیر برنامه‌های عبادی در تغییر سبک زندگی

- تعریف سبک زندگی و چگونگی تنظیم رفتارها
- اثر عبادت و برنامه‌های عبادی در سبک زندگی
- اهمیت سبک زندگی
- چگونگی تبدیل سبک زندگی به سبک زندگی سالم؟
- تأثیر عبادت در سبک زندگی ما
- ماه رمضان سبک زندگی ما را تغییر می‌دهد:
 - زمان سحری و افطاری خوردن
 - تغییر روابط خانوادگی و اجتماعی
 - اطعام در مساجد
 - رونق قرائت قرآن، سخنرانی و مناجات
- تأثیر نماز روزانه بر سبک زندگی ما
- برنامه ثابت روزمره، زندگی آدم را تغییر می‌دهد
- وضو و طهارت جزء زندگی قرار می‌گیرد
- عبادت، سبک زندگی ما را تغییر می‌دهد
- اجازه بدهیم ماه رمضان روی زندگی ما تأثیر بگذارد
- تأثیر روزه بر سبک زندگی
- دلیل شدت برخورد با روزه‌خواری علنی
- کراهت مجادله با زبان روزه

- تأثیر مناسک حج بر سبک زندگی و رفتار
- برنامه عبادی سبک زندگی درست می کند
- نکاتی از خطبه شعبانیه
- عبادات اصرار دارند روی سبک زندگی ما تأثیر بگذارند
- دلیل اهمیت سبک زندگی
- تأثیر «عمل» بر علم و علاقه های انسان
 - اهمیت رفتار و عمل مدام
 - روایات مربوط به عمل مداوم
 - رفتارهای دائمی ما سبک زندگی ما را شکل می دهند
- نقش سازنده «روضه» در سبک زندگی

جلسه ۲:

اثر سبک زندگی بر شاکله روحی انسان

- انس انسان به سبک زندگی
- اهمیت ثبات و انس در زندگی
 - عمل مداوم
- خوب بودن یا بد بودن عادت
- چرا سبک زندگی اهمیت دارد؟
 - برای زندگی ابدی آخرت
- سبک زندگی ما را چه کسی تعیین می کند؟
 - حساسیت خدا نسبت به جزئیات زندگی ما
- به چه چیزهایی عادت می کنیم؟
 - عادت به قرآن خواندن و نماز خواندن
- تأثیر عمل مداوم بر روح انسان
- برنامه ریزی خدا برای اصلاح سبک زندگی ما
- تصور حد اقلی و اشتباه از بهشت
- آخر سبک زندگی به عاشقی می انجامد
- اثر انس و مداومت
- انس زینب کبری (س) به امام حسین (ع)

جلسه ۳:

عنصر عادت در سبک زندگی

- ضرورت اهمیت دادن به سبک زندگی
- عادت، موجب سبک زندگی
 - اهمیت عادت (روایات در این زمینه)
 - تمرین عادت به گفتار خوب
 - عادت بد با دعا کردن!!
 - تشکر کردن یکی از آداب دعا کردن
- برنامه ریزی کردن برای عادت‌ها
- عادت‌های خوب
 - عادت به اهل بیت (ع)
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۴:

لزوم برنامه‌ریزی برای عادت‌ها

- تأثیر رفتار بر سبک زندگی
- عادت‌های بد
 - شکستن عادت‌ها با روزه
 - دستور اسلام برای غذا خوردن
 - فواید گرسنگی
 - ترک عادت‌ها بد با مجاهده با نفس
- زیباترین عادت
 - ترک شهوات
- روزه اباعبداللہ (ع) و علی اصغر (ع)

جلسه ۵:

نقش عبادت در تنظیم رفتارها و روحیات انسان

- نقش عبادت در تعیین سبک زندگی
- عبادت مستحکم‌ترین بخش زندگی
 - استحکام بخشی عبادت به روح و روان آدمی
 - تأثیر عبادت بر جسم
 - جایگاه اصلی عبادت در رفتار ثابت روزانه
- چرا عبادت‌های ما معمولاً تکراری و دائمی‌اند؟
 - ضرورت و اهمیت دائمی بودن رفتار
 - عادت کردن به عبادت
- عبادت اباعبداللہ (ع) در قتلہ گاه

جلسه ۶:

ضرورت درک واقعیت‌های حاکم بر حیات، برای دینداری

- استفاده از اهرم «عمل مداوم» برای کسب چیزهایی با ارزش
- دشواری‌های «عاشق خدا شدن»
 - عدم جمع حب دنیا و حب خدا
- چگونه عاشق خدا بشویم؟
 - مداومت در عبادت؛ اصلی‌ترین راه عشق به خدا
 - دل از کوه سخت‌تر است
 - برنامه امام در دوام در عبادت
- تقبیح قطع کردن عبادتِ مداوم
- راحت‌ترین عمل برای مداومت
- «عبادت» سبک زندگی ما را معنادار می‌کند
 - بی‌روح بودن سبک زندگی بدون عبادت
- برکات صلوات در زندگی
 - از بین رفتن نفاق دل
 - تشبیه زیبایی از ثواب صلوات
- روضه اباعبدالله(ع)

جلسه ۷:

عبادت، مانعی در مقابل هوای نفس و طغیان زدگی انسان

- سبک زندگی طوری نباشد که بی‌احترامی آسان شود
- تأثیر عبادات در تعیین سبک زندگی سالم
- کنترل زندگی با فرهنگ و سبک زندگی
- اخلاق بد با تشویق و تنبیه زیاد
- تقبیح کارت ساعت زنی
- اثرات تربیتی نماز نمایش داده نشده
- تأثیر عبادت در مبارزه با نفس
 - ادب شدن با عبادت
 - عبادت جلوی هوای نفس را می‌گیرد
 - اثر عبادت بر کاهش جرائم
- نماز؛ جزء مهمی از سبک زندگی
 - نماز جلوی طغیان انسان را می‌گیرد
- نقش روضه اباعبدالله (ع) در جلوگیری از طغیان آدم
- روضه علی اکبر (ع)

جلسه ۸:

«امام داشتن»؛ محور عبد بودن

- اهمیت هویت زندگی

- تعیین هویت زندگی با نحوه زندگی کردن

- نیاز ما به هویت زندگی

- افتخار ما به هویت

- عبد بودن هویت اصلی ما

- افتخار به عبد بود

- معنای عبد

- چرا نماز ستون خیمه دین است؟

- معرفی هویت با سبک زندگی

- امام داشتن، محور عبادت

- امام هویت ما را تعیین می کند

- نقش امام در تعیین سبک زندگی

- شباهت مناسک حج و کربلا

نگاه تربیتی قرآن در تفسیر سوره حجرات

(تهران، مصلی امام خمینی(ره)، ماه رمضان ۹۲، ۲۱ جلسه)

معرفی بحث:

امروزه موضوع «سبک زندگی» برای مردم جهان از اهمیت خاصی برخوردار بوده، و مدتی است که این موضوع به انحاء مختلف در جامعه ما نیز مطرح می‌شود خصوصاً اینکه مقام معظم رهبری بر لزوم پرداختن به موضوع سبک زندگی ایرانی-اسلامی تأکید فرموده‌اند. اما دلیل اهمیت سبک زندگی چیست و چرا برای ما مهم است؟ مهمترین بخش‌ها و عناصر تشکیل‌دهنده سبک زندگی کدامند؟ در دین ما چقدر به سبک زندگی بها داده شده است؟ آیا لازم است به آداب و رسوم قومی و خانوادگی خودمان پایبند باشیم؟ نقش «ادب» در سبک زندگی چیست؟ اگر از جوان‌ها بی‌ادبی و معصیت دیدیم چگونه باید برخورد کنیم؟ عواملی که به تخریب ادب در جامعه می‌پردازد چیست؟ در این سلسله جلسات بر اساس نگاه تربیتی قرآن در تفسیر سوره حجرات به سؤالات فوق و بسیاری پرسش‌های دیگر در باب سبک زندگی پاسخ داده می‌شود.

شاید متناسب‌ترین سوره قرآن با سبک زندگی سوره حجرات باشد. در این سوره از جهات مختلف به آداب و عادات رفتاری پرداخته شده و نکات بسیار مهمی در باب رفتار مؤدبانه بیان شده است. اولین الگوی رفتاری صحیح که در سوره حجرات بیان شده، «ادب اطاعت» از خدا و پیغمبر(ص) است. می‌توان گفت: مهمترین عاملی که سبک زندگی را زیبا می‌کند ادب است و رعایت ادب

و احترام خصوصاً در مقابل بزرگان جامعه و اولیاء الله از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ادب، زندگی و بندگی انسان را زیبا، لذت‌بخش و جذاب می‌کند. سوره حجرات آداب و اخلاقی را بیان می‌کند که در سبک زندگی ما بسیار مؤثر است. زبان (سبک سخن گفتن) و لباس (سبک لباس پوشیدن) دو بخش بسیار مهم از سبک زندگی محسوب می‌شوند و در این سوره درباره «کنترل زبان» توصیه‌های بسیار جدی و مهمی بیان شده است از جمله؛ مسخره نکردن، عیب‌جویی نکردن، لقب بد ندادن و غیبت نکردن، که در این جلسات، به بررسی ریشه‌ها و آثار هر یک از اینها پرداخته شده است.

فهرست:

جلسه ۱:

پرداختن به آداب رفتاری در سوره حجرات – آیه ۱

● سوره حجرات متناسب ترین سوره به سبک زندگی

● چرا سبک زندگی اهمیت دارد؟

● اهمیت رفتار

○ رفتار سازنده تر از افکار و احساسات

○ زمان آموختن سبک زندگی و تنظیم رفتار فرزندان

○ نماز یعنی مؤدب ایستادن در خانه خداوند متعال

○ رفتار هم نتیجه افکار است و هم اثر بر افکار دارد

● فضیلت قرائت سوره حجرات

● ادب اطاعت از خدا و ولی خدا

○ اهمیت آداب از اصل کار بیشتر است

● جلو نیافتادن از خدا و رسول خدا(ص)

○ اظهار نظر نکردن بی جا، در حضور پیامبر(ص)

جلسه ۲:

نقش ادب در زیبایی و جذابیت سبک زندگی – آیه ۱

- زیبایی رفتار؛ از عناصر مهم در سبک زندگی
- جذابیت سبک زندگی قرآنی و اسلامی
- نقش زیبایی در انتخاب یک رفتار دینی
- چه عاملی یک رفتار را زیبا می کند؟
 - تبلیغات؛ از عوامل زیبایی رفتار
 - ادب؛ ز عوامل زیبایی رفتار
- اهمیت دادن خدا به شکل رفتاری ما
- ادب در روابط فردی
 - جزئیات رفتاری فردی
 - پوشش در تنهایی
- ادب؛ مهمترین عاملی زیباکننده سبک زندگی
 - ادب یک رفتار را زیبا می کند
 - اخلاق بیشتر درونی است و ادب بیرونی است
- رفتار ظاهری بر افکار انسان مؤثر است
- نماز مؤدب ایستادن در خانه خداست
- تفاوت فرهنگی که آداب دارد با فرهنگی که آداب ندارد
- آغاز سن ادب کردن ۷ سالگی
- رابطه ادب با سبک زندگی

• ادب اطاعت در ابتدای سوره حجرات

- جلو نیافتادن در اظهار نظر در مقابل حرف خدا و رسول
- مودب بودن در مقابل حکم خدا در مقام اطاعت
- توجه به احکام شرعی نشانه ادب
- ادب برکت زندگی را بالا می برد

جلسه ۳:

آثار مخرب بی ادبی - آیه ۲ و ۳

- دین ما به سبک زندگی خیلی اهمیت می دهد
- نقش رفتار و عمل در سبک زندگی
- تنظیم سبک زندگی بر اساس زیباییها و لذتها
- ادب، زندگی را زیبا، لذت بخش و جذاب می کند
- باید از بُعد زیباشناختی به ادب نگاه کنیم
- فرهنگ غرب، آداب را کاهش داده است
- آداب و اخلاق در سوره حجرات (آیه دوم)
- ادب برخورد با پیامبر گرامی اسلام (ص)
 - حبط عمل با بی ادبی به پیامبر اکرم (ص)
 - عکس العمل پیامبر (ص) به بی ادبی دیگران
- یک بی ادبی فرزند به پدر و مادر
- عالی ترین نوع تقوا برای افراد مؤدب نسبت به پیامبر (ص)
 - ادب امیر المؤمنین علی (ع) در برابر پیامبر (ص)

جلسه ۴:

ضرورت رعایت ادب خصوصاً نسبت به اولیاءالله - آیه ۲ و ۳

- سبک زندگی به ظاهر رفتارها اطلاق می شود
 - تأثیر متقابل ظاهر رفتار و باطن رفتار
- اثر رفتار بر گرایش ها و شخصیت
- تأثیر ادب بر شخصیت انسان
 - نمونه هایی از ادب پیامبر اکرم (ص) و امیرالمؤمنین (ع)
- لزوم رعایت ادب در برخورد شخصی
- انتقاد به فرهنگ غرب در رعایت ادب
- فواید رعایت آداب در زندگی
 - دوری از هواپرستی از فوائد ادب
- مواردی از رعایت ادب توسط اهل بیت (ع)
- روضه بی ادبی به اباعبدالله (ع) در کربلا

جلسه ۵:

ادب؛ تجلی‌گاه و سرچشمهٔ عقل – آیه ۴

- ضرورت و اهمیت ادب برای زندگی انسان
- رابطه ادب و عقل
 - اهمیت ادب در روایات
 - زشتی کارت ساعت‌زنی
 - ادب کنترل‌کنندهٔ انسان است
- قیمت رعایت ادب
- ادب نسبت به چه کسانی باید رعایت شود؟
- نحوه برخورد با بی‌ادبی‌ها
- پیامدهای بی‌توجهی به معصیت و بی‌ادبی‌ها
- روضه علی اکبر(ع)

جلسه ۶:

ادب نسبت به بزرگان؛ محور توسعه ادب – آیه ۵۴

- دلیل توجه به فرهنگ و آداب بومی
- لزوم رعایت فرهنگ قومی و رسوم خانوادگی
- خوراک و پوشاک به اقتضای زمان، مکان و فرهنگ
- برخی از صفات ژنتیک ایرانی ها
- سبک زندگی اسلامی و ایرانی
- ضرورت احترام به بزرگان جامعه
- اهمیت احترام و ادب به اولیاء خدا
- ادب به بزرگترها محور توسعه ادب
 - ستون خیمه ادب، ادب به بزرگترهاست
- راه شناسایی و انتخاب همسر خوب
- دو اصل کلیدی در خانواده:
 - تواضع مادر به پدر
 - محبت پدر به مادر
- ادب حضرت عباس (ع)

جلسه ۷:

سبک زندگی، افکار و عقاید و علایق ما را می‌سازد - آیه ۶

- تأثیر رفتار انسان بر افکار او
- انسان بر اساس علاقه‌اش عمل می‌کند ولی همیشه این طور نیست
- خیلی وقت‌ها عمل عقیده‌ساز است
- آدم گنه‌کار بیشتر عملش را توجیه می‌کند
- تأثیر رفتار انسان بر احساسات و علاقه‌های او
- علاقه‌ای که در عمل متجلی شود، قوی‌تر می‌شود
 - ابراز علاقه، علاقه را شدیدتر می‌کند
 - تضعیف علاقه‌های بد با جلوگیری از بروز آنها
 - اگر چیز بدی را دوست داشتی زیاد حرفش را نزن
 - در اثر ناراحتی زیاد جزع و فزع نکن
 - اظهار درد، درد را تشدید می‌کند
- سبک زندگی افکار و علایق ما را می‌سازد
- تأثیر بد منفی بافی بر وجود خودمان
- شان نزول آیه ۷ سوره حجرات
- تعریف فسق و فاسق
- اولین فسق عالم خلقت
- نتیجه گوش کردن به حرف فاسق در ماجرای کربلا
- روضه اباعبدالله (ع)

جلسه ۸:

اهمیت زیبایی و محبوب بودن سبک زندگی – آیه ۷

- ویژگی‌های سبک زندگی خوب
 - مفید بودن و مضر نبودن
 - زیبایی و محبوبیت
- اهمیت زیبایی در سبک زندگی با توجه به آیه ۷ سوره حجرات
 - زندگی باید توأم با لذت بردن باشد
- خدا ایمان را محبوب قرار داده
- مجالس روضه اهل بیت (ع) سرشار از زیبایی
- خدا کفر و فسق و گناه را مورد نفرت قرار داده
- عامل تعیین کننده برای زیبایی
- حماسه اباعبدالله (ع) یکی از زیبایی‌های عالم
- دین را از زاویه زیبایی ببینیم

جلسه ۹:

افزایش محبت در اثر رعایت آداب - آیه ۷

- اثر سبک زندگی بر عمل و اندیشه ما
- دستور اسلام در باره اعلام محبت به یکدیگر
- دو دستور کلیدی در روابط زن و شوهر
 - رعایت آداب برای افزایش محبت
- خدا ایمان را در دلها محبوب و زیبا می کند
- احترام به زیبایی
- تقویت محبوبیت و زیبایی ایمان با رفتار
 - درک زیبایی دستورات خدا
- وظیفه هنرمندان در نشان دادن زشتیها و زیباییها
- امکان افزایش محبوبیت ایمان با سبک زندگی
- منتقل کردن محبت به اهل بیت (ع) وظیفه است
- روضه حضرت خدیجه (س)

جلسه ۱۰:

مفاهیم دینی باید به زیبایی نشان داده شود – آیه ۷ و ۸

- چیزهایی که خدا منفور قلبها قرار داده
- منفور بودن کفر و فسوق و عصیان
- لزوم انتقال محبویت ایمان
 - فرزندانمان باید زیبایی ایمان و زشتی گناه را بچشند
- پرهیز از علم‌زدگی در تعلیم دین
 - نباید دین را با تعابیر نازیبا، غیر جذاب و خشک علمی بیان کرد
- بیان متفاوت و زیبای حضرت امیر(ع) از نماز
- بیان‌های زیبای خدا در قرآن
- جلوه‌های ناز در قرآن و رفتار اهل بیت(ع)
- جریان تحمیل‌گری بر ولی
- کمک خدا برای اطاعت از پیامبر اکرم(ص)
 - محبویت ایمان و نفرت از کفر و فسوق و عصیان
- محبویت ایمان، فضل الهی

جلسه ۱۱:

نگاه سبک زندگی اسلامی به موضوع نبرد بین مؤمنین آیه ۹ و ۱۰

- تأثیر نگاه انسان به زندگی، در سبک زندگی
- تفاوت نگاه اسلام با نگاه غرب در مورد حقوق انسان‌ها
 - نگاه غرب: لزوم رعایت حقوق شهروندان
 - نگاه اسلام: مردم برادران و خواهران هم هستند
- اهمیت دادن به همسایه در اسلام
- نگاه اسلام به برادری
- سه مرحله برای جامعه اسلامی
 - نبرد بین کافران و مومنان
 - نبرد مومنان و منافقان
 - برخورد پیامبر(ص) با یک منافق
 - نبرد مومنان و مومنان
- روضه حضرت عباس(ع)

جلسه ۱۲:

اهمیت «کنترل زبان» در سبک زندگی / موضوع تمسخر - آیه ۱۱

- زبان و لباس دو بخش مهم از سبک زندگی
- اهمیت کنترل زبان در سبک زندگی
 - مهمتر بودن سبک حرف زدن نسبت به سایر بخش‌های سبک زندگی
 - نحوه حرف زدن هنگام غم، شادی و عصبانیت
 - زبان می‌تواند انسان را اسیر خودش کند
- کنترل خروجی‌ها دل، مهمتر از کنترل ورودی‌ها
 - اگر دل باشد هیچ وقت دیده دل را خراب نمی‌کند
 - در روایات آن‌قدر که از زبان شکایت شده از چشم شکایت نشده
 - جرم‌های زبان بیشتر از جرم‌های چشم
- کنترل دل مهمتر از کنترل چشم و گوش
 - مهمترین عامل برای کنترل دل کنترل زبان است
 - وابستگی دل به زبان
 - زبان مؤثرترین خروجی دل است
- تمسخر و تحقیر کردن دیگران
 - مسخره کردن مقدسات
 - حکم اعدام برای کسی که مقدسات را تمسخر کند
 - آثار تمسخر مقدسات

○ کم‌رنگ کردن حجاب با تمسخر

- اهمیت دادن اسلام به حفظ شخصیت افراد
- عذاب سریع برای کسانی که به اباعبدالله(ع) بی ادبی کردند

جلسه ۱۳:

ضرورت برنامه‌ریزی برای کنترل زبان – آیه ۱۱

- لزوم برنامه‌ریزی برای کنترل زبان
- اهمیت زبان در خانواده و تربیت
- هیچ عضوی به اندازه زبان موجب عذاب انسان نمی‌شود
- می‌شود از زبان بهترین بهره‌ها را بُرد
 - بهترین صدقه، صدقه زبان است
 - توانایی ویژه خانم‌ها در بکارگیری زبان
 - قدرت زبان در تربیت فرزندان
- مذمت مسخره کرده
- عذاب‌های الهی برای تمسخر
- برخورد بزرگوارانه امام حسن (ع) با تمسخر دیگران

جلسه ۱۴:

عزت؛ از انگیزه‌های تعیین سبک زندگی – آیه ۱۲

● عزت و آبرو؛ از انگیزه‌های تعیین سبک زندگی

● تغییر ندادن رفتار برای کسب آبرو

○ پیش آدم‌های بد دنبال عزت نباشیم

○ به خاطر آبرو و عزت خود، از دین کم نگذاریم

● به جای عیب‌جویی، دنبال حُسن‌های دیگران باشیم

● مزمت اسم و لقبِ بد دادن

● گمان بد نداشتن و تجسس نکردن از دیگران

● تشبیه غیبت‌کننده به آدم‌خوار

● غیبت؛ بدترین گناه

● بدگویی از علی (ع) سال‌ها بعد از شهادت ایشان

جلسه ۱۵:

موضوع غیبت و دلیل زشت بودن آن - آیه ۱۲

- اهمیت اطلاع داشتن از سبک زندگی اسلامی
- تعریف غیبت
- برخی از آثار غیبت
- ریشه‌های غیبت
- ترک غیبت
- نحوه برخورد با کسی که غیبت شما را کرده
- عادت به غیبت
- اگر پیش شما غیبت کسی را بکنند
 - دفاع از غیبت شونده
- چرا غیبت بد است؟
- حرام بودن غیبت یک مکتب تربیتی

جلسه ۱۶:

تفاخر؛ از عوامل تعیین کننده سبک زندگی اهل دنیا – آیه ۱۳

- تفاخر؛ از عوامل تعیین کننده در سبک زندگی
- افتخار کردن، حدّ دارد
- اسراف کردن از سرّ تفاخر
- عوامل تعیین کننده سبک زندگی اهل دنیا:
 - بازی
 - بیهودگی
 - زینت
 - تفاخر
 - تکاثر
- تفاخر به امور دنیایی باید در نظر ما زشت باشد
- اسلام ۱۴۰۰ سال پیش تفاخر به نژاد را نهی کرده
- یک تمرین برای زیاد شدن تواضع

جلسه ۱۷: (اولین شب قدر شب ۱۹)

شباهت شب قدر با روز قیامت

- شباهت شب قدر با روز قیامت
 - در شب قدر با توجه به گذشته، آینده را معین می کنند
- شب قدر فرصتی برای تغییر اوضاع است
 - روز قیامت؛ یوم الحسره
- ارزش خرید با دل
 - ارزش نیت کار خوب؛ حتی اگر نتوانیم انجام دهیم
 - خدا به دل بنده مؤمن نگاه می کند
- شب قدر حسرت بخوریم:
 - که «ما می توانستیم بهتر بشویم»
 - که «چرا از ذکر خدا بیشتر لذت نمی بریم؟»
- روش توبه کردن، با بیان یک آیه قرآن
- در توبه کردن، دل ما باید بگیرد

جلسه ۱۸: (شب ۲۰ ماه رمضان)

بحث رابطه با خدا در آیات پایانی سوره حجرات

- کدام روش انتخاب همسر درست است؟
 - روش سنتی خودمان
 - روش مدرن که از غرب آمده
- تناسب زوجین مهمتر از شناخت
- مهمترین اصل ازدواج: آمادگی برای انعطاف پذیری
 - توصیه امام (ره) به زوج‌های جوان
- رابطه با خدا؛ «رابطه اصلی»
- بحث رابطه با خدا در آیات آخر سوره حجرات
- تفاوت اسلام آوردن و ایمان آوردن
- ایمان، چیزی فراتر از عشق و علاقه
- ارزش بالایی که خدا برای ایمان قائل است
- تواضع به خدا قبل از عشق به خدا
 - استحکام کلام خدا در قرآن، تکبر ما را می‌شکند

جلسه ۱۹: شب ۲۲ ماه رمضان

ایمان باید با قلب پذیرفته شود - آیه ۱۴

- «ایمان» زیباترین کلمه عالم
 - تبلیغ خدا برای زیبایی و محبوبیت ایمان
- احساس‌های ابتدایی قابل لمس و اکتسابی
 - ایمان یک احساس اکتسابی
 - باید برای کسب ایمان تلاش کرد
- لذت و حلاوت ایمان
- نقش ایمان در سختی‌ها و شادی‌ها
- ایمان به محبت امام زمان (ع)
 - باور کنیم که امام زمان (ع) ما را دوست دارد
 - تلاش شیطان برای خراب کردن رابطه ما با امام زمان (ع)
- ایمان به مهربانی خدا نسبت به بندگانش
- ایمان باید با قلب پذیرفته شود
 - چرا برخی با کوچکترین شبهه‌ها بی ایمان می‌شوند؟
- چه کنیم که ایمان وارد قلب ما شود؟

جلسه ۲۰:

اهمیت اهل جهاد بودن و داشتن روحیه جهادی – آیه ۱۵

- اهمیت اهل جهاد بودن
- رابطه ایمان و اهل جهاد بودن
- بعضی‌ها روحیه جهادی ندارند
- نقش مفهوم «جهاد» در سبک زندگی
- شیرین و جذاب بودن حماسه
- ضرر سیاسیونی که روحیه جهادی ندارند
- نقش جهاد در ساختن دین و دنیا
- اهل جهاد نبودن موجب ناامنی می‌شود
- لااقل اهل جهاد را تخطئه نکنید!
- اثر سازنده جهاد و حماسه بر روحیه جوانان
- حماسی بودن حادثه کربلا

جلسه ۲۱: (جلسه آخر)

لزوم پذیرش کبریایی خدا و دوری از عجب و غرور - آیه ۱۶ و ۱۷ و ۱۸

• لزوم انس گرفتن با قرآن

○ سرگرم کننده بودن قرآن

○ شناخت خدا از راه شنیدن کلام او

○ درک شخصیت خدا با خواندن قرآن!

○ به جذابیت قرآن واقعاً فکر کنید

• شک نکردن علاوه بر ورود ایمان به قلب

○ منشأ شک و تردید

• تقدم جهاد با مال بر جهاد با جان در قرآن

• عجب و غرور؛ مهمترین عامل فساد مذهبی ها

• خوبها به خدا بدهکارتر هستند!

• تعریف کردن خدا از خودش

○ خدا خودپسندانه و متکبرانه سخن می گوید

○ تکبر برای خدا زیباست

○ سختی پذیرش تکبر خدا برای آدم متکبر

• لزوم پذیرش کبریایی خدا

یاد خدا

(شبکه قرآن، برنامه یاد خدا، سال ۹۲، ۱۲ جلسه)

معرفی بحث:

به یاد خدا بودن، یکی از مهمترین توصیه‌های دین است که روش‌ها، ابعاد و آثار بسیاری دارد. راه و روش اهل یاد خدا شدن و فراموش نکردن این یاد در پیچ و خم‌های زندگی، مستلزم رعایت نکاتی است. همچنین باور به آثار یاد خدا، لزوم برنامه داشتن برای ذکر را گوشزد می‌کند. این دست مطالب، در کنار مواردی مانند تأثیر ذکر خدا بر افزایش محبت به خدا، یاد خدا و اصلاح سبک زندگی، دائم‌الذکر بودن و مجموعه مباحثی را در موضوع یاد خدا شکل داده است که استاد پناهیان در این جلسات ضمن توجه به این موضوعات، مطالبی دیگری از این دست را مورد بررسی قرار داده‌اند: راه‌های مقابله با افکار بد، نماز جایی برای تمرین ذکر، راه‌های توفیق بر دوام و کثرت ذکر، توصیه قرآن کریم در مورد ذکر، و؛ و در نهایت این بحث با طعم ولایت، شیرینی دیگری پیدا می‌کند و جایگاه یاد امیرالمؤمنین علی(ع) و اهل بیت(ع) برای یاد خدا تحلیل می‌گردد.

فهرست:

جلسه ۱

یاد خدا در سبک زندگی

- غروب؛ زمانی مناسب برای یاد خدا
- نقش سازنده رفتار بر عقاید
- تأثیر عمل بر علاقه
- سبک زندگی؛ مجموعه‌ای از رفتارهای تأثیرگذار بر علایق و عقاید
- ادب و تقوی؛ مفاهیمی در تعیین سبک زندگی اسلامی
- برخی از ویژگی‌های سبک زندگی اسلامی
 - توجه به منافع
 - توجه به زیبایی
 - محبوب بودن
 - همراه بودن با نشاط
- تأثیر سبک زندگی بر یاد خدا

جلسه ۲

معنی و آثار یاد خدا

- معنای یاد خدا چیست؟
- آثار یاد خدا
 - آثار روحی یاد خدا
 - آثار وضعی یاد خدا
 - آثار عملی یاد خدا
 - تأثیر یاد خدا بر روابط بین انسان‌ها
 - تأثیر یاد خدا بر برطرف شدن بدی‌ها
 - تأثیر یاد خدا برای برطرف شدن سختی

جلسه ۳

چند نکته مهم در باره ذکر

- راه و روش اهل یاد خدا شدن

- باور اثر ذکر خدا

- لزوم برنامه برای ذکر

- ذکر و کلام

- ویژگی های ذکر

- کلام، حقیقت ذکر نیست

- اثر کلام در ذکر قلب

- کدام کلمات و کدام اذکار

- اهتمام به اذکار معروف

- یاد نقص های خود نزد خدا

- یاد خوبی ها و نعمات خدا

- ذکر برای خروج از فکر، نگاه و عمل بد

جلسه ۴

رابطه ذکر و حب خداوند

- چند نکته و حدیث در باب ذکر
- ذکر، مقدمه به عشق خدا
- فرق ادب و محبت
- لازم‌ترین سفارش، دوام ذکر خدا
- عدم اشتیاق ملاقات خدا، نشانه عدم ذکر
- اثر دوام ذکر، درک فاصله ما با خدا
- عدم اکتفا به حداقل، تفاوت اسلام و غرب

جلسه ۵

چند نکته کلیدی در باره ذکر

- **ضرورت ذکر از زاویه‌ای دیگر**
 - زندگی بهتر و خوب شدن، تلقی متوسط ولی غیر دقیق از ذکر
 - ذکر، راه میانبر به هدف نهایی (ملاقات خدا)
- **راه های مقابله با افکار بد و تقویت ایمان**
 - مرور زندگی اولیاء الهی و مؤمنین
 - فداکاری و سرمایه گذاری در راه خدا
- پاسخ به چند پرسش
- اطاعت از خدا، ذکر کامل
- لزوم اصلاح نگاه به واجبات
- مطالعه و تفکر در زمان خستگی و ادبار قلب
- عادت خوب و عادت بد

جلسه ۶

لذت بی پایان زندگی با خدا

- دو تلقی برای ذکر: کاربرد در حل مشکل، مطالبه عمق و اصالت ذکر
- حقیقت ذکر از نگاهی دیگر
 - ذکر زندگی با خدا در عالم باطن
 - استغفار امام از هر لذت غیر از ذکر خدا
- راه چشیدن لذت ماورا
 - ملاقات با ولی خدا و نشانه های خدا
 - نماز یک جای دیگر برای تمرین ذکر
- تمرین لذت ذکر
 - کسانی که از ذکر بیزارند
 - همگانی بودن درک لذت ذکر
 - راهی برای درک لذت ذکر خدا
 - ذکر «بسم الله الرحمن الرحيم»

جلسه ۷

مداومت در ذکر، راهها و آثار

- چند روایت در باب کثرت و دوام ذکر
 - بهترین و مقبول‌ترین کار، ذکر کثیر
 - دوام ذکر، نورانیت قلب و فکر
- راههای توفیق بر دوام و کثرت ذکر
 - تمرین ذکر
 - برنامه داشتن برای ذکر
 - فکر و مطالعه در باره موضوعات معنوی
 - افزایش علاقه‌های خوب و رفع علاقه‌های بد
 - داشتن خلوت با خدا
 - پرهیز از شکمبارگی و خوردن به خاطر لذت
 - دوری از تشریفات دنیا
 - معاشرت با اهل ذکر و عدم معاشرت با اهل غفلت

جلسه ۸

ذکر شدید

- توصیه قرآن کریم به «ذکر شدید» خداوند
- مفهوم ذکر شدید
- عوامل مؤثر در ذکر شدید
- عبادت، زمینه‌ساز ذکر شدید
- راه رسیدن به ذکر شدید
- سؤال بینندگان
- تقوا و رسیدن به خواسته‌ها
- بهترین ذکرها
- تفاوت ذکر کثیر و ذکر شدید

جلسه ۹

ماهیت ذکر، همنشینی و مجالست

- یاد هر چیزی، همنشینی با آن است
- اثر همنشینی با خوبان و ذاکران بر یاد خدا
- انتخاب کنیم: مجالست با خدا، یا دنیا و اهل آن
- لزوم داشتن برنامه برای مجالست و همنشینی
- پرسش و پاسخ

○ نعماتی را که داریم بنسیم

○ راه هایی برای کاهش سختی ها

○ دغدغه نماز با توجه، مبارک است

○ لباس تقوا

○ راه مقابله با خشم

جلسه ۱۰

اهمیت مسأله قربانی دادن در راه خدا و قبولی آن

• اهمیت قبولی

- دستور به باز گویی فرزندان آدم و قربانی دادن آنها
- دعا برای قبولی شهادت امام حسین (ع)
- اهمیت قبولی نسبت به عمل
- تقوا، ملاک قبولی

• مسأله قربانی دادن

- مؤمنین همه باید قربانی بدهند
- قربانی دادن، اوج حج
- قربانی کردن دوست داشتنی‌ها
- عام بودن قربانی
- لذت معنوی و عاشقانه بالای قبولی قربانی
- اشک حضرت ابراهیم (ع) و اسماعیل (ع) بر معافیت از قربانی

• پرسش و پاسخ

- تفکر در باره خواسته‌ها، آری یا نه؟
- رهایی از فشار روانی یاد گناه و مرگ
- ازدواج و تکمیل دین

جلسه ۱۱

نور ذکر و عبادت خداوند با یاد کردن اولیاء او

• نورانیت ذکر

- ذکر نور است
- ویژگی‌های نور و شباهت نور مادی و معنوی
- اثر نور ذکر در دید و درک بهتر
- نورانیت، اثر دوام ذکر
- انتقال نور معنوی

• ارتباط یاد اولیاء خدا و عبادت خداوند

- ذکر علی، عبادت
- «اهل الذکر» همان اهل بیت (ع) هستند
- توافق فریقین بر روایت «ذکر علی عبادت»
- یادآوری خدا، از ویژگی‌های مومن
- علی (ع)، امیر مؤمنان
- نشانه‌های خدا، در شخصیت و سیره اولیاء او
- یادآوری خوبی‌های خوبان، بهترین راه خوب شدن
- مطالعه زندگی اهل بیت (ع)، ذکر توأم با فکر

جلسه ۱۲

یادآوری ایام الله

● داستان یوم الله مباحله

- قرار نجرانیان بر عدم پذیرش سخن پیامبر(ص) در مذاکره
- دستور خدا به مباحله
- آمدن پیامبر با اهل بیت(ع) به مباحله
- جزیه، طبقه‌بندی انسان‌ها بر اساس عقلانیت

● قرآن و تذکر ایام الله

- سیره امام صادق(ع) در باب محرم
- علاقه به غیر خدا به دستور خدا همان علاقه به خداست

● روایاتی در ابعاد مختلف ذکر

● ثمرات ذکر و حضور در جلسات ذکر و مجالس اهل بیت ع

- ابراز محبت به اهل بیت(ع) وظیفه است
- اهمیت دسته‌های عزا، در بیان و سیره بزرگان
- لزوم عزاداری به شیوه سنتی
- آمادگی برای ورود به محرم: خدمت به عزاداران

دین و زیبایی‌های آن

(حسینیه آیت الله حق‌شناس (ره)، محرم ۹۲، ۱۲ جلسه)

معرفی بحث:

ما به دلایل مختلف باید زیبایی‌های دین و رفتار دینی را درک کنیم. اگر کسی زیبایی دین را به خوبی درک نکند و از آن لذت نبرد، احتمال زیاد دارد که دچار بیماری عجب شود. ضرورت اجتماعی برای درک زیبایی دین نیز این است که امروزه برای مقابله با دنیایی که زیبایی‌های خودش را به رخ ما می‌کشد، ما هم باید زیبایی‌های دین را جلوه بدهیم. نمی‌توان همیشه در مقابل دنیاگرایی‌ها از منطق و دلیل استفاده کرد. ما باید به تفکر مادی نشان دهیم که اتفاقاً دنیای ما زیباتر از دنیای آنها است. در مقابل زیبایی و حلاوت دین، کسی حرفی برای گفتن ندارد. به علاوه درک زیبایی دین، شاخصی برای سنجش میزان ارتباط با دین است. اگر ایمان در دل کسی قرار گرفته باشد، باید زیبایی ایمان را بچشد. همچنین برای درک زیبایی‌های دین باید ابتدا اولویت‌های دین را درک کرد. در این جلسات، که فضایی جدید را در نگاه به دین ترسیم می‌کند، استاد پناهیان به تبیین دقیق‌تر زیبایی‌های دین و ایمان پرداخته و به تبع، زشتی‌های کفر و فسوق و عصیان را بیان می‌کنند.

فهرست:

جلسه ۱

ضرورت‌های درک زیبایی دین

- دلایل و ضرورت‌های درک زیبایی دین
- ضرورت فردی برای درک زیبایی دین: جلوگیری از ابتلا به عجب
- ضرورت اجتماعی درک زیبایی دین: تبلیغ دین و تأثیر گذاشتن بر دیگران
- زیبایی دین؛ بیانی مشترک برای تبلیغ دین
- درک زیبایی دین، شاخصی برای سنجش میزان ارتباط با دین
- درک زشتی و پلیدی کفر، فسوق و عصیان
- مراحل زشتی و پلیدی کفر، فسوق و عصیان
- ضرورت درک اولویت‌ها برای درک زیبایی دین
 - فکر دینی خود را درست تنظیم کنیم
 - مثال: گناه بدحجابی بدتر است یا قبول نداشتن ولایت؟
- امام حسین(ع)؛ یک زیبایی درک شده از دین

جلسه ۲

آسیب‌های بی‌توجهی به زیبایی دین

- درک زیبایی دین به اذن خدا ممکن است
 - ما می‌توانیم مقدمات درک زیبایی دین را فراهم می‌کنیم
- بحث زیبایی دین یک بحث ذوقی نیست
- خطر بی‌توجهی به زیبایی دین
- عُجب و حسادت؛ نتایج لذت نبردن از دینداری
- تأثیر درک زیبایی دین در امر و نهی دیگران
- زیبا پنداشتن دنیای دیگران؛ عامل کشش به دنیا
- آسیب اخلاقی و اجتماعی لذت نبردن از دینداری
- کسی که زیبایی دین را درک کرده، دلسوز دیگران می‌شود
- زیبا جلوه کردن اعمال؛ نقطه مقابل زیبایی دین
 - زیبایی اعمال نزد کافران
 - زیبایی دنیا نزد کافران
- امام حسین(ع) آغازی بر زیبایی‌ها

جلسه ۳

درک زیبایی ایمان، ضرورتی مهم و حیاتی

- درک زیبایی دین؛ اولین پاداش دنیوی مؤمن
- زیبایی؛ یکی از نیازهای اصلی مؤمن
- عجب؛ اثر منفی زیبا ندیدن ایمان
- درک زیبایی ایمان، ضرورتی مهم و حیاتی
- تبیین زیبایی دین؛ اقتضای جامعه امروز
- آموزش زیبایی دین، راهکاری مبنایی برای مقابله با تهاجم فرهنگی
- عدم آموزش زیبایی دین؛ خلأیی جدی در نظام تعلیم و تربیت
- حسادت؛ اثر منفی زیبا ندیدن ایمان
- ضرورت نمایش اجتماعی زیبایی دین
- حضور دسته‌ها در خیابان‌ها، نمونه‌ای مهم از نمایش زیبایی دین
- محرومیت از شیرینی دین؛ کمترین عذاب دنیوی
- فرزندان امام حسین (ع)؛ نمونه‌هایی کامل از کسانی که لذت دین را چشیده بودند

جلسه ۴

اهمیت نشان دادن زیبایی‌های دین

- دوره فعلی، دوره گرایش‌های احساسی
- ضرورت به نمایش گذاشتن زیبایی دین در دوره گرایش‌های احساسی
- مرور برخی از آیات قرآن در مورد زیبایی
- تأثیر بالای زیبا دیدن اعمال بر عدم هدایت
- روش ابلیس در زیبا جلوه دادن گناه
- در مقابل روش ابلیس در زیبا جلوه دادن اعمال، چه باید کرد؟
- وظیفه خانم‌ها در بیان زیبایی و زشتی
- راه‌هایی ساده برای بیان زیبای دین
- زیبایی و لذتی که از امام حسین (ع) چشیده‌ایم را به همگان اعلام کنیم
- بی‌دینی با تخیل زیبا بودن رواج پیدا می‌کند
- زیبایی فقط به افراد احساسی مربوط نیست
- صراحت قرآن در بیان زشتی‌ها
 - قرآن کریم زشتی غیبت را چگونه بیان کرده است؟
- وجوه زیبایی در دسته‌های عزاداری
- تعظیم شعائر، نشانه تقوای قلب است
- برخی از آیات قرآن را هیئت‌ها بهتر درک می‌کنند

جلسه ۵

راه درک زیبایی دین

- زیبایی دین؛ حقیقتی بسیار مهم
- درک زیبایی دین، شاخصی برای سنجش ایمان
- به نمایش گذاشتن زیبایی دین
 - پیام آور زیبایی‌های دین در محیط خود باشم
- راه درک زیبایی دین چیست؟
 - چشم بستن از زیبایی‌های دنیا
 - یکی از آسیب‌های ماهواره، برداشته شدن حلاوت ایمان از قلب است
- حلاوت ایمان، حلاوتی بیشتر از حلاوت دنیا
 - زیبایی‌های ظاهری دیگر نمی‌تواند غربی‌ها را سرگرم کند
- نقش ویژه هنرمندان در به نمایش گذاشتن زیبایی‌های معنوی
- معجزه محبت به امام حسین (ع)
 - بی‌لذتی بودن زیبایی‌های دنیا
- از لذت معنوی تا غم معنوی

جلسه ۶

راه درک زیبایی دین

- چگونه زیبایی دین را درک کنیم؟
- اساساً اهل محبت و زیبایی باشیم
- شیرینی و حلاوت ایمان در رفتار مؤمن
 - توجه خاص امام حسن (ع) به زیبایی در هنگام نماز
 - زیبایی و آراستگی علمای اسلام از نگاه جاسوس انگلستان
- زیبایی رفتار می تواند دل های دیگران را جذب کند
- زیبایی کلام، یکی از زیبایی های مهم
- خانم ها به هنگام ناراحتی، به صورت مبالغه آمیز حرف منفی می زنند

جلسه ۷

نقش زیبایی بر پیچیده شدن امتحانات

- استفاده دشمنان از زیبایی کلام برای گمراه کردن مؤمنین
- عبور از زیبایی‌های فریبنده دشمن؛ یکی از امتحانات مؤمنین
- تأثیرگذاری فتنه‌های آخر الزمان به دلیل زیبایی
- چرا خداوند مانع زیبایی حرف باطل نمی‌شود؟
 - اطمینان بالای خداوند به محبت اولیاء خودش
- زیبایی، یکی از عناصر امتحان
- زیبایی‌های ولایی
- درک زیبایی اهل بیت (ع) برای مقاومت در برابر زیبایی حرف باطل
- خطرات عدم درک زیبایی‌های ولایی
- ظاهر زیبای عبادت، معیار نیست
- عدم محبوبیت کفر در دل مؤمن

جلسه ۸

برتری و کاربردهای زیبایی نسبت به استدلال

- درک زیبایی؛ جایگزین خوبی برای استدلال

- درک زیبایی‌های رفتاری ولی خدا

- دشواری‌های ارائه دلیل

- تأثیر زیبایی‌های رفتاری پیامبر(ص) بر پذیرش اسلام

- استدلال؛ وسیله‌ای برای مقابله با مخالفین

- ارادت عوام و خواص به زیبایی

- زیبایی قلبی؛ عامل انحراف دل‌های مریض

- زندگی با محبت و زیبایی پیش می‌رود نه با استدلال

- مقایسه زیبایی با عقل نظری

- کاربردهای زیبایی و ضعف‌های استدلال

- زیبایی‌های کربلا

- دینداری عاشقانه، مقدمه بهره‌برداری از عقل

- اصالت درک زیبایی‌های دین

- زیبایی‌های حضرت علی(ع) در بیان پیامبر(ص)

- زهد؛ یک مثال از زیبایی

جلسه ۹

برخی از جلوه‌های زیبایی دین

- جایگاه زیبایی در روان‌شناسی
 - بررسی جدول مازلو
- جایگاه والای زیبایی در دین
- زیبایی‌های باطنی
- بررسی اولویت زیبایی بر استدلال عقلی
- دین را با زیبایی‌اش بشناسیم
- ضعف‌های ما در انتقال زیبایی دین
- زیبایی‌های پیاده‌روی اربعین
- غربت غدیر در میان شیعیان
 - اهمیت اطعام در روز غدیر
- دسته‌های عزاداری؛ یکی از جلوه‌های زیبایی دین
- رابطه زیبایی با عزیز بودن
- فتوت یکی از عوامل زیبایی دین
- انواع فتوت در زمان‌ها و مکان‌های مختلف

جلسه ۱۰

زیبایی‌های درک محبت ولی خدا

- پیچیده شدن ایمان نسبت به دوره انبیاء پیشین
- ابهام در رد یا پذیرش اعمال
- محبوب بودن ایمان؛ از علائم ایمان
- نقطه مقابل زیبا نمایاندن دین؛ بیان زشتی کفر و فسوق و عصیان
- درک زیبایی دین؛ راحت‌تر از درک زشتی کفر و فسوق و عصیان
- آسان بودن کسب محبت اولیاء خدا
- نقش شیطان در زیبا جلوه دادن دنیا
- زشتی نادیده گرفتن حقوق ولی خدا
- از عاشورا درس برائت بگیریم

جلسه ۱۱

رابطه کار تبلیغی با درک زیبایی دین

- شدت حلاوت دین نزد شیعیان
- رابطه کار تبلیغی با درک زیبایی دین
- مشکلات حاصل از عدم درک زیبایی دین
 - عدم توفیق در کار تبلیغ
 - انگیزه غلط داشتن در تبلیغ
 - دلسوزی نکردن
- تأثیر لذت بردن از عزاداری در جذب کردن دیگران
- انتقال لذت دینداری در هنگام شادی و عروسی
- انتقال لذت دینداری در روز عید غدیر
- تأثیر مسخره شدن بر کسی که لذت دینداری را نچشیده
- عزت حضرت زینب(س) در کوفه

جلسه ۱۲

امامت و ولایت؛ مهمترین مظهر زیبایی باطنی

- زیبایی مهم است
- در مسیری زیبا حرکت کنیم
- زیبایی باطنی؛ مهمترین وجه زیبایی دین
- امامت و ولایت؛ مهمترین مظهر زیبایی باطنی
 - کسی که امامت را بفهمد، زیبایی دین را می فهمد
 - انتقال دین، با انتقال زیبایی محبت به اهل بیت (ع)
 - امام؛ شیرینی دین
- آرامش؛ عامل زیبایی باطنی
 - آرامش؛ میراثی برای هیأتی ها

زندگی برتر

(هیئت بیت الزهرا(س) - شهرک غرب، محرم ۹۲، ۱۰ جلسه)

معرفی بحث:

قطعاً زندگی انسان در دنیا پایان می‌پذیرد و یقیناً یک زندگی ابدی در سرای آخرت خواهیم داشت با این وجود چرا زندگی موقتی ما در دنیا اغلب همه ذهن ما را متوجه خود می‌کند؟ آیا ضرورت ندارد آنچه ابدی و جاودان است توجه جدی و همیشگی ما را به خود جلب نماید؟ زندگی در قیامت چگونه است؟ اوصاف، ویژگی‌ها و مختصات آخرت چیست و چه تفاوت‌هایی میان آخرت و دنیا وجود دارد؟ چگونه می‌توان از فکر دنیای محدود و پرزحمت خود را آسوده کرد؟ آیا در فرهنگ جامعه ما آن چنان که باید آخرت‌اندیشی وجود دارد؟ آخرت‌اندیشی چه آثاری بر زندگی دنیا دارد؟ آیا اندیشیدن به آخرت و مرگ باعث اندوه و تلخی زندگی دنیایی می‌شود؟ آبادی دنیا و اهتمام به آخرت چه نسبتی با هم دارند؟ شخصیت انسان آخرت‌اندیش چگونه است؟

بی‌شک مسأله آخرت باید مهم‌ترین دغدغه ما باشد زیرا به زودی زندگی ابدی و حقیقت زندگی ما در آن جا آغاز می‌شود. استاد پناهیان در این سلسله جلسات از ابعاد مختلف به این موارد می‌پردازد تا اهمیت آخرت و اهمیت اندیشیدن و تفکر درباره آخرت را به ما گوشزد کند. برخی از مهم‌ترین محورها و موضوعاتی که باید به آنها فکر کرد در این جلسات معرفی و تبیین می‌گردد. ایشان در ضمن مباحث به راهکارها و میانبرهایی هم اشاره می‌کنند تا درک قیامت و زندگی اخروی به روش ساده‌تری میسر شود.

فهرست:

جلسه ۱

اهمیت آخرت و لزوم توجه به قیامت

- آخرت، مهم‌ترین موضوع
- آخرت، اصل حیات و سرای زندگی
- پاسخ علاقه به حیات، جاودانگی در بهشت
- دنیا محل ممنوعیت‌ها و محدودیت‌ها
- زندگی در آخرت، راه اصلاح دنیا
- نگاه به آخرت در آخرین سخنرانی امام خمینی (ره)
- با حسین (ع) در آخرت باشیم
- روضه حضرت مسلم (ع)

جلسه ۲

لزوم درک قلبی حقیقت زندگی اخروی

- تفاوت زندگی آخرت با زندگی دنیا
- ایمان قلبی، راه درک آخرت
- تفاوت ماهوی لذت دنیا با لذت آخرت
- رابطه لذت دنیا و رنج
- کیفیت زندگی مؤمن در دنیا و آخرت
- برخی آثار توجه به آخرت
 - آباد کردن دنیا، یکی از آثار زندگی در آخرت
 - قدرت فوق‌العاده برای زندگی در دنیا
- روزه ورود به کربلا

جلسه ۳

توجه به آخرت، ملاک عقلانیت

- ارتباط عقل و عاقبت بینی
- آخرت‌گرایی و تعقل
- عقل، تنظیم‌کننده همه جانبه امور دنیا و آخرت
- ضرورت ترک معاشرت با غافلان از آخرت
- آثار وضعی توجه به آخرت بر زندگی دنیا در روایت نبوی
- عشق آخرت به واسطه اهل بیت (ع)
- روضه حضرت رقیه (س)

جلسه ۴

اهمیت تفکر در باره آخرت

- اثر فکر در شخصیت انسان
- لزوم برنامه‌ریزی و تمرین برای فکر
- اداره فکرت را به دیگران نده
- روایاتی در باب اهمیت تفکر درباره آخرت
- نتیجه تفکر درباره آخرت
- هنگام عبادت و زیارت از فکر دنیا بیرون بیاییم
- روضه جوانان حضرت زینب(س)

جلسه ۵

معاد باوری و درک صحیح زمان

- موقتی بودن دنیا و جاودانه بودن آخرت
- دنیا در حال رفتن و آخرت در حال آمدن است
- درک زمان، بهترین راه رفع غم
- انگار کربلا دیروز بوده است
- روضه عبدالله بن حسن (ع)

جلسه ۶

عشق ورزیدن به بهشت

- دو صورت نگاه به موضوع آخرت
 - مرگ مانع تکبر و بدی‌ها (سلبی)
 - آخرت عامل بالندگی و شور (ایجابی)
- ترجیح نگاه ایجابی
- میل به آخرت مانع میل به دنیا
- آخرت باید انسان را به وجد بیاورد
- بالاترین لذت بهشت، ملاقات خدا و اهل بیت (ع)
- استقبال اهل بیت (ع) از مؤمن در هنگام مرگ
- روضه حضرت قاسم بن حسن (ع)

جلسه ۷

راه جدی گرفتن آخرت

- عدم امکان توجه یکسان به دنیا و آخرت
- غفلت مومن حقیقی از زیبایی دنیا
- راه حل جدی شدن آخرت برای انسان
 - شوخی و بازی تلقی کردن دنیا
 - استفاده از فرصت نماز برای ترک دنیا
- روزه علی اصغر(ع)

جلسه ۸

تأثیر تربیتی آخرت اندیشی

- نگاه رایج در مورد آخرت
- اثر تربیتی فضا بر رفتار و شخصیت انسان
 - تأثیر فضای جامعه و ساختارهای اجتماعی
 - تأثیر فضای ذهنی و تفکرات انسان
- بی تأثیری موعظه در فضای خراب
- حکومت، قوی ترین شکل دهنده فضای تربیتی
- اصلاح تربیت فردی و اجتماعی به وسیله آخرت اندیشی
- روضه حضرت علی اکبر(ع)

جلسه ۹

باور و شهود قیامت

- دشواری دینداری، پدیده‌ای غیر طبیعی
- عدم یاد آخرت در جامعه
- بی توجهی به قیامت، مانع تأثیر محبت اهل بیت (ع)
- قیامت و امام حسین (ع) تأمین کننده همه چیز
- محال بودن تعادل و سلامتی بدون قیامت
- قیامت را مانند اباالفضل (ع) شهود کن
- روضه حضرت عباس (ع)
 - یأس حضرت عباس (ع)
 - اخلاص حضرت عباس (ع)

جلسه ۱۰

موضوعات تفکر در باب آخرت

- قیامت باوری و سخن از جهنم در کلام اولیاء
- به آخرت و مختصاتش بیاندیشیم
- درک آسان بهشت با کمک اهل بیت (ع)
- بیزاری از دنیا به خاطر محدودیت‌هایش
- آخرت‌اندیشی، ملاک شایستگی مدیریت جامعه
- نفرت از دنیا؛ یک راه میانبر
- روزه امام حسین (ع)

محبت خدا، نزدیک ترین راه

(مسجد دانشگاه تهران، محرم ۹۲، ۸ جلسه)

معرفی بحث:

آیا دین می‌تواند سرگرمی انسان را تأمین کند؟ چگونه می‌توانیم از دینداری خودمان لذت ببریم؟ چگونه می‌توان از برخی آفات دینداری مانند عُجب جلوگیری کرد؟ بهترین و مطمئن‌ترین راه برای رسیدن به معنویت، نورانیت، حکمت و قدرت چیست؟ پاسخ این سؤالات در «دینداری توأم با محبت» است. کسی که محبت به خدا را در قلبش تقویت کند، از دینداری خودش چنان لذتی می‌برد که اهل دنیا از دنیای خود چنین لذتی نمی‌برند. انسان با محبت خدا به همه‌جا می‌رسد و هیچ راهی غیر از راه محبت خدا، تضمین شده و قطعی نیست. در این سلسله جلسات استاد پناهیان ضمن بیان آثار و برکات و فواید دینداری توأم با محبت، برخی از راه‌های رسیدن به محبت خدا و فاصله گرفتن از حب الدنیا را نیز بیان می‌کنند؛ راه‌هایی مانند مؤاخذه نفس، تفکر، ولایت و ... «محبت خدا» هم می‌تواند «هدف» تلقی شود و هم «راهی برای رسیدن به هدف». اگر محبت خدا را «راه» تلقی کنیم، به جای اینکه به سراغ کارهای خوب دیگر برویم تا به محبت خدا برسیم، سعی می‌کنیم محبت به خدا راهی برای انجام بقیه کارهای خوب شود. حالا اگر راه خودمان را محبت خدا قرار دادیم، هدف این راه چه خواهد شد؟ در این صورت هدف، «ملاقات خدا» خواهد بود؛ یعنی خود خدا هدف ما خواهد شد. اهداف خوب دیگر اصلاً در مقابل محبت خدا رنگ می‌بازند و این نگاه، نگاه دیگری به دین و مسیر سعادت است.

فهرست:

جلسه ۱

لزوم پرداختن به «حب الله»

- گرفتاری مهم اغلب انسان‌ها
- امکان تغییر دوست‌داشتنی‌ها
- عشق ورزیدن به عبادت و دینداری
- اهمیت توجه به محبوب‌های دل
- خطر حب دنیا در صورت عدم توجه به علایق
- راه خارج کردن حب دنیا از دل
- لزوم پرداختن به «حب الله»
 - تلاش برای دوست داشتن خدا
- خطر فراموش شدن حب الله
- فراموش کردن حب الله و گرفتار شدن به محبت غیر خدا
- اثبات وجود خدا و غفلت از بحث محبت خدا
- رابطه پرداختن به «حب الله» و پاک شدن جامعه از آلودگی‌ها
- نحوه جافتادن حب الله در فرهنگ جامعه
- چشیدن ذره‌ای از حب الله با محبت حسین (ع)

جلسه ۲

هدف نهایی دین و معضل اخلاق حداقلی

- محبت خدا؛ «هدف» و «راه رسیدن به هدف»
- «محبت خدا» راهی برای انجام بقیه کارهای خوب
- هدف نهایی؛ ملاقات خدا
- دین و اخلاق حداقلی
- پایین آوردن سطح دین
- پناه بردن به اخلاق حداقلی برای خلاصی از دینداری!
- اخلاق‌مداری عمر سعد
- معنای مکارم اخلاق
- پیام‌های اخلاقی در فیلم‌ها و سریال‌ها
- سوء استفاده از اخلاق حداقلی
- هدف دین «عبودیت» نه «اخلاق»
- مرحله اصلی دین؛ گذشتن از خوبی‌ها به خاطر خدا

جلسه ۳

ارزش محبت و یک‌جهته بودن علایق قلب

- اولین اشتباه رایج دربارهٔ محبت
- بی‌توجهی به جایگاه محبت
- نقش مهم «علاقه» در کسب علم
- «محبت»؛ سلطان است و «معرفت» وزیر
- وابستگی معرفت به محبت
- ارزش محبت در مقایسه با «عمل» و «علم»
- یک‌جهته بودن علایق قلب انسان
 - دل انسان نمی‌تواند ذوقبالتین باشد
- شرط یک‌دله کردن دل
- در بین علایق؛ یک‌علاقه قوی‌تر از همه
- آتش محبت حسین(ع) و عشق خدای حسین(ع)

جلسه ۴

محبت امام به امتش

- تفاوت مؤمن شدن و مسلمان شدن
- نماز و عبادت منفعلانه، بدون محبت خدا
- دینداری فعالانه؛ فقط با محبت خدا
- بی‌معنا بودن ایمان بدون محبت خدا
- محبت به خدا و رهایی از حسادت
- محبت هر کسی؛ مبنای دین او
- ایمان چیزی از جنس محبت
- مهمترین راز داستان یوسف (ع)
- عشق یعقوب (ع) به یوسف (ع)؛ نماد محبت امام به امتش
- محبت امام به امتش، شمه‌ای از محبت خدا به بندگانش
- نمونه‌هایی از محبت ائمه هدی (ع) به شیعیانشان
- همه کارهای خوب برای رسیدن انسان به حب الله

جلسه ۵

راهی برای کسب محبت خدا

- یک راه برای کسب محبت خدا
- توییح نفس به خاطر نداشتن محبت خدا
- تأثیر آرزو کردن محبت خدا
- لزوم وقت گذاشتن برای توییح نفس
- یک راه خوب برای سیر و سلوک
 - آرزو کردن خوبی‌ها و تحقیر بدی‌ها
- نچسیدن شیرینی محبت خدا به خاطر شهوات
- ضرورت مراقبت از دل
- لزوم پرهیز از محبت پیدا کردن به شهوات
- خطر تعلق خاطر پیدا کردن به شهوات
- تکبر؛ فقط شایستهٔ پروردگار
- یکی از تجلیات حساب بردن از خداوند
- رابطهٔ محبت به خدا و گریه برای امام حسین (ع)

جلسه ۶

تفاوت تسلیم شدن با مؤمن شدن

- ایمان؛ چیزی غیر از اعتقاد و آگاهی به خدا
- امکان اعتقاد داشتن کافران به خدا و غیب
- خلاصه شدن محبت‌های ما، در «حبّ نفس»
- زیرمجموعه‌های حبّ نفس و حبّ الله
- رابطه حبّ نفس و حبّ الدنيا
- دوست داشتن خدا، بیشتر از خود و همه چیز
- کلاس اصول عقاید؛ فقط برای ایجاد زمینه ایمان
- تفاوت تسلیم شدن با مؤمن شدن
- بی‌فایده بودن منطق و استدلال برای بعضی افراد
- بی‌ارزش بودن سؤالاتی که از سر اعتراض و گریزپایی است
- دوست داشتن خدا و درست شدن اخلاق
- زیاد دوست داشتن خدا

جلسه ۷

آثار و فواید دینداری توأم با محبت

- آثار و فواید دینداری توأم با محبت
- تواضع بی‌دین‌ترین افراد در مقابل دینداری توأم با محبت
- قدرت‌آفرین بودن محبت
- ترس دشمنان امام زمان (ع) به خاطر شدت محبت یاران حضرت
- رعبی که محبت ما به حسین (ع) در دل دشمن ایجاد کرده
- افزایش محبت به خدا و افزایش لذت بردن از دینداری
- معرفی دشمنان راه خدا، توسط امام (ره)
- تفاوت دین با قوانین خشک راهنمایی و رانندگی
- راه بی‌اثر شدن تهاجم فرهنگی و ماهواره‌ها
- تأمین سرگرمی و لذت انسان در دین
- نقش محبت به خدا در جلوگیری از عجب
- یک راه دیگر برای ورود محبت خدا به دل
- رسیدن به حب‌الله با فکر کردن به محبت خدا
- «اولی‌الالباب» و تفکر

جلسه ۸

لزوم تقویت حبّ الله در مقابل حب الدنيا و شهوات

- روزگار ما روزگار «پرستش هوای نفس»
- زندگی امروز انسان طبق هوای نفس
- هواپرستی یعنی دوست داشتن هوای نفس
- «دلَم می خواهد»: مکتب غربی‌ها
- دلَم می خواهد، همان هواپرستی
- یکی بودن مکتب غربی‌ها، با مکتب تروریست‌ها
- هرزه بودن جوانان، به نفع قدرت‌طلبان عالم
- لزوم ترویج محبت خدا و اولیاءالله در مقابل حب الدنيا و شهوات
- محبت حسین (ع)، قابل دسترس تر از حب الله
- خارج کردن حب الدنيا از دل، با فکر کردن
- تضمینی بودن راه محبت خدا
- تبعیت از ولایت؛ یک راه دیگر برای رسیدن به حب الله
- ولایت؛ شرط رسیدن به محبت خدا
- امام حسین (ع)؛ آسان‌کننده ولایت‌پذیری

تعیین‌کننده‌ترین عامل در مقدرات بشر (دانشگاه امام صادق (ع)، محرم ۹۲، ۱۱ جلسه)

معرفی بحث:

اصلی‌ترین و تعیین‌کننده‌ترین عامل در مقدرات ما، «آزمایش، ابتلاء و امتحان الهی» است. ما آفریده شده‌ایم برای اینکه در این دنیا آزمایش بشویم لذا همه مقدرات ما بر اساس «دستگاه امتحان الهی» تعیین خواهد شد و سایر عوامل تعیین‌کننده مقدرات ما تنها در صورتی مؤثر خواهند بود که دستگاه امتحان اجازه بدهد. باید باور کنیم که دنیا برای ما آزمایشگاه و محل امتحان است و حتی یک اتفاق در زندگی ما خارج از امتحان الهی رخ نمی‌دهد. اگر چنین نگاهی به زندگی داشته باشیم، آن وقت احساس می‌کنیم که هر لحظه داریم با پروردگارمان زندگی می‌کنیم. یعنی نگاهمان به زندگی و امتحانات الهی این‌گونه خواهد بود که خداوند را مانند یک مربی دلسوز و ماهر می‌دانیم که در آن سوی میز پینگ پنگ زندگی ما ایستاده و با توپ‌هایی که به سمت چپ و راست ما می‌فرستد، در واقع نقاط ضعفمان را به ما نشان می‌دهد تا خودمان را اصلاح و تقویت کنیم.

انسان برای امتحان پس دادن و کسب ارزش دو نوع شرایط می‌خواهد: ۱. شرایط درونی ۲. شرایط بیرونی. طراحی خداوند برای ایجاد شرایط درونی امتحان این‌گونه است که علایق قوی‌تر و پنهان ما را در مقابل علایق ضعیف‌تر و آشکار ما قرار داده است تا شرایط انتخاب و امتحان برای ما به خوبی شکل بگیرد. شرایط بیرونی امتحان نیز اقتضاء می‌کند که هم امکان گناه باشد و هم امکان ثواب، لذا اسلام به گنهکاران فرصت و مهلت می‌دهد و اجازه نمی‌دهد برای اینکه جلوی برخی ظلم‌ها و گناهان را بگیریم، با وضع قوانین

اضافی، صحنهٔ امتحان را به هم بزنیم. لذا حکومت فقط «تا حدّی» می‌تواند جلوی گنه‌کاری را بگیرد و نمی‌توان زیادی جلوی گناه را گرفت چون نمی‌شود زمینهٔ امتحان را از بین برد.

گاهی امتحان مستقیماً از طرف خدا می‌رسد و گاهی نیز غیرمستقیم؛ یعنی به واسطهٔ دیگران از ما امتحان گرفته می‌شود و انسان‌های دیگر محل امتحان ما قرار می‌گیرند. یکی از «امتحانات سازمانی» ما، ابتلاء و امتحان از طریق ذوی‌الحقوق است مثلاً به واسطهٔ پدر و مادر، همسر، همسایه و ... اما در این میان، مهمترین امتحان در زندگی ما «امتحان به واسطهٔ ولیّ خدا» است. وقتی ولیّ خدا محل امتحان ما قرار بگیرد، مهمترین امتحان زندگی ما رقم خواهد خورد. امتحان ولیّ خدا هم سخت‌ترین امتحان است و هم آسان‌ترین؛ چون ولیّ خدا فوق‌العاده دوست داشتنی، مهربان و دلسوز است. به نظر شما اگر اباعبدالله‌الحسین(ع) محل امتحان ما باشد سخت است یا آسان؟!

فهرست:

جلسه ۱

لزوم توجه به اصل مقدرات در زندگی انسان

- توجه به «هست‌ها» مهمتر از توجه به «بایدها»
- غفلت از «واقعیت‌ها» مضرتر از غفلت از «ارزش‌ها»
- نقش توجه به واقعیت‌های عالم، در مبارزه با هوای نفس
- اختیاری نبودن بخش‌هایی از زندگی ما
- نمی‌توان همه واقعیت‌ها را تغییر داد
- آموزه برخی عرفان‌های کاذب
- ضرورت توجه همیشگی انسان به مقدرات
- بی‌توجهی به مقدرات؛ عامل کاهش احساس معنوی
- فهرست عوامل تأثیرگذار بر مقدرات ما
- ما خلق شده‌ایم که بر مقدرات خود تأثیر بگذاریم

جلسه ۲

ضرورت واقع‌بینی در کنار ایمان

- مقدرات؛ بخش‌های خارج از اختیار ما
- مقدرات فقط شامل اتفاقات خاص زندگی نیست
- لزوم توجه به محدودیت اختیار انسان
- چرا بعضی‌ها با فرعون‌ها محشور می‌شوند؟
- اشاره‌ای به بحث جبر و اختیار
- گاهی انسان اسیر گذشته خود است
- امیدواری توأم با واقع‌بینی
- امیدواری متکی به ایمان
- لزوم توجه به اثر خون شهید
- امروز زمانه واقع‌بینی است
- واقع‌بینی در ایستادگی جلوی آمریکا
- سه اثر مهم توجه به مقدرات الهی

جلسه ۳

آثار معنوی توجه به مقدرات

- آثار فرعی توجه و باور کردن مقدرات
 - کم کردن غم و اندوه انسان
 - آرامش روحی
 - کاستن از هیجانات کاذب
 - از بین بردن حسرت‌ها، حسادت‌ها و نگرانی‌های نابجا
- مهمترین اثر توجه به مقدرات
 - حساب بردن از مقام خدا
- اهمیت ترس از مقام خدا
 - خوف از خدا؛ عالی‌ترین عامل جوشش محبت خدا
- تأثیر دعا بر مقدرات
- امتحانات الهی؛ تعیین‌کننده‌ترین عامل در مقدرات ما
- لزوم توجه به «آزمایشگاه بودن دنیا» برای ما
- امتحانات؛ همه اتفاقات زندگی ما

جلسه ۴

همه چیز برای امتحان

- معنای درست موفقیت
 - موفقیت در امتحان الهی
 - موفقیت‌ها؛ ابزاری برای امتحان
- نگاه امتحانی داشتن به زندگی و بندگی
- امتحان؛ اولین هدف عملیاتی خلقت انسان
- هدف نهایی و میانی خلقت
- طراحی همه چیز در دنیا برای امتحان
- دل خوش نبودن به نتایج این دنیایی
- برخی فواید نگاه امتحانی داشتن به زندگی
- دوری از خودبینی و تکبر
- حس کردن خدا در متن امتحانات زندگی
- خدا با ما به زبان امتحان سخن می گوید
- فرق دستورات دین با مقررات رانندگی

جلسه ۵

لزوم نگاه به «دستگاه امتحان»

- تعیین مقدرات ما بر اساس امتحانات ما
- رابطهٔ مصالح ما با امتحانات ما
- عدم امکان فرار از امتحان الهی
- لزوم نگاه به دستگاه امتحان در تنظیم نظامات اجتماعی
- مهلت و فرصت دادن به گنهکاران
- از بین نبردن همهٔ زمینه‌های گناه
- همه‌گیر بودن دستگاه امتحان
- دلیل قدرت دادن به ابلیس برای وسوسهٔ بشر
- اصل بودن امتحان در حکومت دینی
- دلیل غربت اولیاء خدا در حکومت‌داری

جلسه ۶

شرایط لازم برای امتحان

- فلسفه امتحان گرفتن خدا از انسان
- ضرورت «تولید ارزش افزوده» برای انسان
- شرایط لازم برای امتحان گرفتن از انسان
 - شرایط درونی
 - شرایط بیرونی
- طراحی خدا برای ایجاد شرایط درونی امتحان
- پا گذاشتن روی علاقه‌های سطحی؛ لازمه دینداری
 - مدرسه؛ محلی برای تمرین «پا روی نفس گذاشتن»
 - راحت‌طلبی و لذت‌طلبی؛ معضلی در تربیت بچه‌ها
- لزوم قربانی کردن علایق بد و کم در مقابل علایق خوب
- ضرورت حفظ صحنه امتحان
 - عدم امکان از بین بردن کامل زمینه گناه
 - نقش مخرب تمسخر مقدسات
 - آزادی برای بد بودن
- عدم امکان جلوگیری از ظلم و بی‌نظمی با «قوانین اضافه»
- اشتباه بودن وضع قوانین اضافه برای از بین بردن زمینه گناه

جلسه ۷

روآمدن خوبی‌ها و بدی‌ها در امتحان

- وجود تلخی و شیرینی در مقدرات ما
- اصل بودن سختی‌ها در دنیا
- یک تصور عامیانه دربارهٔ دینداری
- تبعیت از هوای نفس مردم برای کسب محبوبیت
- برخی آثار روحی و فکری توجه به امتحان
- تصور غلط در مورد فضای تربیت دینی
- لزوم حفظ قدرت انتخاب مردم در تبلیغ دین
- بیان تلخی و شیرینی دینداری در کنار هم
- دو وجه امتحان:
 - مهیا کردن شرایط انتخاب ما
 - رو آوردن خوبی‌ها و بدی‌های پنهان ما
- ظاهر شدن و تقویت «ما فی الضمیر» انسان در امتحان
- لزوم نگران بودن انسان از بدی‌های پنهانش

جلسه ۸

«وابستگی عاقلانه» و عنصر جهل در امتحان

- کسب آرامش با توجه به موضوع امتحان
- «وابستگی عاقلانه» و «وابستگی هیجانی» به خدا
- وابسته شدن به خدا از راه توجه به تقدیر و امتحان
- اصیل نبودن برخی معنویت‌ها و احساسات عاشقانه
- نقش عنصر «جهل» در امتحانات الهی
- ندانستن سؤال امتحانی؛ از ارکان امتحان
- عنصر جهل در امتحان موسی (ع) مقابل خضر (ع)
- لزوم تحمل جهل در جریان امتحان الهی
- امتحان در مقام تشخیص تکلیف
- سخت بودن تشخیص تکلیف؛ جزئی از امتحان
- برخی راه‌های رهایی از حیرت در بحران‌ها
- نقش شکر و استغفار در گرفتاری‌ها
- چگونگی فهمیدن خواسته خدا از ما در هر امتحان
- امکان تبدیل کردن جهل نهفته در امتحان به علم

جلسه ۹

امتحان به واسطه دیگران

- منشأ مشکلات ما:

- دستگاه امتحان خدا

- عوامل پدیدآورنده آن مشکل

- معنای حفظ آرامش در جریان امتحان

- دلیل کمبود «هیجان زمینی» در زندگی مؤمن

- سرچشمه هیجان و سرگرمی مؤمن

- امکان تشخیص فصل یا زمان امتحان

- مهربانی خدا در پس امتحان و بلا

- جلوه‌هایی از مهربانی خدا در امتحان

- امتحانات غیرمستقیم و به واسطه دیگران

- امتحان از طریق ذوی الحقوق

- مفهوم امتحانات سازمانی

- برخی کسانی که محل امتحان ما قرار می‌گیرند:

- پدر و مادر

- همسر

- همسایه

- زن و شوهر؛ واسطه امتحان همدیگر

- ازدواج؛ شروع فصل جدیدی از امتحانات

- مهمترین امتحان؛ امتحان به واسطهٔ ولیّ خدا
- ولیّ خدا؛ محل امتحان مردم
- امتحان ولیّ خدا؛ سخت‌ترین و آسان‌ترین امتحان

جلسه ۱۰

امتحان ولایت؛ مهمترین امتحان

- تقرب به خدا؛ هدف دستگاه امتحان
- امکان بروز شایستگی‌ها در امتحانات
- ممکن نبودن فرار از امتحان
- برخی از امتحانات سازمانی
- مهمترین امتحان؛ امتحان ولایت
- احترام به ولیّ خدا؛ ملاک مهم در امتحان ولایت
- رابطه «تقوای قلب» و احترام به اولیاء الله
- ضرورت احترام به دوستانِ ولیّ خدا
- امتحانِ آدم‌ها با یکدیگر؛ بخش سخت امتحان
- پیچیده‌تر شدن امتحان با امر ولیّ خدا
- امر ولیّ خدا در شرایط خاص و غیرمعمول
- توجه ولیّ خدا به ظرفیت آدم‌ها

جلسه ۱۱

امتحان ولایت؛ مهمترین امتحان

- از بین بردن «زمینه گناه»
- لزوم تشخیص غرض امتحان
- غرض خدا از امتحان اجتماعی ما (انقلاب)
- انقلاب ما؛ یک امتحان الهی
- مقدمه سازی برای ظهور؛ غرض اصلی امتحان انقلاب
- ولایت؛ محور حکومت منجی
- لزوم تشکیل حکومت ولایی توسط قوم مقدمه ساز
- تثبیت جایگاه ولایت در دوران های بعد از انقلاب
- سیاسیون؛ نماینده خوبی ها و بدی های جامعه
- روآمدن خوبی ها و بدی های جامعه به وسیله سیاسیون
- تربیت یک جامعه ولایی، مقدمه ساز ظهور با امتحان انقلاب
- امتحان الهی متناسب با ظرفیت و توان افراد

شکر، آغازی بر اتمام نعمت

(هیئت نور، محرم ۹۲، ۱۲ جلسه)

معرفی بحث:

شکر، یکی از موضوعات کلیدی، ناب و نادر است که علی‌رغم شهرت فراوانی که دارد، کسانی که از این صفت خوب برخوردارند، کم تعداد هستند. پروردگار عالم در مورد کم بودن چنین صفتی گله‌مند شده و گله خود را ابراز می‌کند که *قلیل من عبادی الشکور*. شکر، هم می‌تواند بر آرامش درونی فرد مؤثر باشد و هم بر روابط اجتماعی او و مهمتر اینکه رابطه ما را با پروردگار عالم تنظیم می‌کند. ما چه روحیه‌ای نسبت به پروردگار داشته باشیم تا بهترین رابطه را با پروردگار عالم برقرار کنیم؟ بهترین جواب به این سؤال، شکر است. شکر علاوه بر اینکه رابطه ما را با خدا تنظیم می‌کند، رابطه ما را با خودمان و با دیگران نیز تنظیم می‌کند. غیر از طریق شکر، محال است کسی بتواند به قرار، آرامش، طمأنینه، تعادل و سکینه برسد. شکر، ویژگی‌های منحصر به فردی در میان اعمال و وظایف ما دارد که در خلال این دوازده جلسه می‌توان شناخت بهتری از آن به دست آورد.

فهرست:

جلسه ۱

اهمیت فردی و فرهنگی شکر

- روحیه شاکرانه، بهترین وسیله رابطه با خدا
- شکر، وسیله کسب آرامش، تعادل و سکینه
- شکر، غایتی برای تقوا
- شکر، درّ گرانبها و کمیاب
- شکر، عملی شیرین، آسان و کلیدی
- ناشکری، یکی از مشخصه‌های فرهنگ فعلی ما
- امام حسین (ع)؛ بزرگترین نعمت

جلسه ۲

عناصر و ویژگی‌های شکر

- بررسی برخی از روایات شکر
- ناسپاسی؛ معیار مجازات
- بررسی ریشه‌های ناسپاسی
- فراگیر شدن ناشکری در فرهنگ ما
- شکر بر نعمت، یکی از آداب دعا
- تناسب شکر با محرم و امام حسین (ع)
- شکر؛ عبادتی با فضیلت و احساسی قابل تجربه
- عناصر شکر؛ تواضع، حیا، محبت

جلسه ۳

جایگاه شکر در منظومه معارف دینی

• بررسی مراحل سیر الی الله

- ۱- بی قراری
- ۲- تلاش برای یافتن قرارگاه (لقاء الله)
- ۳- بررسی راه برای رسیدن به لقاء الله (پذیرش سختی ها)
- ۴- داشتن عزم برای پیمودن این راه (تقوا)
- ۵- رعایت اعمال ظاهری (بایدها و نبایدها)
- ۶- رعایت اعمال باطنی (رضایت و شکر)

• شکر؛ تنها کار آسان و شیرین در سیر الی الله

• غفلت؛ مهمترین مانع شکر

• روضه حضرت رقیه (س)

جلسه ۴

شکر، یک فرآیند کامل تربیتی

- شکر، عامل رابطه نورانی عبد با مولا
- دعای عرفه، نمونه‌ای برای شکر
- شکر، عامل افزایش نعمت
- چگونگی تأثیر شکر بر دنیا و آخرت انسان
- شکر، یک فرآیند کامل تربیتی
- شکر، محل درک مهربانی‌های خدا
- دلایل عدم شکرگزاری انسان
- روضه فرزندان حضرت زینب (س)

جلسه ۵

رابطه شکر با صبر، رضایت و تواضع

- رابطه شکر و صبر
- رابطه شکر و رضایت
- آثار سوء ناشکری در جامعه
- توانایی فرهنگ شکر برای اصلاح فرهنگ جامعه
- تأثیر شکر بر حل مشکلات
- رابطه شکر و تواضع
- روضه حضرت عبدالله بن الحسن (ع)

جلسه ۶

انگیزه‌سازی برای شکر

- روابط نزدیک کفر و کفران
- زشتی‌های روحیه ناشکری
- شکر، فضیلتی آسان
- حرص؛ عامل تضعیف شکر
- عوامل تقویت شکر؛

○ ۱- بی توجهی به داشته‌های دیگران

▪ آثار سوء توجه به داشته‌های دیگران

○ ۲- حسرت خوردن برای گذشته

- نعمت ولایت؛ بالاترین نعمت
- روضه حضرت قاسم بن الحسن (ع)

جلسه ۷

موانع شکر

- ۱- عصبانیت؛ موقف ناشکری
○ آثار و نتایج سوء عصبانیت
- ۲- عمومی بودن نعمت
- ۳- دائمی بودن نعمت
- ۴- توجه به بلاها و سختی‌ها
- عبادت اهل بیت (ع)؛ عبادتی شاکرانه
- محیط خانواده؛ محیطی برای امتحان شکر
- زبان ناسپاس نداشته باشیم
- نیازهای واقعی زن و مرد
- روضه حضرت علی اصغر (ع)

جلسه ۸

شکر؛ فضیلتی راهبردی

- با کسب کدام فضیلت، سایر فضایل هم حاصل می‌شوند؟
- ویژگی‌های فضایل کلیدی
- شکر، فضیلتی کلیدی
- صداقت، شرط تأثیر فضایل و خوبی‌ها
- سعادت‌بخشی شکر، مهمتر از خود نعمت
- شکر؛ جامع همه خوبی‌ها
- غرق نعمت نشدن؛ راه رسیدن به شکر
- روضه حضرت علی اکبر (ع)

جلسه ۹

شکر نعمت‌های کلان الهی

- شکر؛ فضیلتی آسان
- ضرورت شکر نعمت کلان
- کلان‌نگری، لازمه درک و شکر نعمت‌های بزرگ
- شکر نعمت‌های کلان در دعای ندبه
- ولایت؛ نعمت کلان الهی
- شکر محبت اهل بیت (ع)
- سؤال از نعمت ولایت در روز قیامت
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۱۰

نعمت ولایت و شکر آن

- جزئی نگری، عاملی برای ناشکری
- شکر چه نعمت‌هایی مورد غفلت است؟
- درک نعمت ولایت و اهمیت کلیدی آن
- نعمت بزرگ‌تر و مهم‌تر؛ مستلزم شکر بیشتر
- شرایط کسی که نعمت بزرگ‌تر را درک نمی‌کند
- آدم مریض، نعمت بزرگ‌تر را درک نمی‌کند
- آیا کسی که خوبی امام را نفهمد، آدم خوبی است؟
- امامت؛ نظام امت
- روضه امام حسین (ع)

جلسه ۱۱

کلان‌نگری و فهم نعمت ولایت

- شکر بیشتر در نعمت‌های مهمتر
- عدم درک نعمت‌های بزرگ توسط آدم‌های ساده
- پیچیدگی درک نعمت ولایت
- فهمیدن ارزش نعمت، نوعی شکر است
- مسایل سیاسی، مسایلی از جنس کلان
- ضرورت کلان‌نگری، برای فهم نعمت ولایت
- اقتضائات کلان‌نگری برای تحلیل عزاداری امام حسین (ع)
- کفر یعنی مخالفت با ولایت و شکر یعنی موافقت با ولایت
- روضه اسارت اهل بیت (ع) و شام غریبان

جلسه ۱۲

مراحل شکر

- مروری بر مباحث گذشته
- شکر؛ از بدایات تا غایات
- تلاش شیطان برای ناشکر شدن انسان
- ناشکری؛ آغازی برای تمام بدی‌ها
- تأثیر شکر بر سعادت
- تأثیر فیزیکی شکر
- شکر بر ولایت را ابراز کنیم
- مراحل شکر
 - شکر زبانی
 - گناه نکردن با نعمت خدا
 - مصرف نعمت در راه خدا

معنویت حماسه ساز، معنویت حماسه‌سوز

(دانشگاه هنر، محرم ۹۲، ۱۰ جلسه)

معرفی بحث:

زمانه ما، زمانه مخالفت با معنویت نیست. زمانه ما زمانه تحقیر و توهین به معنویت هم نیست. زمانه ما فقط زمانه تحریف معنویت است. بعد از مدتی فاصله گرفتن از خدا، دل مردم برای خدا تنگ شده و گرایش به معنویت در سراسر جهان بازار پیدا کرده است. مردم همه قبول کرده‌اند که معنویت با علم قابل جمع است و خرافات نیست. در این دوره که دوره تحریف معنویت است، به معنویت، تنوع می‌بخشند تا در اثر این تنوع بخشی به معنویت، معنویت اصیل فراموش شود. اما معنویت اصیل چیست و مهمترین مشخصه آن کدام است؟ معنویت اصیل معنویتی است که حماسه‌ساز است و همان معنویت نابی است که توسط قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) معرفی می‌شود. در مقابل، معنویت حماسه‌سوز قرار دارد که شامل همه معنویت‌های دیگری است که ابلیس رجیم معرفی می‌کند و طیف وسیعی از معنویت‌های تحریف شده را از معنویت سلفی‌گری و وهابیت تا معنویت‌های غیرسیاسی در برمی‌گیرد. معنویت حماسه‌سوز، ظاهر خوبی هم دارد و می‌تواند باعث گمراهی افراد ساده لوح شود. شناخت ابعاد این دو نوع معنویت، موضوع اصلی جلسات دانشگاه هنر را شکل داده که موضوعات دیگری مانند علت پیدایش انواع معنویت‌ها، نقش محبت اهل بیت (ع) در شناخت معنویت ناب، شباهت‌های هنر و معنویت، بررسی ابعاد صداقت در انواع معنویت‌ها، نقش جوانمردی و فتوت در معنویت و نیز در این سلسله جلسات مورد توجه استاد پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

جلسه ۱

ویژگی‌های معنویت در عصر حاضر

- عبور از دوران مخالفت، تحقیر و توهین به معنویت
- زمانه ما فقط زمانه تحریف معنویت است
- دوره تنوع بخشی به معنویت‌ها
- دوره فراموشی معنویت اصیل
- مسأله آینده بشر؛ تقابل انواع معنویت‌ها
- نقش پیامبران الهی در ترویج معنویت اصیل
- معنویت، ابزار قدرت
- معنویت؛ حقیقتی غیر قابل اجتناب
- معنویت و سیاست
- رقابت نهایی دو جریان عمده معنویت
- معنویت اصیل و معنویت‌های تحریف شده
- معنویت غیر اصیل؛ عامل مخالفت با پیامبر اکرم (ص)
- معرفی اجمالی بحث
- حضرت علی اکبر (ع)، نمونه‌ای از معنویت حماسه‌ساز

جلسه ۲

حماسه‌ساز بودن معیار اصلی معنویت ناب

- معنویت یا حماسه‌ساز است یا حماسه‌سوز
- انواع معنویت علیه معنویت ناب
- افزایش گرایش به معنویت و افزایش کالای قلبی در این عرصه
- معنویت قلبی؛ سرپوشی برای وجدان
- اختلاف اصلی بین انواع معنویت‌ها است
- سطوح و اشکال مختلف انواع معنویت
- دلیل تراشی در معنویت غیر اصیل
- امتحان با معنویت‌های غیر اصیل و ظواهر فریبنده
- تأثیر معنویت غیر حماسی بر گریه و حال معنوی
- معنویت قلبی چگونه تبدیل به معنویت حماسه‌سوز می‌شود؟
- کسی که معنویت قلبی دارد، تحت ولایت طاغوت قرار می‌گیرد
- معنویت حماسه‌سوز و مقابله با امام زمان (عج)
- مشکل ابلیس با معنویت اصیل
- تأثیر معنویت اصیل بر انقلابی شدن
- معنویت اصیل با زجرهایی همراه است
- معنویت ناب حضرت عباس (ع)

جلسه ۳

علت پیدایش انواع معنویت‌ها

- نقش معنویت در سیاست و اجتماع
- دغدغه بشر؛ معنویت بهتر
- نقش محبت اهل بیت (ع) در شناخت معنویت ناب
- چرا چند پاره‌گی در معنویت بوجود آمده است؟
- شباهت‌های هنر و معنویت
- هنر و معنویت، با نماد و نشانه کار می‌کنند
- خدا، چیزی را نشان نمی‌دهد بلکه نشانه می‌دهد
- نشانه، عامل پیدایش راه‌های مختلف
- دین اسلام، دین اشاره
- علت عدم نزول بلا در دوران اسلام
- رد و قبول اعمال، پنهان است
- ضرورت توجه به پذیرش عمل در معنویت فردی
- شب عاشورا، شب توسل

جلسه ۴

بررسی ابعاد صداقت در انواع معنویت‌ها

- تمام معنویت‌های نابه‌جا، حماسه‌سوز هستند
- حماسه‌ساز بودن؛ نتیجه قطعی معنویت اصیل
- صداقت، مفهومی با سطح و عمق متفاوت
- انواع صداقت؛ وجه مشترک انواع معنویت‌ها
- صداقت مدنظر دین، مفهومی عمیق‌تر از دیگر صداقت‌ها
- مراد از صداقت در دنیای امروز؛ صداقت در گفتار
- مراد از صداقت در دین؛ صداقت وجودی
 - صداقت وجودی؛ مفهومی عمیق‌تر از صداقت عملی
 - دایره بسیار وسیع صداقت وجودی
- صداقت در معنویت حماسه‌ساز
- صداقت؛ وجودت راست و درست باشد
 - امتحانات سخت حضرت ابراهیم (ع) در مورد صداقت
 - صداقت در عمل و گفتار هم به معنویت کمک می‌کند
- صداقت چگونه به حماسه می‌رسد؟
- کسی که راست می‌گوید، حماسه‌ساز می‌شود
 - صداقت منهای حیا، صداقت زشتی که غرب مروج آن است
 - صداقت خود را صادقانه بررسی کنیم
- صداقت ایمان حضرت زینب (س)

جلسه ۵

نقش محوری روحیه در انتخاب معنویت

• شرایط آخرالزمان در نزاع بین انواع معنویت

- زمانه ما، زمان فتنه‌های معنوی
- وحدت هدف تروریست‌ها و سکولارها
- تحلیل معنویت‌های غیر اصیل در آخرالزمان
- وظیفه ما در مورد شناخت معنویت اصیل
- راستی آزمایی دین
- نقش شیطان در جذابیت معنویت‌های غیراصیل
- مسأله اصلی؛ معنویت در خدمت استکبار

• روحیه‌ها؛ ریشه اصلی انتخاب معنویت‌ها

- هر معنویتی، روحیه خاص خود را می‌طلبد
- یک بررسی دقیق: ما چه روحیه‌ای داریم
- روحیه اصلی ما؛ معنویت منتخب ما
- روحیه‌های عالی در فضایی غیر دینی

• روحیه صداقت و مروت؛ بالاترین روحیه‌ها

• صداقت؛ مقدمه‌ساز کسب دیگر فضایل

• روضه امام سجاد(ع)

جلسه ۶

نقش جوانمردی و فتوت در معنویت

- تصور ما از دینداری چیست؟
 - جزءنگری در تحلیل دین
 - تمام دین را به چه چیز بشناسیم؟
 - اولین مفهومی که از دین به ذهن ما می‌رسد؟
- جوانمردی و فتوت؛ مفاهیمی مناسب برای نامگذاری روی دین
 - بی‌دینی؛ ترجمه‌ای از نامردی
 - ظلم و نامردی؛ عبارت‌هایی نزدیک به هم
 - مردانگی و فتوت؛ علامت معنویت ناب
 - جوانمردی و مشتی بودن؛ عامل نجات و عاقبت به خیری
 - نامردی؛ یکی از مهمترین علل جهنمی شدن
- تأثیر تعالیم دین بر افزایش جوهر مردانگی
- امام حسین (ع) را با انواع نامردی‌ها به شهادت رساندند
- روضه حضرت رقیه (س)

جلسه ۷

بررسی تأثیر روابط جوانمردی و صداقت بر معنویت

- تعریف دین و معنویت را از کجا شروع کنیم؟
- مردانگی؛ نقطه عزیمت مناسبی برای تعریف دین و معنویت
- گناهکاری که نامردی نمی کند، اصلاح می شود
- بد شدن، ریشه در نامردی دارد
- مروت و جوانمردی؛ خلاصه دین
- انواع نامردی در معنویت های کاذب
- تناسب میزان صداقت با میزان مروت و جوانمردی
- تناسب صداقت با هدایت و عاقبت به خیری
- حضرت علی (ع)؛ صدیق اکبر
- روضه ورود اهل بیت (ع) به کوفه

جلسه ۸

نگاه اجتماعی به مروت و تأثیر آن بر معنویت

- امر به معروف و نهی از منکر؛ عنوانی فراگیر
- امر به معروف و نهی از منکر؛ لازمه حیات اجتماعی
- سطوح مختلف امر به معروف و نهی از منکر در فرهنگ عمومی
- اهتمام به امر به معروف و نهی از منکر؛ علامت سلامت جامعه
- ارزیابی جوامع از نظر دلسوزی برای یکدیگر
- تناسب امر به معروف و نهی از منکر با مروت
- جامعه باید نسبت به نامردی حساس باشد
- رویکرد غرب برای حساسیت‌زدایی از نامردی
- دین و معنویت را به مردانگی تعریف کنیم
- پیچیدگی‌های درک نامردی و ارتباط آن با دین
- افراد پست، مروت ندارند
- مروت، معنویت ناب می‌آورد

جلسه ۹

جایگاه حماسه و مروت در معنویت ناب

- شباهت هنر و دین در پیچیده و اشاره‌ای بودن
 - هنر با نمادها کار دارد
 - ضرورت رمزگشایی در هنر و دین
- وظیفه ما در انتقال معنویت حماسه‌ساز به دیگران
- حماسه؛ مهمترین وجه تمایز معنویت ناب و معنویت خراب
- وجه مشترک تمام معنویت‌های خراب؛ حماسه‌گریزی
- فتوت؛ بُعد اجتماعی معنویت ناب
- تأثیر نامردی‌های ذاتی بر بی‌دینی
- ویژگی‌های جوانمرد
- درمان عجب با کمک جوانمردی
- عجب؛ مهمترین خطری که دیندارها را تهدید می‌کند
- تأثیر ترجمه دین به مروت بر از بین بردن عجب

جلسه ۱۰

کسب و تقویت صداقت و مروّت

- نگاهی تاریخی برای تحلیل معنویت
- سوء استفاده کفر و الحاد از قدرت معنویت
- حماسه‌سازی؛ مهمترین شاخص معنویت ناب
- حماسه‌سوزی در معنویت‌های خراب
- صداقت؛ راهی برای کسب معنویت اصیل
- پیشنهاداتی برای کسب معنویت حماسه‌ساز
 - روضه امام حسین (ع) را ترک نکنیم
 - اشک بر حماسه
 - کسب و تقویت صداقت
 - کسب و تقویت جوانمردی
- شدت و ضعف در مراتب مختلف نامردی
- وجوه مختلف جوانمردی
- محاسبه نفس؛ راهی برای تشخیص مروّت
- بررسی رابطه مروّت با صداقت در روایات
- منطق صداقت؛ منطقی تأثیرگذار بر همگان
- روضه حضرت زهرا (س) و حضرت زینب (س)

چشم انداز دینداری

(مسجد جامع قلهک، محرم ۹۲، ۴ جلسه)

معرفی بحث:

چشم انداز آینده دینداری در جامعه ما و جامعه جهانی، «دینداری مبتنی بر عقلانیت» است، به بیان دیگر در آینده، دینداری «توأم با عقلانیت و علم و آگاهی» خواهد بود. یعنی مردم از روی عقل و علم، به دینداری متقاعد خواهند شد و به دلیل حاکم شدن عقلانیت در جهان، مردم از سر احساس ضرورتی که خودشان به دینداری پیدا می کنند، به سراغ دین خواهند رفت نه از روی ترس یا به خاطر اجبار حاکمیت. آن وقت اگر کسی دینداری نکند، خود به خود در جامعه، آدم تحقیر شده ای خواهد بود؛ چون عقل می گوید: «به نفع دنیا و آخرت تو است که دینداری کنی» یعنی حداقل عقلانیت اقتضاء می کند که آدم دینداری کند.

در این جلسات ضمن اشاره به عقلانیت حاکم بر جامعه مهدوی، به آثار و برکات دینداری عاقلانه پرداخته می شود و به این مطلب اشاره می شود که دینداری «عاقلانه» با «اخلاص» تناقضی ندارد چون همان عقلی که به تو می گوید: دینداری به نفع تو است، همان عقل به تو می گوید: به نفع تو است که این کارها را فقط برای خدا انجام بدهی! در اینجا دو نوع اخلاص عوامانه و عالمانه مورد بررسی قرار می گیرد و راه رسیدن به اخلاص عالمانه این طور بیان می شود: «وقتی عقل، تو را به سمت خدا کشاند، ایمان تو تقویت می شود و

وقتی ایمانت تقویت شد، محبت تو به خدا شدیدتر می‌شود، و وقتی محبت تو به خدا شدید شد، دیگر نگاه نمی‌کنی که این کار به نفع تو است، بلکه فقط به خاطر خدا آن را انجام می‌دهی»

فهرست:

جلسه ۱

دینداری مبتنی بر عقلانیت

- تفاوت بین آرمان و چشم انداز
- چشم انداز آینده دینداری در جامعه و جهان
 - دینداری عاقلانه تر
 - احساس ضرورت به دینداری
- اخلاص عوامانه
- اخلاص عالمانه
 - دوست داشتن خدا؛ شرط اخلاص عالمانه
- عقل؛ مانع سقوط و انحراف انسان
- عشق و ایمان؛ عامل صعود انسان
 - عشق توأم با دانایی

جلسه ۲

عاقلی مقدمه عاشقی

- دینداری مبتنی بر عقلانیت
- جامعه مهدوی مبتنی بر عقل
- حاکم شدن عقلانیت دینی در جهان
 - حجاب صرفاً یک ارزش نیست
 - بی‌حجابی و عدم تعادل روانی
- شهدا عاشق بودند یا عاقل؟
 - شهداء اول عاقل بودند
 - جهاد، مرگ را جلو نمی‌اندازد
 - شهادت معامله است
- دشمنی عقل و هوای نفس
 - کنترل هوای نفس با عقل
- عاقلی مقدمه عاشقی

جلسه ۳

اخلاق حداقلی و حداکثری

- آینده دینداری در جامعه جهانی
 - دینداری سرشار از عقل و علم
 - آسان‌تر شدن دینداری با عقل و علم
- نگاه عقلانی و علمی به دین
- قابل جمع بودن دینداری عاقلانه و مخلصانه
- اخلاق حداقلی عامل بدبختی فرد و جامعه
 - امان از جهنم اخلاق ناقص!
 - فریبنده بودن اخلاق حداقلی
- اکتفا به اخلاق حداقلی مانع رشد انسان
- خطر گزاره‌های ناقص اخلاقی
- اخلاق ناقص، عامل بردگی بشر
 - اخلاق ناقص؛ حربه‌ای در دست صهیونیست‌ها
 - فساد ناشی از اخلاق نیم‌بند
 - دلیل ساختن فیلم‌های اخلاقی در هالیوود
- اخلاق حداقلی مانعی برای اخلاق حداکثری

جلسه ۴

دینداریِ عاقلانه در جامعه قبل از ظهور

- دینداریِ عاقلانه منحصر به جامعه مهدوی نیست
 - چگونه می‌توان در هر کاری نیت خالصانه داشت؟
- برتری دوره قبل از ظهور
 - برترین مردم کدامند؟
 - عقل و فهم موجب برتری برخی مردم
- فراگیر شدن دینداریِ عاقلانه، پس از ظهور
 - ضرورتِ عقلانیت، برای عبور از فتنه‌های آخرالزمان
 - عدم امکان اتکاء به ولیجه‌ها در آخرالزمان
- رشدِ سی‌ساله ایران علی‌رغم همه دشمنی‌ها
 - قوتِ رهبری کلان ایران
- افول سی‌ساله آمریکا علی‌رغم غارتِ دنیا
 - ضعف مدیریت کلان آمریکا
- چشم‌انداز آینده لیبرال دموکراسی غرب
 - به بن‌بست رسیدنِ نظام سرمایه‌داری
- عقلِ سرشارِ عرفای ما

خودنمایی

(مسجد امام صادق(ع)، ماه صفر ۹۲، ۵ جلسه)

معرفی بحث:

اخلاص، دارای جایگاه خاصی در میان معارف دین است طوری که شاید کمتر عملی را بتوان پیدا کرد که انجام آن، بهشت را واجب کرده و ترک آن، جهنم را در پی داشته باشد. اما اخلاص به گونه‌ای است که برخورداری از آن، باعث بهشت رفتن و نداشتن آن (یعنی ریاکار بودن)، باعث به دوزخ رفتن است. اخلاص، خصوصی‌ترین رابطه انسان را با پروردگارش را رقم می‌زند؛ آنگونه که تأثیرش را بر تمام اتفاقات زندگی می‌توان مشاهده کرد. نیت کردن یکی از مختصات دینی است که با آن می‌توان بسیار بیشتر از حوزه عمل، کار انجام داد. نیت، یکی از مرزهای دقیق دین با تفکر مادی‌گرا، نیت است. اما فراتر از تمام ویژگی‌های منحصر به فرد اخلاص؛ این دغدغه برای هر مؤمنی بوجود می‌آید که آیا من اخلاص دارم؟ علایم ریاکاری چیست؟ چگونه ریاکاری را برطرف کنم و به زیور اخلاص آراسته شوم؟ و ...؛ این دست سؤالات و موارد مشابه دیگر، مجموعه‌ای ۵ جلسه‌ای را شکل داده که در آن استاد پناهیان به پاسخ به این سؤالات پرداخته و مطالب کاربردی و مورد نیازی را در حوزه اخلاص به بحث نشسته‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

اهمیت اخلاص و ریا در منظومه معارف

- جایگاه بسیار ویژه اخلاص و ریا
 - انجام کدام اعمال، بهشت و ترک آن جهنم را در پی دارد؟
 - چه زمانی می‌توان خود را بین بهشت و جهنم مخیر دید؟
 - اخلاص، عملی که بهشت را در پی دارد
 - ریا، عملی که جهنم را در پی دارد
- برخی از روایات در مورد ریا
- برخی از روایات در مورد اخلاص
- درک اهمیت اخلاص و ریا در منظومه معارف
- پیچیدگی‌های اخلاص و ریا
- مرزهای تظاهر و حفظ عزت
- زیبایی اخلاص قابل درک است
- نماز یکی از مواقف درک اخلاص
- اثر اخلاص
 - خداوند اجازه اشتباه فاحش را به آدم مخلص نمی‌دهد
- روضه اسارت اهل بیت(ع)

جلسه ۲

نماز و روزه امام حسین (ع)، فرصت‌هایی برای تجربه اخلاص

- اهمیت ماه صفر و برگزاری عزاداری در این ماه
- عزاداری برای امام حسین (ع)؛ بزرگترین سرمایه معنوی
 - روزه‌ای بودن؛ یک سبک زندگی
 - عزاداری نیاز به رونق بیشتری دارد
- اخلاص، بهشت و ریا، جهنم را در پی دارند
- اخلاص؛ نوعی احساس باطنی
- دشواری توصیف یک احساس
- اخلاص را کجا می‌توان به سهولت تجربه کرد؟
 - ۱- در روزه امام حسین (ع)
 - ۲- در نماز
- چرا در نماز و روزه می‌توان اخلاص را تجربه کرد؟
- تأثیر دعا برای رفع گرفتاری‌های مسلمانان
- روزه اسارت اهل بیت (ع) و روزه امام حسین (ع)

جلسه ۳

اخلاص؛ رابطه درست با خدا داشتن

- اخلاص؛ رابطه‌ای خصوصی با خدا
- تأثیر اخلاص بر تمام اتفاقات زندگی
- انسان؛ مخلوقی برای پروردگار عالم
- ضرورت اصلاح رابطه با خدا
- جایگاه صداقت با خدا برای اصلاح رابطه با خدا
- اخلاص؛ رابطه درست با خدا داشتن
- اخلاص؛ غایت خوب بودن
- ریا؛ غایت بد بودن
- تمرین اخلاص؛ پنهان کردن خوبی‌ها
 - روحیه تظاهر نداشته باشیم
 - بدحجابی؛ نوعی روحیه تظاهر و خونمایی
 - حجاب؛ نوعی اخلاص
- شاخصه‌های مبارزه با نفس برای کسب اخلاص
- حضرت زینب(س) و روحیه اخلاص

جلسه ۴

ریاکاری؛ علائم و نتایج

- بررسی اخلاص از زاویه‌ای دیگر
 - اخلاص؛ بحثی شیرین و متفاوت
- اخلاص؛ ضرورتی از ابتدا تا انتهای راه خدا
- اخلاص در عمل؛ مهمتر از انجام عمل
- بررسی زشتی ریاکاری در روایات
 - شدیدترین عذاب‌ها برای ریاکاران
 - فلسفه برخورد شدید با ریاکاری
 - ریاکاری نقطه شروع ضربه زدن به دین
- یکی از تکنیک‌های دوری از ریا: پنهان کردن خوبی‌ها
- نفس و مطالبه مرحله به مرحله ریاکاری
- نیت؛ یکی از تفاوت‌های اساسی دین و دنیا
- اهمیت و ارزش فوق‌العاده نیت
 - مؤمن با نیت خود کار می‌کند
 - غیر مؤمن با نیت کاری ندارد
 - برای هر کاری نیت کنیم
 - نیت کردن نشان می‌دهد شما ماتریالیست نیستی
 - کار با نیت، صدها برابر کار با جوارح
- علایم ریاکاری

○ انجام حریصانه عمل در حضور دیگران و با کسالت در تنهایی

○ رعایت خوب بودن ظاهر کارها

○ از دست دادن روحیه در صورت مذمت شدن

● مخلص بودن هدف دین است، نه خوب بودن

● چگونگی اخلاص در محبت به اهل بیت (ع)

● روضه حضرت رقیه (س)

جلسه ۵

تکنیک‌ها و روش‌هایی برای رسیدن به اخلاص

- مبارزه با نفس؛ مبارزه با علایق فروکاهنده
- حب جاه و تلاش برای آبرو داشتن نزد دیگران؛ علاقه‌ای فروکاهنده
- ریا؛ نتیجه تلاش افراطی برای کسب آبرو نزد دیگران
- آبرو و عزت نباید جای خدا را بگیرد
- تکنیک‌ها و روش‌هایی برای رسیدن به اخلاص
 - مهم ندانستن نظر دیگران
 - عاشق خدا شدن و محبت شدید به او داشتن
 - شهود کردن قیامت و معاد
 - به اضطرار رسیدن
 - تمرین اخلاص در موارد راحت‌تر
 - بی علاقه بودن به تعریف‌های دیگران
 - تشویق دیگران برایمان مهم نباشد
 - کنار آمدن با غربت و قدرناشناسی اطرافیان و مردم
 - صرف تمام توان در راه خدا و بی‌ارزش دانستن آن برای خدا
- روزه اسارت اهل بیت(ع) در شام و اشاره به روزه حضرت زهرا(س)

غربت پیامبر(ص)

(حسینیه آیت الله حق شناس(ره)، ماه صفر ۹۲، ۹ جلسه)

معرفی بحث:

پیامبر گرامی اسلام(ره) درباره غربت دین می فرماید: «اسلام غریبانه آغاز شد و به سرعت غریب خواهد شد و خوشا به سعادت کسانی که این غریبی را تحمل می کنند؛ بَدَأَ الْإِسْلَامُ غَرِيبًا وَ سَيَعُودُ كَمَا بَدَأَ فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ»(اعلام الدین/ص ۲۷۹). پیامبر اکرم(ص) با این کلام به «غربت» وزن مخصوصی دادند. موضوع غربت از جهات مختلف قابل بحث است. اساساً انسان در این دنیا غریب است و مؤمن به دلیل رعایت بایدها و نبایدهایی بیشتر غریب می شود. غربت امام یکی از دیگر وجوه غربت است که به دلایل مختلفی برای ائمه وجود داشته است. ولی ما چگونه می توانیم به رفع این غربت کمک کنیم. عوامل ایجاد غربت برای مؤمنین و به صورت خاص برای ائمه اطهار(ع) و وظیفه ای که ما در این مورد داریم در کنار مباحث شنیدنی دیگر، مجموعه مباحث «غربت پیامبر(ص)» را شکل داده است.

فهرست:

جلسه ۱

عنوان: غربت دین و ضرورت تلاش برای رفع آن

- بیان پیامبر اکرم (ص) در مورد غربت اسلام
- معنای غریب در بیان امیرالمؤمنین (ع)
- غربت مؤمن، حقیقتی اجتناب ناپذیر
- علائم و مقدمات برطرف شدن غربت دین
 - علامت رفع غربت اسلام
 - پیاده روی اربعین و تحول قلبها برای امام حسین (ع)
 - کوتاهی و کم کاری دستگاههای فرهنگی برای امام حسین (ع)
- عوارض غفلت از برطرف کردن غربت دین
 - تولید دین قلابی و پرورش تروریست
- وظیفه خدمت به دین و اصلاح نفس
- روضه امام حسین (ع)، وسیله برای اصلاح جامعه

جلسه ۲

غربت مؤمن در دنیا

- غربت پیامبر (ص) و غربت دین
- غربت انسان
- غربتی که فقط با خدا بر طرف می شود
- غربت مؤمن
 - علت غربت مؤمن در دنیا
- عزت مؤمن
 - مؤمن از غربت، جزع و فزع نمی کند
- غربت مردم غرب
- نتیجه غریب بودن
- نگاه امام باقر (ع) در مورد علت غربت
- روضه امام حسین (ع)

جلسه ۳

ضرورت تلاش برای رفع غربت دین

- غربت؛ یکی از اوصاف مهم مؤمن
- پیامبر اکرم (ص)، غریب‌ترین مؤمن
- ضرورت تلاش برای رفع غربت دین
 - اگر غربت دین را بر طرف نکنیم، این دین دست غریبه‌ها می‌افتد
- نمونه‌هایی برای رفع غربت دین
 - غدیر را معرفی کنیم
 - توجه به امام حسین (ع)
- زندگی بی فروغ، نتیجه عدم تلاش برای رفع غربت دین
- از غربت نهراسیم
- خدا؛ تنها راه برطرف شدن غربت
- غربا چه کسانی هستند؟
- روضه غربت حضرت زینب (س) در شهر مدینه

جلسه ۴

ما چقدر به درد دین می خوریم؟

- ما چقدر به درد دین می خوریم؟
- اینکه دین چقدر به درد ما می خورد؛ مساله‌ای حل شده است
- کسی که اهل دینداری نیست، بسیار غریب است
- غربت دین؛ مهمی که مورد غفلت است
- خیلی از حرف‌های خوب و اصلی مشهور نشده‌اند
- غربت دین در حال بر طرف شدن است
- روضه غربت اهل بیت (ع) در دوران اسارت

جلسه ۵

پنهان بودن غربت پیامبر اکرم (ص)

- هیچ کس جز خدا غربت انسان را برطرف نمی کند
- نقش ولی خدا در برطرف شدن غربت انسان
- غربت؛ فرصتی برای پیوستن با خدا
- احساس نیاز به خدا
- ضرورت پذیرش غربت
- به دلیل ترس از غربت، دین را زیر پا نگذاریم
- چگونه از امام رفع غربت می شود؟
- ضرورت تلاش برای رفع غربت دین
- پنهان بودن غربت پیامبر اکرم (ص)
- غربت منحصر به فرد پیامبر اکرم (ص)
- اهل بیت (ع)؛ سپر دفاعی پیامبر

○ مواردی تاریخی در مورد فداکاری اهل بیت (ع) برای پیامبر

جلسه ۶

فرآیند رفع غربت امام در جامعه اسلامی

- آشنایی با غربت و قدرت اسلام
- اهمیت غربت؛ مروری بر مباحث گذشته
- انسان، موجودی غریب
- مراحل تمجید از غربت
 - ۱- غربت ذاتی خود را بپذیریم و آن را فراموش نکنیم
 - ۲- مؤمن از همه غریب تر است
 - ۳- امام و ولی مؤمنین غریب تر از هر کس دیگری است
- غربت مؤمن در عرصه سیاست
 - هر کسی که ظرفیت غربت ندارد، نباید وارد عرصه سیاست شود
- فرآیند غریب شدن مدیر جامعه در مراحل رعایت دستورات اخلاقی
 - ظرفیت تحمل غربت برای مدیران جامعه
 - موقعیت مدیریت، موقعیتی برای غربت
 - قدرت امام زمان (عج) برای رفع غربت اسلام
 - ما چقدر آماده‌ایم که امامی داشته باشیم که غریب نباشد؟
- آمادگی‌های لازم برای رفع غربت از اسلام
 - ۱- بدانیم امام، غریب می‌شود
 - ۲- بدانیم اگر یک امام غریب نباشد، چگونه عمل خواهد کرد؟
- روضه امام حسین (ع)

جلسه ۷

علت غریب شدن امام در جامعه

- به امام غریب عادت نکنیم
- ریشه‌های واقعه کربلا
 - امام غریب؛ یعنی امامی انعطاف‌پذیر در مقابل مردم
 - مردم توقع برخورد مقتدرانه از امام را نداشتند
 - کسب آمادگی برای تغییر رفتار امام
- امام زمان (عج)؛ امامی مقتدر، نه مظلوم
- تنهایی و غربت امام حسن (ع)
 - یارانی که خیانت کردند و امامی که غریب شد
 - فرازهایی از جملات امام حسن (ع) در مورد غربت خویش
 - اشاره به غربت پیامبر (ص) و حضرت علی (ع)
- علت غریب شدن امام در جامعه
 - بزرگوارانه برخورد کردن امام
 - آزادی دادن و حفظ آبروی اطرافیان
 - نمونه‌هایی از برخوردهای بزرگوارانه پیامبر اکرم (ص)
 - نمونه‌هایی از برخوردهای بزرگوارانه حضرت علی (ع)
 - نمونه‌هایی از برخوردهای بزرگوارانه در تاریخ انقلاب
- اشاره به روضه امام حسین (ع) و حضرت زهرا (س)

جلسه ۸

علت غریب شدن امام در جامعه

- غریت ذاتی انسان
- عوامل غریت مؤمن در دنیا
- امام؛ غریب ترین فرد
- نسبت غریت دین و غریت امام
- عوامل غریت امام
 - علت مهر و قهر امام، فهم نمی شود
 - عدم درک مصلحت ها توسط مردم
 - تأکید به دوری از ساختارهای غریبی
 - روش امام در اداره جامعه
- امام زمان (عج)؛ امامی مقتدر
- شناخت پیچیدگی دین برای رفع غریت از امام
 - دین اسلام؛ دین اشاره
 - اشاره ای بودن اسلام، مانع نزول بلا
 - اشاره هایی که در روضه ها هست

جلسه ۹

لزوم اضطرار به امام زمان (عج)

- مروری بر جلسات گذشته
- لزوم اضطرار برای ظهور امام زمان (عج)
- بررسی عوامل اضطرار
- آیا زیاد شدن ظلم اضطرار ایجاد می کند؟
- آیا افزایش معرفت، اضطرار ایجاد می کند؟
- دلیل تجربی برای ایجاد اضطرار به ظهور امام زمان (عج)
- ایجاد ناامنی توسط دین تحریف شده
- آثار سوء دین بد
- قدرت دین
- ضرورت قدرت یافتن مؤمنین
- دین خود را درست بشناسیم و بشناسانیم
- معرفت به امام زمان (عج)
- دعای ندبه؛ دعای امام شناسی
- رابطه روحیه جهاد و کسب محبت
- معرفت به جا به امام زمان (عج)

کدام اخلاق

(مسجد امام حسین(ع)، ماه صفر ۹۲، ۵ جلسه)

معرفی بحث:

در معارف دین، مفاهیمی مانند تقوی، تزکیه، ایمان و ... وجود دارند که هر یک دارای ضرورت‌ها و نتایج منحصر به فردی برای مؤمن هستند. در این میان مفهومی به نام اخلاق هم مطرح شده که دارای عمق و کارکردی بالایی در منظومه معارف دینی نیست. از طرف دیگر، تأکید بر اخلاق و اخلاق‌مداری؛ تبدیل به ابزاری برای مخالفت با ضرورت ایمان شده است. این ابزار در طول تاریخ هم مستمسکی را برای مخالفت با دین فراهم کرده است. تأکید صرف بر اخلاق، دارای پشتوانه روایی هم نیست و سند و دلالت حدیث معروف مکارم الاخلاق، مخدوش است. استاد پناهیان در ادامه به تبیین بیشتر ایمان در مقایسه با اخلاق پرداخته‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

اخلاق؛ یکی از نتایج تقوی

- اصلاح و اکمال فضایل؛ یکی از اهداف انبیاء
- قرابت معنای اخلاق با آداب معاشرت؛ نه عموم ملکات و صفات
- اخلاق؛ حسن سلوک با دیگران
- محدودیت معنای اخلاق
- سوء استفاده از تعمیم معنای اخلاق
- تقوا؛ مفومی ویژه در معارف دینی
- اخلاق؛ یکی از نتایج تقوا
- سفارش به اخلاق؛ سفارشی حداقلی
- پذیرش آدم بی ایمان ولی خوش اخلاق در جامعه
- ایمان، تقوی و تزکیه؛ مفاهیمی برتر از اخلاق
- کسی که تقوی دارد؛ اخلاق هم دارد
- اصرار صرف بر اخلاق و ترویج فساد
- اشاره به روزه حضرت زهرا(س) و روزه شام

جلسه ۲

اخلاق و سوء استفاده از آن

- بررسی سند روایت مکارم الاخلاق
 - این روایت سند محکمی ندارد
- بررسی استدلال روایت مکارم الاخلاق
 - اخلاق، جایگاه رفیع و عمیقی ندارد
 - معنای مکارم اخلاق
 - این روایت دلالت کاملی ندارد
- نمونه‌های سوء استفاده از اخلاق
- با اخلاق می‌توان علیه خدا و ولی خدا قیام کرد
 - قیام علیه خدا با شعاری اخلاقی (نمونه‌ای از قرآن کریم)
 - قیام علیه پیامبر (ص) با شعارهای اخلاقی (نمونه‌ای از تاریخ اسلام)
 - قیام علیه حضرت علی (ع) با شعارهای اخلاقی (نمونه‌ای از تاریخ اسلام)
 - قیام علیه امام زمان (عج) با شعارهای اخلاقی
- سوء استفاده از اخلاق در مسایل سیاسی
 - تربیت تروریست با شعارهای اخلاقی
 - سوء استفاده از اخلاق در فتنه سال ۸۸
- اخلاقی شدن‌های نا به جا
- روضه پیامبر اکرم (ص) و روضه اسارت اهل بیت (ع)

جلسه ۳

مبارزه با دین با دفاع از حقوق و اخلاق

- جایگاه دعوت به اخلاق در توصیه‌های دین
- دشمنی‌های پیچیده با اخلاق
 - دعوت به اخلاق بدون توجه به دین؛ دشمنی با اخلاق است
 - ضعف اخلاق در جامعه، علی‌رغم انبوه توصیه‌های اخلاق
- توجه به تکلیف، راهکاری برای تقویت اخلاق
- مبارزه با دین با دفاع از حق و حقوق
- ویژگی‌ها و برتری تقوی نسبت به اخلاق
- اخلاق، هدف بعثت انبیاء نیست
- هدف اصلی؛ اصلاح رابطه با خدا
- هواپرستی؛ ریشه مخالفت با انبیاء
- مبارزه لیبرال‌ها با اخلاق
- تقدم شناخت تکلیف بر شناخت حق
- نتیجه دامن زدن به حق بر از بین رفتن اخلاق
- اگر همه مواظب حق خود باشند، چه کسی ایثارگر می‌شود؟
- اشاره به روضه حضرت زهرا(س)، امام حسن(ع) و امام حسین(ع)

جلسه ۴

آثار اخلاق بدون خدا

- اخلاق بدون خدا؛ چیزی در حد یک آرزو
- اخلاق به همراه دین می‌تواند انسان را نجات دهد
- نمونه‌هایی از آسیب‌های اخلاق منهای خدا
- صهیونیسم و ترویج اخلاق سلطه‌طلب‌ها
- تأثیر باور به قیامت بر اخلاق
- تأثیر باور به امامت بر اخلاق
- مصادیقی از اخلاق منهای امامت در تاریخ اسلام
- آثار اخلاق بدون خدا
 - عدم پذیرش توسط خدا
 - مورد سوء استفاده قرار گرفتن
 - عدم شمول و فراگیری
 - عدم پایداری لازم
 - جذب شدن افراد ترسو
 - عدم تضمین برای سعادت بشر
- روضه حضرت زهرا(س) و امام حسن(ع)

جلسه ۵

رابطه اخلاق و ایمان

- **رابطه اخلاق و ایمان**

- چرا بعضی از افراد بی‌ایمان، با اخلاق به نظر می‌آیند؟

- **خلاصه‌ای از جلسات قبل**

- اخلاق عمومیت ندارد

- بررسی سند و دلالت روایت مکارم الاخلاق

- برتری تقوی و تزکیه نسبت به اخلاق

- تربیت؛ رابطه‌ای جبری بین مربی و متربی

- تاکید اسلام بر مبارزه با نفس

- **سوء استفاده از اخلاق**

- **تفاوت اخلاق بنده‌ها و اخلاق برده‌ها**

- **ضرورت با اخلاق بودن اهل ایمان**

- آسیب‌های ایمان بدون اخلاق

- فرد بد اخلاق، ایمانش کم است

- بررسی دقیق‌تری از فلسفه بی‌اخلاقی‌ها داشته باشیم

- بد اخلاقی می‌تواند فیزیولوژیک باشد

- بد اخلاقی؛ وسیله‌ای برای امتحان شدن اطرافیان

رشد نفاق

(سینما فلسطین، چهارمین جشنواره فیلم عمار، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

در این جلسه ضمن تقدیر از بابت برگزاری جشنواره فیلم مردمی عمار و لزوم استقبال مسئولین از چنین فعالیت‌هایی، درباره ظهور جریان نفاق در جامعه‌ای که ارزش‌ها در آن حاکم شده، بحث می‌شود و رشد نفاق و تظاهر به ارزش‌ها در جامعه‌ای که قدرت اسلام و نفوذ ارزش‌ها در آن روز به روز در حال افزایش است، امری طبیعی تلقی می‌شود که باید انتظارش را داشته باشیم، و تأکید می‌شود که از یک سو باید مراقبت کنیم خودمان هیچ‌گاه دچار تظاهر و نفاق نشویم و از طریق تظاهر به ارزش‌ها دنبال نان و نامی نباشیم و از سوی دیگر باید مراقب دیگرانی باشیم که ممکن است تظاهر به ارزش‌ها کنند ولی درون و محتوای قلم و قدمشان از ارزش‌ها برخوردار نیست.

در ادامه با توجه به سخنان حضرت امام(ره) در خصوص لیبرال‌ها و منافقین، به این موضوع پرداخته می‌شود که در ادبیات امام(ره) کسانی که فرهنگ لیبرالی را در جامعه منتشر می‌کنند با افراطیونی که سر انسان‌های بی‌گناه را می‌برند هیچ تفاوتی ندارند. ضمن اینکه افراطیون خون‌آشام وقتی می‌خواهند جبهه حق را بکوبند، آنها را با اتهام‌های لیبرالی می‌کوبند و لیبرال‌هایی که دوقلوهای همسان تروریست‌های افراطی هستند وقتی می‌خواهند جبهه مقاومت را بکوبند آنها را با برچسب‌های افراطی می‌کوبند و در این میان جبهه مهربان مقاومت قرار دارد که تنها و مظلوم است.

فهرست:

- طبیعی بودن بروز جریان نفاق در جامعه ارزشی

- چند نمونه از تظاهر و نفاق در آثار هنری
- امکان شناسایی رفتارهای منافقانه
- افزایش هشیاری نسبت به نفاق؛ لازمه آمادگی برای ظهور
- لزوم شناخت جلوه‌ها و کرشمه‌های منافقانه
- دم زدن از آزادی؛ یکی از جلوه‌های نفاق
- جشنواره عمار؛ از جلوه‌های مردمی شدن فرهنگ
- رابطه لیبرال‌ها با منافقین و افراطیون، در کلام امام(ره)
- لیبرال‌ها و افراطیون؛ دوقلوهای همسان
- تکیه نظام سلطه بر فراموشی ملت‌ها
- لزوم بیدار کردن حافظه تاریخی ملت‌ها

مبنایی برای اصلاح سبک زندگی

(فرهنگسرای شفق، نشست هم‌اندیشی فعالان سبک زندگی اسلامی،

سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

توجه به موضوع سبک زندگی، بسیار مهم و نشانه بلوغ جامعه است. مخالفت با هوای نفس، نقطه کانونی ایجاد یک سبک زندگی درست است. اساساً دو تمدن و سبک زندگی وجود دارد؛ یکی تمدن الحادی که محورش هوای نفس است و یکی تمدن الهی است که محورش مبارزه با هوای نفس است. اما چگونه می‌توان همه رفتارهای خوب مانند صداقت، عدالت و ... را در جامعه رواج داد؟ چرا با اینکه ما نسبت به خوب بودن این رفتارها علم و آگاهی داریم، اما انجام‌شان نمی‌دهیم؟ چون مخالفت با هوای نفس که گوهر مرکزی همه رفتارهای خوب است در سبک زندگی ما نیست، چون ما در آموزش و پرورش مخالفت با هوای نفس را آموزش نمی‌دهیم، چون ما به مخالفت کردن با دوست‌داشتنی‌های خود عادت نکرده‌ایم.

فهرست:

- توجه به سبک زندگی، نشانه بلوغ و کمال جامعه
- عبور از علم‌زدگی و ایمان‌زدگی و توجه به ارزش عمل
 - همه مشکلات جامعه به ایمان مردم بر نمی‌گردد
 - تأثیر ویژه عمل برای اصلاح گرایش‌های انسان
 - ناتوانی علم از اصلاح گرایش‌ها و محبت‌ها
- علت رواج غرب‌زدگی در سبک زندگی جامعه مؤمنانه ما

○ مهمترین عاملی که می‌تواند سبک زندگی اسلامی را در جامعه رواج

دهد چیست؟

● «مبارزه با هوای نفس»، محور تولید ارزش و گوهر مرکزی وجود انسان

○ شناخت درست از سختی‌های دنیا

● هواپرستی، گوهر مرکزی تمدن غرب

● «مخالفت با هوای نفس»، گوهر مرکزی سبک زندگی اسلامی

● «مخالفت با هوای نفس»، مهمترین عامل از بین رفتن سبک زندگی غربی

● مبارزه با نفس، کارخانه تولید ارزش

● ضعف‌های جامعه ما در مورد مبارزه با هوای نفس

ضرورت تحصیل علوم اسلامی

(دانشگاه امیر کبیر، مراسم افتتاحیه حوزه دانشجویی، سال ۹۲، ۱
جلسه)

معرفی بحث:

کسب معارف دینی امروزه ضرورتی حیاتی پیدا کرده و دین در حال تبدیل شدن به الفبای حیات بشر است. امروزه تمام دعواها بر سر دین است، نه بین دینداری و بی‌دینی. افراد زیادی در دنیا، تشنه دین هستند که اگر پیام صحیح و درستی به آنها نرسد، حرف کسانی را اطاعت خواهند کرد که دین غیراصیل و تحریف شده را به آنها ارائه می‌کنند. ضرورت دیگر برای آشنایی با معارف اسلامی، شرایط خاصی است که برای تشخیص اهل علم در دوره آخرالزمان نیاز است.

فهرست:

- معارف اسلامی؛ ضرورتی حیاتی در دوران ما
- معرفت دینی، آگاهی اولیه مورد نیاز رهبران جهان
- آخرالزمان و تفاسیر غلط از دین
- قدرت دین در عرصه سیاست و اجتماع
- موج علاقه به دین در سطح جهان
- ارائه دین تحریف شده به علاقمندان
- ضرورت رساندن پیام صحیح دین به تشنگان دینداری
- نقش آشنایی با معارف بر شناسایی عالم خوب
- شهید دیالمه؛ الگویی برای فهم و بصیرت

زیارت خوبان

(شهر ری، هیئت انصار الساجدین(ع)، میلاد حضرت عبدالعظیم

حسنى(ع)، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

اینکه ما با چه کسی نشست و برخاست می‌کنیم، دارای اهمیت ویژه‌ای نزد گذشتگان ما بوده است و در اشعار و مثل‌های مختلفی به تأثیرگذاری و اهمیت هم‌نشین خوب اشاره شده است. برای شناخت هر فرد راه‌های مختلفی وجود دارد که یکی از مهمترین آنها شناختن کسانی است که انسان با آنها هم‌نشینی و نشست و برخاست می‌کند. از باب همین معیت و همراه بودن است که ما نیاز داریم به زیارت اهل بیت(ع) و زیارت خوبان برویم. این معیت آثار و برکات زیادی را به دنبال دارد و به ما توصیه شده که اگر کسی نمی‌تواند با اهل بیت(ع) ارتباط بگیرد، با خوبان و شیعیان ائمه رفت و آمد داشته باشد. حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) از بزرگان خوب تشیع بوده‌اند که مورد تأیید اهل بیت(ع) بوده‌اند و روایات بسیاری را از قول اهل بیت(ع) نقل فرموده‌اند.

فهرست:

• اهتمام به معیت با خوبان

- ما با چه کسانی نشست و برخاست می‌کنیم؟
- جایگاه ارتباط با خوبان در ادعیه و ادبیات فارسی
- تأثیر شناخت همراهان انسان بر شناخت خود انسان

• ما نیاز به معیت با خوبان داریم

• زیارت قبور ائمه(ع)، واجت‌تر از معیت با خوبان

- فلسفه توصیه به زیارت قبور اهل بیت (ع)
 - تناسب روح با کسی که با او معیت داریم
 - جایگاه ویژه خوبان و بزرگان تشیع
- توصیه‌های اهل بیت (ع) به زیارت خوبان
- جایگاه حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) نزد اهل بیت (ع)
- بررسی روابط شیعیان در توصیه امام رضا (ع) به عبدالعظیم حسنی (ع)

موضوع: زیارت خوبان

ولایت و سیاست

شاخص مهم ولایتمداران

(میدان خراسان، مسجد روحانی، دهه ولایت (غدیر)، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

حادثه غدیر یک واقعه منحصر به فرد است؛ هم از نظر شخصیت امیرالمؤمنین (ع) و هم برخورد خداوند و پیامبر (ص) با این حادثه. نوع آیات و خطاب خداوند در این باره متفاوت از سایر امور دینی است. پیامبر (ص) هم رفتاری خاص دارد، اصرار بر حضور همه، اصرار بر بیعت زن و مرد با علی (ع) و تأکید بر خبر رسانی و بازگویی غدیر به سایر مردم.

قرآن کریم وصف‌های متعددی از مؤمنان (ولایتمداران) دارد اما در یکی از آیات با لحن تهدیدآمیزی به مسلمانان معاصر پیامبر (ص) می‌گوید اگر شما دست از دین بردارید (و آن چنان که باید از دین دفاع نکنید) در آینده خداوند قومی را می‌آورد که با تمام وجود پای دین می‌ایستند. یکی از ویژگی‌های مهم این قوم عبارت است از عدم ترس از سرزنش و تمسخر دیگران. اگر مؤمنان بدون ترس از سرزنش‌ها و تمسخرها، طبق حق عمل کنند و سخن بگویند؛ دشمن از امکان تحقق امیالش ناامید می‌گردد و از تحمیل بسیاری از هزینه‌ها بر جامعه اسلامی جلوگیری می‌شود. همین ویژگی است که در جامعه مهدوی باعث اقتدار امام زمان (ع) می‌شود و جرأت ابراز وجود و اقدام عملی را از منافقان می‌گیرد.

فهرست:

- وجوب گفتگو از غدیر
- اصرار پیامبر اکرم (ص) بر بیعت با حضرت علی (ع)
- ویژگی‌های مؤمنان به ولایت در قرآن کریم
- استهزاء پیامبر اکرم (ص) به خاطر محبت حضرت علی (ع)

- عاقبت دفاع نکردن از دوستان علی (ع)
- عدم ترس از سرزنش و تمسخر؛ شاخص مهم ولایتمداران
- محبت شدید شیعیان، عامل اقتدار امام زمان (ع) در جهان
- دسته‌های عزا، محل اعلام محبت

سیاسی‌ترین آیه قرآن کریم

(حسینیه فاطمه الزهرا، هیئت رزمندگان، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

با مرور آیات مربوط به واقعه غدیر در می‌یابیم که این آیات همه لحنی منحصر به فرد دارند و بعد سیاسی در آنها بسیار برجسته است. می‌توان آیات غدیر را سیاسی‌ترین آیات قرآن کریم معرفی کرد. در میان آیات مربوط به غدیر، آیه «الیوم یئس الذین کفروا من دینکم فلاتخشوهم و اخشون» سیاسی‌ترین آیه می‌باشد. در این آیه بیان می‌شود که این حکومت ولی خدا است که عامل اقتدار اسلام و جامعه اسلامی است. این مسأله آن قدر مهم است که خداوند می‌فرماید پس از این دیگر از دشمن نترسید و بایستید و از من بترسید. استاد پناهیان در این سخنرانی به شرح و توضیح آیه مذکور پرداخته و بیان می‌کند که در این باره باید به عملکرد دشمن توجه کنیم، نه موضع‌گیری‌های زبانی و چیزهایی که در رسانه‌ها مطرح می‌کنند. امروزه با تثبیت ولایت در کشور، زمینه بسیاری از تهدیدها توسط دشمن از بین رفته است و این یعنی اقتدار جمهوری اسلامی.

فهرست:

- بررسی «الیوم یئس الذین کفروا»
- غدیر، روز ناامیدی کفار از اسلام
- ولایت، تنها عامل اقتدار جامعه
- غدیر، روز تجلی ولایت رسول الله (ص)
- تهدید خداوند، «از من بترسید»
- درک بهتر آیه با دقت در عملکرد دشمن

- دسته‌های عزا، تجلی ولایتمداری
- روضه حضرت علی اصغر(ع)

موضوع: سیاسی‌ترین آیه قرآن کریم

زیارت جامعه؛ بزرگترین هدیه امام هادی(ع)

(حسینیه شهدای بسیج، میلاد امام هادی(ع)، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

بی شک زیارت جامعه کبیره یکی از بزرگترین و مهم‌ترین منابع معارف شیعی و میراث اهل بیت(ع) می‌باشد که از امام هادی(ع) برای ما به یادگار مانده است. این زیارت‌نامه مقامات و ویژگی‌های امامان معصوم(ع) را تبیین می‌نماید و مهم‌ترین متن جامع امام‌شناسی است. در بیان اهمیت این زیارت همین بس که حضرت امام خمینی(ره) در مدت اقامت چندین ساله خود در نجف اشرف هر شب به حرم مطهر امیر مؤمنان(ع) رفته و به قرائت زیارت جامعه کبیره می‌پرداختند.

علاوه بر این از جهات دیگری هم اهمیت فراوانی دارد که استاد پناهیان به دو مورد آن اشاره می‌کنند. اول این که عده‌ای از مخالفان چنین مطرح می‌سازند که مذهب تشیع، در عهد صفویه ساخته و پرداخته شده است و پیش از آن اعتقاداتی که امروز شیعیان درباره اهل بیت(ع) بیان می‌کنند، وجود نداشته است. این زیارت‌نامه نشان می‌دهد عقاید شیعی، خودساخته نیست و همگی برگرفته از معارف اهل بیت(ع) است. علاوه بر این عده زیادی به دلایل گوناگون مثل تکبر و حسادت نسبت به اهل بیت(ع) حاضر نیستند مقامات آنان را اعتراف نمایند. مداومت و تکرار و تأمل در معارف این زیارت می‌تواند این رذیله مهلک را درمان نماید.

فهرست:

- مداومت امام خمینی(ره) بر زیارت جامعه کبیره
- اهمیت تکرار زبانی

- زیارت جامعه، رفع کننده تهمت از تشیع
- آثار مداومت بر زیارت جامعه کبیره
- مخالفت با گریه و عزاداری، علامت حسادت به اهل بیت (ع)
- آثار معنوی و اجتماعی دسته‌های عزاداری

موضوع: زیارت جامعه؛ بزرگترین هدیه امام هادی (ع)

نفاق

(تهران، هیأت شهدای گمنام، ۲۴ جلسه)

معرفی بحث:

نفاق، به عنوان موضوعی که می‌تواند فرادینی هم باشد؛ یکی از عوامل مهم در تهدید ایمان و تضعیف جامعه دینی بوده است. نفاق به دلیل انواع گوناگون و پنهان بودنش، پیچیدگی‌های خاصی را هم به هنگام مبارزه نیاز دارد. البته قبل از آغاز مبارزه نیاز است که با انواع راه‌های شناسایی نفاق آشنا شویم. نگاه دین به نفاق، نحوه تأثیر منافقین بر جامعه ایمانی، رابطه منافق با ولایت، مکانیسم پیدایش نفاق، علائم نفاق و بخشی از مباحث مهمی را شکل می‌دهد که استاد پناهیان طی ۲۴ جلسه به تبیین آن‌ها پرداخته‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

امتحان با اولیاء الهی

- امتحان انسان‌ها با اولیاء الهی
- پیچیدگی امتحان شدن با ولی خدا
- مراتب امتحان با اولیاء الهی
- ایمان مستقر و ایمان مستودع به اولیاء
- حفظ ایمان به ولی خدا برای همیشه
- انواع امتحان با اولیاء الهی
- مراحل رشد و ارتقاء در ارتباط با ولی خدا
- روضه اسارت اهل بیت (ع)

جلسه ۲

نفاق؛ اهمیت و پیچیدگی‌ها

- ضرورت بحث از نفاق
- نفاق؛ موضوعی فرادینی
- روابط نفاق و کفر
- روند پیچیده‌تر شدن نفاق
- بررسی نفاق با توجه به آیات قرآن
- معنای نفاق
- نفاق اخلاقی
- ظرفیت نفاق
- پیچیدگی مبارزه با نفاق
- نفاق و ولایتمداری
- روضه امام حسین (ع)

جلسه ۳

راه‌های شناسایی نفاق

- نفاق در آینه روایات
- سیره مؤمن در ترس از نفاق
- ضرورت تضعیف نفاق
- تضعیف نفاق و مقدمه‌سازی برای ظهور
- پیچیده بودن شناخت منافق و نحوه کار او
- درجه‌بندی نفاق
- نفاق؛ پدیده‌ای با تاریخ طولانی
- قرآن؛ شرحی بر ایمان و نفاق
- اهداف شناسایی نفاق
- راه‌های شناخت نفاق
- ابعاد اجتماعی نفاق
- اشاره به روضه امام سجاد(ع) و تدفین شهدا

جلسه ۴

زمینه‌های رشد نفاق در دین

- زمینه‌های رشد نفاق در دین

- پنهان بودن درجه ایمان

- پرهیز از سوءظن

- توصیه به حسن ظن

- عیب‌پوشی

- فرصت‌هایی برای رشد نفاق

- مظلومیت مؤمنین در مقابل جریان نفاق

- آداب برخورد با نفاق

- روضه امام حسن (ع)

جلسه ۵

منافقین و یارگیری از گناهکاران

- علاقه منافقان برای جذب گناهکاران
- دینداری؛ سخت گیرانه یا آسان؟
- تسامح و تساهل در دین
- تلاش برای دور کردن گناهکاران از منافقین
- دلسوزی؛ ریشه نهی از منکر
- مهربانی با گناهکاران در سیره خوبان
- ویژگی‌های منافق
 - انعطاف پذیری مطلق
 - رنگ به رنگ شدن
 - سهل گیر بر خود، سخت گیر به دیگران
 - طعنه به عیب دیگران
 - زبان زیبا و قلب سیاه
- اشاره به روزه حضرت علی اصغر(ع) و روزه اربعین و بازگشت حضرت زینب(س) به کربلا

جلسه ۶

ولایت گریزی منافق

- رمز آلود و اشاره‌ای بودن برخی از معارف قرآن
- نسبت کلمه متقی با شیعه
- ارتباط مؤمن و متقی با ولایت
- ولایتمداری و معنای تقوی
- تقوای قلب و پاسداشت زحمات ولی خدا
- قرآن؛ مدح اهل بیت و ذم دشمنان اهل بیت (ع)
- ولایت پیامبر (ص) و مخالفت‌ها
- ولایت گریزی منافق
- پیام‌هایی از سوره منافقین
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۷

عدم انفاق؛ مهمترین ویژگی منافقین

- بررسی یک صفت کلیدی در مورد نفاق
- نگاهی دوباره به کار اقتصادی و کسب ثروت
 - بی‌عرضگی و زهدنمایی
 - مؤمن و دنیای آباد
 - مؤمن و کسب و تجارت حلال
 - زشتی‌های زندگی انگل‌وار
 - نقش ویژه مادران در تربیت مالی فرزندان
 - حب مال و حب دنیا
 - فرهنگ جامعه ما در مورد اقتصاد
- عدم انفاق؛ مهمترین ویژگی منافقین
- انفاق به خوبان؛ محل مچ‌گیری از منافقین
- جمع‌بندی سوره منافقین در مورد انفاق
- ارزش انفاق در راه اهل بیت (ع)
- اشاره به روضه امام حسین (ع)

جلسه ۸

مال و ثروت نزد مؤمن و منافق

- همراه بودن عمل دنیوی و زندگی معنوی
- توصیه به خرید و فروش
- جایگاه فعالیت‌های اقتصادی در دین
- آثار فعالیت اقتصادی مؤمنین
 - سلب قدرت از دشمنان دین
 - تأثیر روانی و شخصیتی
 - سلب امور از منافقین
- علاقه مؤمن به علی (ع)
- علاقه منافق به مال و ثروت

جلسه ۹

نفاق پنهان

- جهل منافق به نفاق خودش
- چرا ایمان و چرا نفاق؟
- پیچیدگی های ایمان و نفاق
- وابستگی ایمان به خوبی های واقعی
- وابستگی اخلاق به صفات ژنتیکی
- مؤمن بد اخلاق و منافق خوش اخلاق
- خوش اخلاقی منافق و افزایش فتنه گری
- علائم نفاق پنهان
- روضه اسارت اهل بیت (ع)

جلسه ۱۰

منافق و جمع اضداد

- جمع اضداد برای اولیاء خدا
- جمع اضداد در منافق
- وجوه مختلف جمع اضداد
- جمع اضداد منفی و مثبت
- مثال‌هایی از جمع اضداد
 - آیت‌الله حاج آقا مجتبی‌تهرانی
 - شهید شاطری
- روضه امام حسین (ع) و حضرت علی اکبر (ع)

جلسه ۱۱

کاهش ایمان؛ خطری همیشگی

- خطر زوال ایمان، خطری همیشگی
- ایمان؛ ناشناخته‌ترین گرایش قلب
- ایمان مستقر و ایمان مستودع
- ترس از عدم عاقبت به خیری؛ ترسی ضروری
- دعا و تضرع برای حفظ و افزایش ایمان
- رو آمدن بدی‌ها و نفاق پنهان در امتحانات
- سیر برطرف شدن عیوب فرد و جامعه
- روضه حضرت معصومه (س) و حضرت زینب (س)

جلسه ۱۲

مکانیسم پیدایش نفاق

- شناخت ایمان؛ مستلزم شناخت نفاق
- اثر شناخت بدها بر تشخیص دادن خوبها
- مکانیسم پیدایش نفاق
- گناه و عدم اصلاح بدیها
- تأکید بر خوب بودن
- غره شدن به خوبیها
- تأکید ویژه دین بر اصلاح بدی پنهان
- اهمیت صلح و دوستی بین مؤمنین

جلسه ۱۳

نقش منافق خوش‌زبان در فتنه‌گری

- فلسفه اطاعت از خدا و رسول
 - حیات روح
 - شکوفایی مضاعف
 - نتایج عرفانی اطاعت از خدا و رسول
- فتنه، نتیجه عدم اطاعت از رسول
- مهمترین ابراز فتنه‌گری منافق
- چه کسانی کمر حضرت علی (ع) را شکستند؟
 - فاسق علیم اللسان
 - فریب امت با منافق چرب زبان
 - برای دفاع از خود، زبان‌بازی نکنیم
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه ۱۴

فاصله گرفتن از نفاق

- جایگاه تقرب و تبعد در منظومه معارف دین
- تقرب؛ مفهومی بی انتها
- تبعد از بدها و بدیها
- خوب تر شدن؛ هدفی متعالی
- دور شدن از بدها؛ ضرورتی برای خوب تر شدن
- از منافقین بسیار دور باشیم
- منافق با نماز مشکل دارد
- عشق به نماز؛ راه دور شدن از نفاق
- روضه حضرت زینب(س)

جلسه ۱۵

شناخت پدیده نفاق

● شناخت ایمان؛ مستلزم شناخت نفاق

● نفاق؛ پدیده‌ای اعتقادی

● خطر مخدوش شدن ایمان

○ پنهان کردن بی‌ایمانی

○ از دست دادن ایمان

● چرا بی‌ایمانی، امری پلید است؟

○ لطافت ایمان

○ قساوت قلب فرد بی‌ایمان

○ دشواری توضیح چیستی ایمان

● توجه به تاریخ و درک اهمیت تغییر ایمان

● بازی منافق با ایمان مردم

● نقش نفاق در بی‌ایمانی مردم به ولایت

● روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۱۶

نقش ولایت و تقوی در تشخیص خبیث و طیب

- تشخیص، مرحله‌ای از جدا شدن طیب از خبیث
- دشواری‌های تمیز دادن خبیث از طیب
- ایمان به ولایت، راه تشخیص خبیث از طیب
- ضعف ایمان صرف به خدا، برای تشخیص خبیث از طیب
- بی تقوایی؛ عامل ریزش خبیث‌ها
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۱۷

نقش تقوی در تعریف قدرت برای ولی خدا

- رابطه اولیاء خدا با قدرت
- عدم تلاش ولی خدا برای کسب مستقیم قدرت
- تبیین رابطه قدرت با ولایت
- سیره تاریخی امیرالمومنین (ع) در برخورد با قدرت
- نقش بصیرت و ایمان مردم در قدرت ولی خدا
- رابطه قدرت و ولی خدا؛ یک بررسی قرآنی
 - تفسیر آیه فاستقم كما امرت
- تقوای ولی خدا در پرهیز از زد و بندهای سیاسی

جلسه ۱۸

امتحان با ولیّ حیّ؛ امتحانی همیشگی

- ترسیم اطاعت از رسول خدا در قرآن
- چگونگی اطاعت از رسول در دوره‌های بعد
- تواضع به ولیّ خدا؛ فلسفه اطاعت از رسول خدا
- باقی بودن فلسفه اطاعت از رسول در همه دوره‌ها
- امتحان با ولیّ حیّ؛ امتحانی همیشگی
- دشواری‌های امتحان با ولیّ حیّ
- عبادت و ذکر، معیار خوب بودن نیست
- روضه حضرت امّ کلثوم و اسارت اهل بیت (ع)

جلسه ۱۹

تأثیر تقوی و شجاعت بر اطاعت از ولی خدا

- ضرورت شناخت نفاق برای شناخت ایمان
- شجاعت؛ نیاز جدی ما در مسایل معنوی
- برخی از آثار سوء ترس
- ترس؛ یکی از مهمترین ابزارهای شیطان
- فراگیری تربیت مبتنی بر ترس در جامعه
- ترس از عذاب؛ ترسی نادر و کمیاب
 - ترس از عذاب؛ مختص دلهای عاشق است
- زشتی ترس‌های موهوم
- آثار ترس در عرصه‌های سیاسی
 - مؤمنین ضعیف از کفار می‌ترسند
 - مؤمنین ضعیف؛ زمینه‌ساز نفوذ دشمنان
 - بی‌توفیقی مدیران ولایت‌گریز

جلسه ۲۰

اهمیت شخص ولی در دین خدا

- دقت‌های خدا در برنامه هدایت انسان
 - آگاهی از سیستم‌های امنیتی دشمن
 - دقت‌های جزیی دشمن در مقابله با ما
- جایگاه ویژه انسان در ساختار دین
- اولیاء خدا و تربیت انسان‌ها
- روش دین در تربیت انسان با ولی
- شخص محوری و ولایت‌پذیری
 - عشق به عادل؛ مهمتر از عشق به عدالت
- جایگاه شخص ولی در دین
- برنامه‌ریزی برای افزایش محبت به ولی الله

جلسه ۲۱

شیطان و امنیت کاذب

- نقش منافق در سلطه کفار
 - منافق، مؤمن را از کفار می ترساند
 - ترویج عافیت طلبی در جامعه
- نقش شیطان در ایجاد آرامش کاذب
 - به تهدیدها فکر کنیم
 - وسوسه های شیطان برای غفلت از خطرات
- آسیب های ترویج آرامش کاذب در جامعه
 - عملکرد نامناسب رسانه ای در مورد دشمن
 - خشن و درنده خو شده دشمنان و آرامش کاذب جامعه
 - غیر انقلابی شدن فضای انتخابات
- اقتدار و شهادت؛ عوامل حفظ کشور
 - اقتدار با ترساندن دشمن حاصل می شود
- توکل به خدا؛ تنها راه غلبه بر ترس ها
- تأثیر مراقبت از ارزش ها در حفظ اقتدار
- نقش منافقین در ایجاد امنیت کاذب

جلسه ۲۲

شفاف بودن حق و ابهام نفاق

- آموزش انسان‌ها در رسالت پیامبر اکرم (ص)
 - اختلاف در هدف و روش با کفار
- روش کسب اقتدار در کشور
 - احزاب، عامل اقتدار نیستند
 - تفاوت‌های کسب اقتدار در کشور ما و در غرب
 - تفاوت در روش و در اهداف
- ضرورت درک روش‌های متناسب با فرهنگ ما
- شفاف بودن شیوه تبلیغی پیامبر (ص)
- مقابله نفاق با شفافیت
 - ترکیب حق و باطل در روش منافق
 - انواع روش‌های غیر شفاف برای بیان نظرات

جلسه ۲۳

ضرورت دعا و توسل در تمام مسایل

- ضرورت دعا و مناجات در همه مسایل و شرایط
- دعا و ندبه در تاریخ اسلام و ایام دفاع مقدس
- خدمت به نظام با دعا و توسل
- دعا و توسل در عرصه انتخابات
- مناجات شعبانیه؛ دعایی مختصر ولی عمیق
- بررسی فرازهایی از مناجات شعبانیه
- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۲۴

«نگاه به آسمان» داشته باشیم

- معنای خوبِ «سر به هوا بودن»
- امام(ره) نگاهش به آسمان بود!
- معجزهٔ تداوم انقلاب پس از شهادت ۷۲ تن
- برکت شهدای هفتم تیر
- باوری که هفتم تیر به مردم داد
- اولین تجمع بزرگ حزب‌اللهی‌ها
- «خسران مبین» یعنی ارتباط ناقص با خدا
- اگر خدا همه چیزت نباشد...

۹ دی؛ گذر از دیکتاتوری دمکراسی به سوی جامعه ولایی (دانشگاه تهران، همایش دانشگاه، سدی در برابر فتنه، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

جامعه ما، جامعه‌ای در حال گذار بوده و پویایی، حرکت و تلاطم از الزامات جامعه در حال گذار است. جامعه ما در حال گذر از دیکتاتوری پادشاهان و دیکتاتوری پنهان دمکراسی به سوی جامعه ولایی است و این در حال گذار بودن، علاوه بر اقتضائات و ویژگی‌های خاص خود، مخالفین و موافقینی هم دارد. بررسی این موارد و تحلیل جایگاه ویژه حماسه ۹ دی، در این روند موضوعی است که در این جلسه مورد توجه استاد پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

- جامعه ایران، جامعه در حال گذار
- پویایی و حرکت، ویژگی جامعه در حال گذار
- جامعه غرب؛ جامعه‌ای ایستا
- دو جریان عمده در فتنه ۸۸
- بازشناسی جایگاه ۹ دی
- فاصله ما با اهداف جامعه ولایی
- ضعف‌ها و مشکلات دمکراسی
- مخالفین جامعه در حال گذار

محبت پیامبر (ص) به امت

(مسجد جامع قلهک ، شهادت پیامبر اکرم (ص)، سال ۹۱، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

تنهایی مشهودی در زندگی انسان وجود دارد که همیشه او را نیازمند انسان بزرگتر، دلسوز و مهربانی می‌کند که تکیه‌گاه او در زندگی باشد. وابستگی دوران کودکی به پدر و مادر، نشانه‌ای از این تنهایی و نیاز است. پیامبر اکرم (ص) همان بزرگتر و پدر مهربان و دلسوزی هستند که دارای شأن ویژه‌ای در عالم تکوین و تشریح هستند. محبت ایشان به امت و نیازی که ما به این محبت داریم، موضوع اصلی این جلسه را شکل داده است.

فهرست:

- رنج تنهایی انسان
- نیاز انسان به یک بزرگتر مهربان
- پیامبر اکرم (ص)؛ پدری حقیقی ما
- شأن ویژه پیامبر اکرم (ص) در نماز
- محبت عمومی پیامبر (ص)
- پیچیدگی درک رابطه امام و امت
- آثار سوء شناختن محبت پیامبر به امت
- روضه پیامبر اکرم (ص) و امام حسن (ع)

مهمترین اصل اعتقادی

(دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران، کنگره پیامبر اعظم (ص)،

سال ۹۱، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

آیا ۵ اصل اعتقادی ما، با یکدیگر تفاوت دارند؟ آیا اینطور هست که پذیرش یکی از آنها مشکل تر از پذیرش دیگر موارد باشد؟ پذیرش التزام به پیامبر مشکل تر از پذیرش سایر اصول اعتقادی است. بسیاری از کسانی که با التزام به پیامبر مشکل پیدا کرده اند، با خود پیام مشکلی ندارند و به همین دلیل اخلاق منهای پیامبر به راحتی پذیرفته می شود. اما یک پیامبر را چگونه باید پذیرفت و اصولاً چه کسانی با پیامبران را می پذیرند؟

فهرست:

- اعتقاد به پیامبر (ص)، یک اصل مهم اعتقادی
- دشواری پذیرش التزام به پیامبر (ص)
- مواجهه مردم با پیام و پیامبر
- سهولت پذیرش معنویت منهای پیامبر
- اصلی تعیین کننده در سعادت و شقاوت
- شرایط پذیرش یک پیامبر

آرامش

(تهران فرهنگ سرای خاوران، جلسات هفتگی عهد آدینه، سال ۹۱، ۱
جلسه)

معرفی بحث:

آرامش، از شرایط لازم برای زندگی فردی و اجتماعی است که حفظ آن نیز آثار و برکات فردی و اجتماعی فراوانی دارد. برخی عوامل در ایجاد آرامش و برخی در برهم زدن آرامش تأثیرگذار هستند ولی حفظ آرامش اجتماع به دلیل نتایجی که دارد، موضوع مهمی است که نمی‌توان با بهانه‌هایی حتی اصلاح جامعه آن را برهم زد.

فهرست:

- اهمیت آرامش و سکینه
- آثار آرامش
 - افزایش خلاقیت
 - بهبود روابط عاطفی
 - زمینه‌سازی برای تقوی
- ضرورت حفظ آرامش جامعه
- عوامل تهدید کننده آرامش
- عوامل آرامش کاذب
- عوامل ایجاد کننده آرامش
- بررسی آرامش در قرآن

گناهی همپای شرک

(حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع)، دعای ندبه، سال ۹۱، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

تنظیم صحیح روابط و تحکیم محبت‌ها بین شیعیان، آنقدر مهم بوده که حتی توصیه شده اگر نتوانستید ما اهل بیت(ع) را زیارت کنید، به زیارت دوستان و شیعیان ما بروید. پرهیز از مجادله، تواضع به مؤمنین، رفت و آمد با آنان و اقبال به یکدیگر نیز حاکی از اهمیت تحکیم روابط بین مؤمنین است. با توجه به آنچه در روایات نقل شده، اگر کسی عیب مؤمنی را پنهان کند تا روزی او را رسوا نموده و وجهه اجتماعی وی را خراب کند، گناهی همپای شرک را مرتکب شده است.

فهرست:

- جایگاه ویژه دوستان و شیعیان اهل بیت(ع)
- توصیه به مراوده و تحکیم روابط بین شیعیان
- آزار اولیاء خدا؛ گناهی بسیار بزرگ
- اختلاف افکنی؛ گناهی همانند شرک
- زشتی سوء استفاده از عیوب پنهان مؤمنین
- روضه غربت فرزندان امام حسین(ع)

شهید شاطری؛ الگویی برای انقلابی بودن

(مسجدالرسول نازی آباد، مراسم بزرگداشت شهید شاطری، سال ۹۱، ۱)

جلسه)

معرفی بحث:

خوب شدن و در زمره خوبان قرار گرفتن، موهبتی الهی برای دوستان و برگزیدگان از اولیاء الهی است. شهید شاطری یکی از خوبان برگزیده‌ای بود که به لحاظ ویژگی‌های خاص اخلاقی و رفتاری، می‌تواند الگوی بسیار مناسبی برای انقلابیون باشد.

فهرست:

- خوب بودن؛ توفیقی الهی
- الگو بودن شهید شاطری
- شهید شاطری؛ ستاره‌ای درخشان در میان شهدا
- شهید شاطری؛ یک انقلابی نمونه
- برخی از ویژگی‌های شهید شاطری:
 - ۱- رابطه ویژه با اقشار مختلف
 - ۲- پرکاری و خستگی ناپذیری
 - ۳- معنویت
 - ۴- آرمان‌های بلند و خدمات عالی
 - ۵- نداشتن انگیزه مالی
 - ۶- درایت
 - ۷- ثبت خوبی‌ها به نام ولایت
- روضه حضرت عباس(ع)

قدرت و ارتقاء معنوی

(دانشکده فنی دانشگاه تهران، بزرگداشت آیت الله خوشوقت،

۹۱۱۲۱۳، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

مرحوم آیت الله خوشوقت، از بزرگانی بودند که علاوه بر برخورداری از سجایای روحی و عرفانی و تربیت اخلاقی شاگردان، به هدایت سیاسی نیز می‌پرداختند. جمع بین عرفان و سیاست ما را به بررسی رابطه تقوی و معنویت با مسأله قدرت می‌کشاند. اگر چه برخی از بزرگان به دلیل روحیات شخصی از دخالت در سیاست و مسایل مرتبط با قدرت دوری می‌کردند، ولی نگاه درست و کامل این است که مؤمن بین عرفان و سیاست، تلازم دیده و با رعایت تقوی در مسایل اجتماعی و سیاسی هم حضور داشته باشد. آشنایی بیشتر با مبانی و ادله این سخن که منتهی به تبیین روابط قدرت و معنویت می‌شود، موضوعی است که استاد پناهیان در این جلسه بدان پرداخته‌اند.

فهرست:

• رتبت مقام و برخی ویژگی‌های آیت الله خوشوقت

○ عارف و عالم سیاسی

○ هدایت سیاسی

• رابطه قدرت و معنویت

○ ضرورت حضور اهل عرفان در سیاست

○ علت عدم حضور برخی از عرفا در مسایل سیاسی

• تلازم عرفان و سیاست

- نقش تقوی در حل مشکلات مدیران
- کمک الهی به مدیران باتقوی
- تأثیر مدیران بر فرهنگ جامعه
- قدرت، فساد نمی آورد
- قدرت و کسب معنویت
- پاکی قدرت، عامل پاک شدن جامعه
- قدرت؛ مطلبی فراگیر برای امتحان شدن
- قدرت؛ عرصه تجلی دادن خوبی‌ها و بدی‌ها
- روضه امام حسین (ع)

بهترین نوع اتحاد، بدترین نوع اختلاف

(قم مسجد اهل بیت (ع)، یادواره شهید ضابط، سال ۹۱، اجلسه)

معرفی بحث:

عوامل متعددی می‌تواند باعث تشکیل جمعیت‌ها و اتحاد افراد و جوامع باشد، عواملی مانند داشتن درد، نیاز و یا درک مشترک نسبت به یک مسأله. اما همه این‌ها شکننده و دارای آسیب است و نمی‌تواند همیشه وحدت‌بخش باشد زیرا برخی از همین عوامل در عین وحدت‌بخشی، می‌تواند عامل تفرقه هم باشد. مثلاً در یک جامعه که به خاطر درد مشترک متحد شده‌اند، اعتقاد به درمان‌های مختلف می‌تواند آن‌ها را در برابر هم قرار دهد. در این جا این سؤال پیش می‌آید که آیا عاملی برای وحدت و اتحاد وجود دارد که از این آسیب‌ها در امان باشد؟ بهترین نوع اتحاد چیست؟

برای اختلاف هم انواع مختلفی وجود دارد. معمولاً در اختلافات یک طرف حق و دیگری باطل است. اگر چه ممکن است هر دو طرف بهره‌ای از حق داشته یا بر باطل باشند. این اختلافات هرچند بی‌ضرر نیستند اما بدترین نوع اختلاف که دامنه مضرات آن بسیار گسترده‌تر از این اختلافات است کدام است؟ استاد پناهیان در این سخنرانی بیان می‌کند که بهترین نوع اتحاد، وحدت حول ولایت است و بدترین نوع اختلاف، اختلاف دو گروه باطل در جامعه اسلامی است. استاد پناهیان توضیح می‌دهد که چگونه می‌توان با تمسک به ولایت از بحران بدترین نوع اختلاف به سلامت عبور کرد.

فهرست:

- شناخت زمانه، ویژگی مهم شهید ضابط
- مساله مهم زمانه ما، درک بهترین اتحاد و بدترین اختلاف
- وحدت و اتحاد
 - انواع وحدت‌ها و آسیب آن‌ها
 - درد مشترک و درمان‌های متفاوت
 - درک مشترک و نحوه‌های اجرا و عمل
 - بهترین اتحاد، وحدت حول ولایت
- تفرقه و اختلاف
 - انواع اختلاف‌ها
 - حق و باطل
 - حق و حق
 - بدترین اختلاف، اختلاف باطل و باطل در جامعه سالم
 - حق‌نمایی گروه‌های باطل
 - برخورد علی (ع) با گروه‌های باطل (ناکثین، قاسطین، مارقین)
- تمسک به ولایت، راه عبور از بدترین اختلاف

زمانه ما هم اکنون به تقوی رسیده است

(دانشگاه شریف، بزرگداشت آیت الله خوشوقت، سال ۹۱، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

تحلیل میزان رشد در هر جامعه، مؤلفه‌ها و شاخص‌های متفاوتی دارد. بررسی روند تکاملی جامعه اسلامی ما نشان می‌دهد که ما از نظر معنوی و در کلیت جامعه؛ همواره رو به پیشرفت بوده‌ایم؛ اما با چه شاخصی می‌توان این پیشرفت جامعه را درک کرد؟ در حوزه اجتماع و سیاست، در دوره‌ای از تاریخ این جامعه، اهتمام به ایمان بسیار پررنگ بوده و در دوره‌ای دیگر داشتن عمل صالح؛ به عنوان دغدغه اصلی افکار عمومی مطرح بوده است. اما امروزه تقوی، ویژگی مهم و اصلی را در عرصه اجتماع و سیاست رقم می‌زند. تقوی، شاخصی است که می‌توان با آن رشد معنوی جامعه را سنجیده و به عنوان سنگ محکی برای شناخت سیاستمداران و مطالبه‌ای از مسئولین، آن را تحلیل کرد.

فهرست:

- بررسی روند تکاملی در جامعه اسلامی
 - دوران توجه و دفاع از ایمان
 - دوران توجه به عمل صالح
 - توجه به تقوی؛ دغدغه اصلی زمان ما
- تقوی؛ معیاری برای سنجش رشد جامعه
- اهمیت و دشواری‌های تقوی
- آسیب‌های کنترل جامعه با اخلاق
- تقوی؛ مطالبه امروز جامعه

- نقش تقوی در حکومتداری
- ضرورت توجه به تقوی در انتخابات ریاست جمهوری
- روضه امام حسین (ع)

موضوع: زمانه ما هم اکنون به تقوی رسیده است

شهدا به دنبال قدردانی نبودند

(حسینیه یوم الغدیر، مراسم بزرگداشت شهدا، سال ۹۱، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

همه دوست دارند که نتیجه و اثر کار خود را حفظ کنند. کسی که خون و جان خود را فدای هدفی می‌کند، طبیعی است که این نگرانی و دغدغه را داشته باشد که آیا خون من به نتیجه خواهد رسید؟ شهدا چه فکری برای نتیجه جان دادن خود کرده بودند؟ آیا نگران حفظ نتیجه و تداوم راه خود بوده‌اند؟ شاید نگرانی و دغدغه‌های اصلی شهدا را از روی وصیت‌نامه‌هایشان بتوان فهمید. اینکه به طور میانگین در هر وصیت‌نامه ۴ بار بر تبعیت از ولایت فقیه تأکید شده است، بیان‌گر یکی از دغدغه‌های مهم شهدا است. شهدا، برای حفظ اثر خون خود، بیش از هر چیز توکل به خدا کرده‌اند. خدمت شهدا مانند خدمت افراد دنیاطلب نبوده که توقع قدردانی داشته باشند. غربت و گمنامی و قدردانی نشدن، رزق و روزی برخی از انسان‌ها است که فرمود طوبی للغرباء.

فهرست:

- نگرانی‌های شهدا برای بعد از خودشان چه بوده؟
- اهتمام انسان به حفظ نتیجه عملش
- نگرانی شهدا برای حفظ ولایت فقیه
- به خدا سپردن نتیجه کار
- قدردانی، نتیجه‌ای برای اهل دنیا
- اطمینان شهدا به خدا
- بی‌نیازی شهدا از قدردانی
- شهدا؛ الگویی برای سیاستمداران
- روضه غریبی اسرای کربلا

خدمتگزار بودن، اولین ویژگی برجسته حزب الهی‌ها

(مجمع آدینه، سال ۹۱، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

گروه مؤمنان باید از میان صفات گوناگون به یک صفت برجسته شناخته شوند. در زمان دفاع مقدس مؤمنان پیشرو به «از خود گذشتگی و ایثار» شناخته می‌شدند. همین ویژگی و تلقی از مؤمنان باعث نجات کشور و پیروزی و موفقیت جامعه ما شد. اما در شرایط کنونی و زمان حاضر کدام ویژگی است که می‌بایست ویژگی برجسته مؤمنان پیشرو باشد تا در سایه آن سعادت و پیشرفت جامعه، تضمین و محقق شود. هر چند عبادت، معنویت، علم و معرفت اوصاف مهمی هستند اما هیچ یک نمی‌توانند سعادت همه جامعه را تأمین نمایند. استاد پناهیان در این سخنرانی توضیح می‌دهد که امروز «خدمتگذاری» باید صفت برجسته مؤمنان باشد. تنها در این صورت است که می‌توانیم همچون گذشته، حرکت رو به پیش داشته باشیم.

ایشان روشن می‌سازد که چگونه تلقی این ویژگی به عنوان برجستگی اخلاقی مؤمنان می‌تواند باعث سلامت عرصه سیاست شود و رده‌های بالای مسئولیت سیاسی را از آفات قدرت مصون دارد. اهمیت این مطلب به قدری است که باید یکی از ملاک‌های اساسی مردم در انتخاب مسؤولین باشد.

فهرست:

- از خود گذشتگی، ویژگی برجسته مؤمنان در زمان دفاع مقدس
- خدمت بی توقع مؤمنان، ضامن سعادت و پیشرفت جامعه
- لزوم اصلاح تلقی مردم از مؤمنان پیشرو و آثار آن

- مقدار خدمت، میزان شوق ظهور
- خدمت، تنها وظیفه و دل مشغولی یک مسؤول

موضوع: خدمتگزار بودن، اولین ویژگی برجسته حزب اللهی ها

تقوای سیاسی

(برنامه تلویزیونی دیروز-امروز-فردا، سال ۹۱، جلسه)

معرفی بحث:

تقوای سیاسی، مفهومی بسیار مهم، اثرگذار و سرنوشت ساز است. چرا باید به جای اخلاق سیاسی از تعبیر تقوای سیاسی استفاده کرد؟ اهمیت و ضرورت تقوای سیاسی چیست؟ اثر تقوا و بی‌تقوایی سیاستمداران بر جامعه، اخلاق و معنویت و معیشت مردم چیست؟ چرا باید امروز از تقوای سیاسیون سخن گفت؟ بی‌تقوایی سیاسیون تا چه اندازه برای جامعه و سرنوشت مردم می‌تواند خطرناک باشد؟ سکوت یا بی‌تقوایی زبانی چه پیامدهایی در پی دارد؟ چگونه باطل در جامعه رسوخ و مستقر می‌شود؟ این‌ها سؤالات بسیار مهمی است که با تأملی در تاریخ و مسائل صدر اسلام، می‌توان اهمیت فوق‌العاده آن را بهتر دریافت. در این برنامه تلویزیونی، استاد پناهیان به پاسخ سؤالات فوق پرداخته و با عبرت از مسائل صدر اسلام، لزوم رعایت تقوا در سیاستمداران گوشزد شده و آثار هلاکت‌بار بی‌تقوایی سیاسیون تبیین گردیده است. در شرایط کنونی ایران و جهان و موقعیت و نقش خاص جمهوری اسلامی ایران، این بحث بسیار مهم است و تأمل در آن برای همه کسانی که دغدغه تعالی ایران اسلامی و اعتلای کلمه الله و عزت امت اسلام را دارند، ضروری است.

فهرست:

• مفهوم تقوای سیاسی

○ اهمیت تقوا نسبت به اخلاق

○ معنای تقوای سیاسی

○ تقوا عامل پیشرفت‌های نظام

• ضرورت امروزی تقوا

- ضرورت تقوا، نشانه‌ای از پیشرفت
- تقوای کامل، تکمیل دیگران و پوشاندن عیب‌ها
- لزوم پرهیز از سیاه و سفید نشان دادن افراد

حماسه سازان و حماسه سوزان (سالن سیدالشهدا(ع)، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

تقوا، مفهومی بسیار کلیدی و مهم در حیات فردی و جمعی است که اگر جامعه‌ای به اهمیت آن پی ببرد، می‌تواند به اصلاح عرصه سیاسی و اجتماعی خود امیدوار باشد. تقوا با بسیاری از مفاهیم خوب اجتماعی فرق می‌کند. تقوا مقدمه تمام خوبی‌ها و فضایل است که حماسه‌سازی، نیز یکی از این موارد محسوب می‌شود. کسی که با تقوا شد، می‌تواند دست به خلق حماسه بزند و از فرصت حماسه‌سازی بهره ببرد. تقوا می‌تواند مکانیسم تحقق حماسه را طراحی کند. حماسه‌ساز با رعایت محدودیت‌ها است که حماسه می‌سازد ولی حماسه‌سوز اهل رعایت محدودیت‌ها نیست. حماسه‌ساز و حماسه‌سوز تفاوت‌های بسیاری در تعریف منفعت، عزت، حق‌طلبی، مصلحت، قانون و اخلاق دارند که استاد در بخش دوم کلام بدان پرداخته‌اند.

فهرست:

- مفهوم تقوا به عنوان بالاترین خوبی‌ها
- رسیدن جامعه به اهمیت تقوا
- اثر تقوا در عرصه سیاست
- رابطه تقوی و حماسه
- تقوی و مقدمه‌سازی برای حماسه‌گری
- از تقوای سیاسی تا حماسه سیاسی

- ضرورت شناخت حماسه سازان و حماسه سوزان
- فرق حماسه سازان و حماسه سوزان
- تفاوت در منفعت طلب و عزت طلبی
- تفاوت در حق طلبی
- مصلحت نزد حماسه سازان و حماسه سوزان
- قانون نزد حماسه سوزان و حماسه سازان
- تفاوت اخلاقی حماسه ساز و حماسه سوز

تقوای سیاسی، گفتار سیاسی

(مسجد دانشگاه امام صادق(ع)، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

تقوای سیاسی، به تنهایی مفهومی بسیار مهم، اثرگذار و سرنوشت‌ساز است و نوع گفتار و بیان در این حوزه، عاملی مهم و تعیین کننده است. آشنایی بیشتر با کارکردهای گفتار و لسان سیاسی و ضرورت رعایت تقوا در این زمینه، موضوع اصلی این جلسه را شکل داده است.

فهرست:

- اهمیت تقوای زبان در سیاست
- اهمیت زبان
- خطر منافق بیمار زبان
- مضاعف بودن خطر بی تقوایی سیاستمداران
- علل شیوع و استقرار باطل در جامعه
 - شتاب به سوی سخن باطل
 - چشم‌پوشی از کارهای زیان‌آور
- روضه حضرت زهراء(ع)

تقوای سیاسی

(مصلی تهران، ایام فاطمیه، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

رعایت تقوی، امری مهم و تاثیرگذار بر بسیاری از مسائل تاریخی بوده و به ویژه در مقاطع مختلف تاریخ اسلام، رعایت تقوی از جانب بزرگان جامعه، می‌توانسته سرنوشت بسیاری از حوادث را تغییر دهد. حوادث ایام فاطمیه (س)، اتفاقات مهمی در حوزه تقوای سیاسی خواص بود که در آن، تقوای بسیاری از مدعیان، محک خورد. این جلسه نگاهی آسیب‌شناسانه و تاریخی به تقوای سیاسی دارد.

فهرست:

- رنج روحی دردناک‌تر از رنج جسمی
- سکوت نخبگان سیاسی، درد روحی حضرت فاطمه (س)
- عوامل اساسی استقرار باطل در جامعه
 - شتاب به سوی سخن باطل
 - چشم پوشی از بی‌تقوایی سیاسیون
- روضه حضرت زهرا (س)

تقوا در فرهنگ سیاسی

(دانشگاه علم و صنعت، فاطمیه دوم، سال ۹۲، ۲ جلسه)

معرفی بحث:

فرهنگ، امری مهم و تأثیرگذار در سعادت و موفقیت جوامع است. اگر چه تعاریف مختلفی از فرهنگ و عوامل مؤثر بر شکل‌گیری فرهنگ ارائه شده است ولی اصلاح فرهنگ، با دین و تقوا میسر است. با مؤثر دیدن تقوا بر فرهنگ، نقش تقوا در فرهنگ سیاسی هم اهمیت خود را بیشتر نشان می‌دهد. وضعیت فرهنگ سیاسی امروز جامعه چگونه است؟ رشد و ارتقاء فرهنگ سیاسی به چه عواملی بستگی دارد؟ فرهنگ سیاسی مطلوب، چه ویژگی‌هایی دارد و رابطه آن با تقوا چگونه است؟ ... پاسخ این گونه سؤالات را در دو جلسه سخنرانی استاد پناهیان با موضوع تقوا در فرهنگ سیاسی می‌توان پیدا کرد.

فهرست:

جلسه ۱

نقش تقوا بر فرهنگ سیاسی

- اهمیت فرهنگ
- تأثیر فرهنگ بر سعادت جامعه
- معنای فرهنگ؛ رعایت تقوا
- فرهنگ، عامل حرکت و فعالیت
- دین؛ عاملی فرهنگ‌ساز
- ارتباط تقوا و فرهنگ
- فرهنگ سیاسی و تقوا
- جایگاه تقوا نزد افکار عمومی
- آثار تقوا بر نحوه اداره جامعه
- تقوا و قدرت اسلام
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

تقوا؛ راه اصلاح مشکلات

- فرهنگ سیاسی امروز جامعه
- مطالبه تقوا؛ راه ارتقاء فرهنگ عمومی
- انحطاط فرهنگ سیاسی غرب
- بی‌ارزشی تقوا در فرهنگ سیاسی غرب
- فرهنگ سیاسی مطلوب، فرهنگی فرآیند‌گرا؛ نه نتیجه‌گرا
- ضرورت تبدیل تقوا به مطالبه‌ای عمومی
- سابقه تقوا در حکومتداری پیامبر اکرم (ص)
- تقوا؛ راه اصلاح مشکلات
- روضه حضرت زهرا (س)

مبارزه در چند جبهه

(بیت رهبری، فاطمیه دوم، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

عزت نتیجه حماسه است. اما عزت، دشمنان خاموش، نامرئی و ساکتی دارد. «لذت» و «منفعت» کوتاه مدت دو دشمن عمده «عزت» هستند. اگر کسی بخواهد عزتش را حفظ کند، باید از بسیاری لذت‌ها و منفعت‌ها چشم‌پوشی کند. هر امتی که بخواهد حماسه‌ساز باشد، باید تکلیف خودش را با این تقابل مشخص کند. ملتی که عزت را ترجیح دهد، به منافع و لذایذ پایدار می‌رسد. ارائه بحثی تفسیری، روایی و تاریخی و تطبیق آن با شرایط امروزی کشور ما؛ مبحثی عالمانه، جذاب و شنیدنی را رقم زده است که استاد پناهیان ضمن ارائه آن در محضر مقام معظم رهبری، به تبیین رابطه حماسه و ضرورت تحمل سرزنش‌ها پرداخته‌اند.

فهرست:

- حماسه؛ همراهی صلابت و شجاعت
- عزت؛ نتیجه حماسه
- دشمنان عزت
 - لذت
 - منفعت
- همراهی حماسه و عزت
- چگونگی خلق حماسه؛ یک بررسی قرآنی
 - حماسه‌گری و حرف شنیدن

- رابطه قناعت و حماسه
- نترسیدن از ملامت‌ها؛ رمز پیروز در حماسه
- نمونه‌هایی از ملامت‌گری در تاریخ اسلام

● **شماقت دوستان**

- در دوران حضرت علی(ع)
- در دوران حاضر
- مبارزه در چند جبهه؛ تحلیلی از شرایط موجود
- روضه حضرت زهرا(س) و حضرت عباس(ع)

روحانیت و سیاست

(حوزه علمیه مروی، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

در میان عموم مردم و برخی دیگر چنین تصور می‌شود که نباید روحانیت وارد عرصه سیاست و قدرت شود زیرا عرصه سیاست معطوف به قدرت و منفعت دنیوی است و از آن جا که روحانیت باید دور از دنیا باشد ورود به سیاست در شأن روحانیت نیست. اما اگر به مفهوم قدرت و حوزه سیاست دقت کنیم خواهیم دید که قدرت با مقولات امنیت، فرهنگ و معنویت؛ تلازم و تقارن جدایی‌ناپذیری دارد. با این وصف آیا می‌توان انتظار داشت روحانیت نسبت به امنیت، فرهنگ و معنویت جامعه بی‌توجه باشد و دخالتی نکند؟ آیا زمانی که به کشور حمله شد و روحانیت وارد عرصه دفاع گردید و عده زیادی هم به شهادت رسیدند، این اقدام و دخالت روحانیت جای تعجب داشته و دور از انتظار بود؟ استاد پناهیان پس از تبیین این مطلب توضیح می‌دهد که روحانیت برای حفاظت از فرهنگ و معنویت جامعه باید وارد عرصه سیاست و قدرت شود و تشریح می‌کند که در غیر این صورت چه مصائبی دامنگیر جامعه می‌شود. در پایان یک نکته بسیار مهم به نام «زمان‌شناسی» مطرح می‌شود. این نکته تا اندازه‌ای برای اقدامات سیاسی ضروری است که عدم توجه به این نکته توسط روحانیت می‌تواند جامعه را به انحراف بکشد.

فهرست

- لزوم دخالت روحانیت در سیاست
 - تلازم امنیت با قدرت
 - وظیفه روحانیت نسبت به امنیت
 - تلازم فرهنگ و معنویت با قدرت
 - وظیفه روحانیت نسبت به فرهنگ و معنویت
- لزوم زمان‌شناسی برای ورود روحانیت به سیاست

اخلاق انتخاباتی

(شبکه ۲ سیما- برنامه راه سوم، ایام انتخابات ریاست جمهوری،

سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

انتخابات در بسیاری از جوامع به همراه رقابت‌های داغ، پیامدهایی هم دارد و با حاشیه‌هایی همراه است و در این میان از سوی کاندیداها و مردم رفتارهای غیر اخلاقی بروز می‌کند. در جامعه اسلامی به علت وجود ارزش‌های الهی و معنوی نمی‌توان وجود بداخلاقی را نادیده گرفت لذا رعایت اخلاق اهمیت به‌سزایی دارد. اما اخلاق انتخاباتی منحصر به صداقت یا انصاف نمی‌شود و بسیار فراتر از این امور است زیرا اخلاق حاکمان و مسئولین جامعه تأثیری عمیق بر رفتار و اخلاق مردم می‌گذارد.

استاد پناهیان در این برنامه به اختصار از اخلاق انتخاباتی مطلوب در جامعه اسلامی و اثرات آن و بد اخلاقی‌های غریب سخن می‌گوید و نکات ارزنده‌ای در این باب مطرح می‌نماید.

فهرست:

- اهمیت یافتن اخلاق در هنگام انتخاب
- تأثیر فوق‌العاده مسئولان و حاکمان بر جامعه
- بداخلاقی‌های غریب
- نمودهای انتخابات با اخلاق و کاندیدای متخلق
- تأثیر رقابت اخلاقی بر شور و مشارکت انتخاباتی

پاکی قدرت و احترام به فهم انسانها در سیره سیاسی امام صادق(ع)

(مسجد امام صادق(ع)، شهادت امام صادق(ع)، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

چرا امام صادق(ع) با اینکه به ظاهر شرایطی برای به قدرت رسیدن ایشان پیش آمده بود، از این شرایط استفاده نکردند؟ چرا با اینکه هزاران نفر از ایشان خواستند که قدرت را در دست بگیرند، حضرت نپذیرفتند و مانند امامان قبلی، باز هم مظلومیت و غربت را تحمل کردند؟ معنای پیام امام صادق(ع) به ابومسلم خراسانی که: «تو از مردان من نیستی و زمانه زمانه من نیست» چه بود؟

در این جلسه ضمن پاسخ دادن به سؤالات فوق، به این نکته مهم و مغفول در زندگی امام صادق(ع) اشاره می‌شود که پیام مظلومیت امام صادق(ع)، نورانیت و پاکی قدرت و احترام به درک و فهم انسان‌هاست. یعنی ایشان حاضر نبود به هر شیوه‌ای و با استفاده از هر شخص یا گروهی به قدرت برسد و تا وقتی مردم زمانه به بصیرت لازم نرسند، ایشان وارد عرصه قدرت نمی‌شود. چون مردم خصوصاً یاران امام باید بتوانند پای همه دین بایستند نه اینکه فقط یک قسمت‌هایی از دین رعایت شود و چند شعار دینی و ارزشی داده شود. کما اینکه وقتی مردم برای بیعت در خانه امیرالمؤمنین(ع) رفتند، ایشان در ابتدا خلافت را نپذیرفتند چون می‌دانستند که این مردم نمی‌توانند پای همه دین بایستند.

امام صادق(ع) نشان داد حکومت دینی، حکومتی است که به رأی ظاهری مردم اکتفا نمی‌کند و رأی باطنی مردم را می‌خواهد. در مکتب امام صادق(ع) حاکم شدن مردم بر سرنوشت خود و ارزشمند بودن فهم مردم یک سخن شعاری

نیست، اما در مقابل می‌بینیم که غربی‌ها با انواع دروغ‌ها و فریب‌ها، فقط دنبال این هستند که رأی ظاهری مردم را به دست آورند.

فهرست:

- نگاه امام صادق(ع) به پاکی قدرت
- نقش بصیرت مردم در پذیرش قدرت توسط امام
- ضرورت رعایت و اجرای همه دین
- استانداردهای مورد نظر امام صادق(ع) در مورد حکومت
- اهل بیت(ع) هر خدمتی را از هر کسی نمی‌پذیرند
- ارزش فهم و درک مردم در مکتب امام صادق(ع)
- تلاش ویژه برای جلب رأی مردم در غرب
- نظر حکومت دینی به رأی باطنی مردم
- آزادی واقعی در تبعیت از اهل بیت(ع)

سیاستمداران همانطور که می‌اندیشند عمل نمی‌کنند (دانشگاه تربیت مدرس، نشست اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان مستقل، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

در این جلسه ابتدا لزوم توجه به «امور تکوینی» در کنار «امور تشریحی» مورد بحث قرار می‌گیرد و اینکه امور تکوینی از جانب خداوند، وجود انسان و جامعه را احاطه کرده است، لذا اگر ما در برنامه‌ریزی‌های فردی و اجتماعی خودمان، عوامل تکوینی و تقدیری را نادیده بگیریم و فقط روی عوامل تشریحی حساب باز کنیم، دچار اشتباه شده‌ایم.

در ادامه با عنایت به اینکه در عرصه سیاست نیز باید در کنار عوامل تشریحی به عوامل تکوینی و تقدیری هم توجه شود، به این واقعیت اشاره می‌شود که هر شخص یا جریان سیاسی‌ای که در این انقلاب دچار اشتباه و بعد دچار ریزش شده است، بخش مهمی از اشتباهش مربوط به در نظر نگرفتن عوامل تقدیری و تکوینی الهی بوده است. البته این واقعیت را هم باید مورد توجه قرار داد که در سال‌های بعد از انقلاب تا کنون، گذشت زمان و عوامل تقدیری خداوند متعال بسیاری از مسائل را خود به خود به نفع جبهه حق حل کرده است، که نمونه‌های بسیاری از این نصرت الهی را در تاریخ انقلاب می‌توان مشاهده کرد. مثلاً اینکه امروز عوامل تقدیری باعث شده که دیگر کسی مثل گذشته نتواند از دموکراسی، جامعه مدنی و تمدن و تفکر غربی دفاع کند.

فهرست:

- انواع اوامر الهی در زندگی
- امور تکوینی و تقدیری

○ امور تشریحی

- توجه به امور تقدیری در کنار امور تشریحی
- ضرورت توجه اهل سیاست به عوامل تقدیری
- اثر عوامل تقدیری خداوند بر جبهه حق
- چند نمونه از نصرت‌های الهی در مراحل انقلاب
- وحشت جبهه باطل از نصرت‌های الهی
- شرایط مناسب جبهه حق
- مسئولیت ما در قبال مظلومین عالم
- مظلومیت دوستان انقلاب در کشورهای دیگر
- کم‌کاری در جبهه حق؛ مشکلی مهم
- سکوت آدم‌های بد در زمان پیشروی حق

تقوای سیاسی

(مسجد دانشگاه تهران، فاطمیه دوم، سال ۹۲، ۳ جلسه)

معرفی بحث:

تقوا، مفهوم جامع و کاملی است که همه خوبی‌های دیگر مانند اخلاق، رعایت قانون، عدالت و ... را با خود همراه دارد. شرایط امروز سیاسی، اجتماعی و اقتصادی ما به نوعی رقم خورده است که تقوا را به عنوان مهمترین و ضرورت مورد نیاز جامعه ترسیم می‌کند. تقوا نه تنها در زندگی فردی مهم است، بلکه ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای مسئولین و سیاستمداران کشور ما است و راه‌حلی برای برون‌رفت از مشکلات است. آشنایی با ابعاد تقوای سیاسی موضوعی است که استاد پناهیان در این سه جلسه بدان پرداخته‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

تقوا؛ مهمترین نیاز امروز ما

- تقوا؛ مفهومی فراگیر
- تقوا؛ اولویتی برای اهل سیاست
- تأثیر سیاسیون بر تقوای جامعه
- عرصه‌های اثربخشی تقوا
- ماهیت و تعریف تقوا
- تأثیر تقوا بر کسب بصیرت
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۲

تقوای سیاسیون؛ ضرورت‌ها و نتایج

- دشواری‌های سنجش تقوا
- سنجش تقوای سیاسیون
- ضرورت اعتماد به تقوای سیاسیون
- تقوای سیاسیون و اصلاح فرهنگ
- تقوا؛ عامل هدایت
- روضه حضرت زهرا(س)

جلسه ۳

تقوا و تغییر شرایط

- تقوا؛ جامع همه خوبی‌ها
- تغییر و انعطاف‌پذیری در سایه تقوا
- مغایرت تقوا با دل‌بخواهی‌ها
- تقوا؛ ترجیح دادن نظر خدا
- تقوا در تغییر شرایط و اولویت‌ها
- نقش تقوا در ایجاد وابستگی سیاسیون به خدا
- روضه حضرت زهرا(س) و حضرت عباس(ع)

تقوای سیاسی

(حسینیه شهدای بسیج، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

لذت، قدرت، راحتی، عزت، ثروت و ... اهداف انسان و آرزوی اوست. انسان‌ها چه دیندار و چه بی‌دین خواهان این‌ها هستند. برخی گمان می‌کنند این امور اهداف انسان‌های بی‌دین است و تنها از راه‌های دنیوی می‌توان به آن رسید غافل از این که این خواسته‌ها را خالق انسان در نهاد او قرار داده است و دین نه تنها با این خواسته‌ها مخالفتی ندارد بلکه دین خودش راه رسیدن به این خواسته‌ها است. نکته این جاست که تفاوت دین و بی‌دینی در این اهداف نیست، بلکه در راه رسیدن به این اهداف است. بی‌دین‌ها می‌خواهند به سرعت به این خواسته‌ها برسند ولی دین می‌خواهد سطحی گسترده‌تر و عمیق‌تر و اصیل‌تر این خواسته‌ها برآورده شود. لذت‌های دنیوی و مادی برای انسان بسیار اندک است و روح انسان را اشباع نمی‌کند.

در این سخنرانی استاد پناهیان با اشاره به یک قاعده عام «دیر رسیدن بهتر از هرگز نرسیدن است»، تقوا را راه دینی رسیدن به همه خواسته‌های بشر در سطحی عمیق و گسترده معرفی می‌کند و به اهمیت تقوای سیاسی در رسیدن جامعه به اهداف و خواسته‌های مردم اشاره کرده و تبیین می‌کند که یک ملت متدین نباید به مسئول بی‌تقوا اعتماد کرده و رأی بدهد. یعنی به تقوا در رسیدن به اهداف خود اهمیت بدهد.

فهرست:

- تقوا، راه دین برای رسیدن به همه اهداف انسان
- تفاوت دین و بی دینی، راه رسیدن به هدف
- عدم رأی ملت دین دار به مسؤول بی تقوا
- تقوای سیاسی، شرط ظهور
- هدف حضرت فاطمه (س) از مسأله فدک
- شعار همه پیامبران: فاتقوا الله و اطیعون
- روضه حضرت زهراء (س) و حضرت عباس (ع)

تاریخ تحلیلی اسلام

(هیئت شهدای گمنام، جلسات هفتگی، سال ۹۲ و ۹۳، ۲۰ جلسه)

معرفی بحث

ما الان در زمانه ای به سر می‌بریم که بیش از هر زمان دیگری به بررسی تاریخ اسلام نیاز داریم، چون ما امروزه بیش از گذشته به درک عمیق دین نیازمند هستیم و اگر انسان بخواهد آگاهی‌ها و فهم خودش از دین را افزایش دهد، مطالعه تاریخ برایش بسیار ضروری خواهد بود. می‌توان گفت مطالعه تاریخ اسلام نسبت به بسیاری از گزاره‌های اعتقادی، اخلاقی یا احکام در روح انسان مؤثرتر است.

مطالبی از تاریخ اسلام که در دسترس همگان قرار گرفته و مشهور است، لزوماً کلیدی‌ترین مطالب تاریخ اسلام نیست و به ویژه لزوماً متناسب با نیاز امروز جامعه ما نیست. جامعه ما خیلی پیشرفت کرده است و در این شرایط جدید باید بیش از پیش به زوایای غریب تاریخ اسلام مراجعه کنیم. اکتفا کردن به مطالب مشهور تاریخی، گاهی از اوقات ما را در برداشت نهایی تاریخ به اشتباه می‌اندازد. طبیعتاً برداشت ناصواب از تاریخ اسلام موجب برداشت ناصحیح از اسلام نیز خواهد شد. در این سلسله جلسات از زوایای خاصی به تحلیل و بررسی رخدادهای تاریخ صدر اسلام پرداخته شده است. مواردی مانند تحلیل صحیح از دوره جاهلیت، علل و ریشه‌های اصلی مخالفت و دشمنی با پیامبر اکرم(ص)، حسادت نسبت به مقام معنوی پیامبر اکرم(ص)، استهزاء، مقاومت در

برابر لزوم پذیرش بندگی خدا، بهانه‌ها و دلایل مختلف ایمان آوردن در صدر
اسلام و

فهرست:

جلسه ۱

اهمیت مراجعه به تاریخ اسلام و تحلیل دقیق آن

- اهمیت مراجعه مکرر به تاریخ اسلام
 - تاریخ اسلام منبع شناخت دین
 - امروز بیش از هر زمانی به تاریخ اسلام نیاز داریم
- اکتفا نکردن به مطالب مشهور تاریخی
- نیاز به «تحلیل دقیق تاریخ اسلام» علاوه بر آگاهی از آن
 - تحلیل کردن یکی از ضرورت‌های حوادث اجتماعی
 - تحلیل سیاسی خوب از زمانه، متکی بر تحلیل درست از تاریخ اسلام
- سطحی برخورد نکردن با تاریخ
- جایگاه ویژه تاریخ در نامه امیرالمؤمنین (ع) به جوان
- جایگاه ویژه واقعیات تاریخی در متقاعد کردن انسان
 - واقعیتی که تاریخ دموکراسی نشان داده
 - استفاده ائمه هدی از تاریخ در احتجاج‌ها و گفتگوهای خود
- ضرر مبالغه در خصوص وضعیت خراب دوران جاهلیت عرب توسط مستشرقین
- برخی از ویژگی‌های عرب جاهلی
 - ۱. پایبندی به عهد و پیمان
 - ۲. قواعد ازدواج
 - ۳. وضعیت غذاها

- ۴. فرهنگ احترام به خوبان و نیکان جامعه (فرهنگ اخلاق و شایسته سالاری)
- ۵. مکه قبل از اسلام، یکی از معنوی ترین شهرهای جهان
- ۶. ادبیات قوی (از شاخصه های رشد فرهنگی جامعه)
- فرهنگ بالای مکه پیش از اسلام
- مشرکین مکه حاضر بودند از جانب خود به پیامبر (ص) ریاست بدهند
- برخی می خواهند ولایت فقیه جایگاهی تشریفاتی داشته باشد
 - نمونه ای از صدر اسلام
- اگر پیامبر (ص) بر مردم ولایت پیدا نمی کردند، احترام خودش و فرزندان باقی می ماند

جلسه ۲

بررسی اوضاع اجتماعی دوران جاهلیت و زمان بعثت پیامبر(ص)

- فرق مطالعه تاریخ اسلام با مطالعه سایر معارف اسلامی
- زمینه اجتماعی زمان بعثت پیامبر(ص)
- مبالغه درباره بدی دوران جاهلیت
 - خوبی‌های عرب جاهلی در کنار همه بدی‌ها
 - جوانمردی عرب جاهلی در برخورد با زنان در کلام امیرالمؤمنین(ع)
 - امام صادق(ع): عرب در جاهلیت همیشه به دین حنیف نزدیکتر بوده
 - نمونه‌هایی از خوبی‌های عرب جاهلی از زبان امام صادق(ع)
- منظور از جاهلیت عرب چیست؟
- زادگاه اسلام در میان یک قوم حرّ و آزاد
 - چرا دین اسلام در میان یک قوم آزاد شکل گرفت؟
- درگیری‌های پیامبر(ص)، اصلی‌ترین مسائل حیات بشر
 - علت اصلی مخالفت با پیامبر(ص)، مقام پرستی و پول پرستی نبود
 - ابوجهل راستگویی پیامبر(ص) را قبول داشت
 - علت اصلی مخالفت با نبوت پیامبر(ص)، چیزی از جنس حسادت
- علت مخالفت با نبوت و ولایت در نامه امیرالمؤمنین(ع) به معاویه
- تفاوت بار روانی پذیرش نظام دموکراتیک و نظام ولایی
- بعضی‌ها غرب زده و شرق زده به تاریخ اسلام نگاه می‌کنند
- در کربلا هم قایلیان بودند که هایلیان را کشتند

جلسه ۳

اهمیت و ضرورت شناخت دشمن و اوضاع زمانه

- سفارش ائمه به شناخت کفر
- فلسفه خلقت ابلیس قبل از خلقت آدم
- توجه به دشمن یک توجه بسیار کلیدی
 - دیدن دشمن ساده تر از دیدن دوست
 - حس کردن دشمن ساده تر از حس کردن ولی خدا
- فهم کربلا بیشتر وابسته است به شناخت جبهه مقابل
 - کربلا بیشتر نمایش اشقیاست
- محوری ترین پیام‌ها، در حکمت خلقت ابلیس در کنار آدم
- اهمیت شناخت حال قابیل
- اوج مقدمه سازی برای ظهور حضرت
- ضرورت شناخت دشمن برای زندگی انسان‌ها
- طراحی حیات زندگی بشر و تولد دین در متن درگیری
- استهزاء اولین عملیات دشمنی
- حسادت اولین روش برای دشمنی
- ضرورت شناخت مخالفین قرآن برای شناخت قرآن
- نحوه و علل دشمنی
- شماتت مصیبت دیده از انسانیت به دور است

جلسه ۴

ایمان آوردن و پای ایمان ماندن

- اهمیت مطالعه تاریخ اسلام
 - مطالعه تاریخ از جهتی مقدم بر عقائد و قرآن
- خلاصه‌ای از مباحث گذشته
- وضعیت مکه در زمان ظهور اسلام
- بدترین‌های ته جهنم
- پیامبر اول دعوتشان را با چه چیزی شروع کردند؟
 - اولین آیات نازل شده در باره چیست؟
- دلیل دیر قبول کردن حق از سوی بعضی‌ها
- نحوه ایمان آوردن ابوذر
- شک کردن به اصل مسیر، با کوچکترین شبهه
- پای ایمان خود ماندن و شک نکردن
- ایمان مستقر و مستودع
- به تأخیر افتادن وعده فرج قوم نوح (ع)
- «جوگیر» شدن بعضی‌ها در پیوستن به جبهه حق
- گفتن «حرف آخر» توسط پیامبر (ص) در همان آغاز دعوت

جلسه ۵

پذیرش عبودیت و دادن اختیار خود به پیامبر(ص)

- ریشه برانگیخته شدن دشمنی‌ها با پیامبر(ص)
 - بهانه‌های دشمنی با پیامبر(ص)
- یکی بودن محور اصلی دعوت همه انبیاء
- لزوم پذیرش بندگی خدا؛ محور دعوت انبیاء
 - «اعْبُدُوا اللَّهَ»؛ شعار مشترک همه انبیاء
 - بندگی خدا در مقابل بندگی طاغوت
- مسلوب‌الاختیار شدن عبد
- پذیرش عبودیت و دادن اختیار خود به پیامبر(ص)
- تسلیم امر خدا شدن و دادن اختیار به نماینده خدا
- لزوم درک حقیقت عبودیت و بندگی
- سیاسی بودن مسأله عبودیت
- عبد طاغوت شدن، در صورت تمرد از عبودیت خدا
- بعد عرفانی بی‌اختیار شدن در برابر معبود

جلسه ۶

پنهان شدن کفر در پشت بهانه‌ها

- رو نکردن علت اصلی مخالفت توسط دشمنان پیامبر(ص)
- حفظ فرهنگ گذشتگان؛ از بهانه‌های مخالفت با پیامبر(ص)
- بهانه‌جویی و تئوریزه کردن کفر در تفکرهای الحادی جهان
- وجود بیماری پنهان در پشت اکثر نظرات کفرآلود و غیردینی
- پنهان شدن کفر در پشت بهانه‌ها
- بیان سخنان باطل در لفافه، توسط برخی ژورنالیست‌ها
- لزوم بهره‌گیری از سلاح قلم برای بیان سخن حق
- ضرورت انجام کار هنری برای دفاع مقدس
- بنده غیر خدا نشدن؛ پیام عمومی جهاد
- کوتاه آمدن دشمن در مقابل ما؛ نتیجه مقاومت ما
- نشان دادن رذالت دشمن، نتیجه مقاومت اباعبدالله(ع)

جلسه ۷

پیچیدگی ایمان و شفافیت کفر

- تأملی در علت ایمان نیاوردن بعضی‌ها
- زیر بار سخن حق نرفتن و جدل کردن
- بررسی تقاضای معجزه از سوی کفار
- پاسخ خداوند به درخواست معجزه از سوی مردم
- رابطه ایمان با «احساس خوب باطنی» و «عقلانیت»
- پیچیدگی و ابهام در مسأله ایمان
- شفاف بودن مسأله کفر
- کافران، محکی برای حقانیت ایمان مؤمنین
- سخت بودن شناختن پیامبر(ص)
- آسان بودن شناختن کفار
- توصیف کافران در قرآن بیش از توصیف پیامبر(ص)
- پرهیز از خوش باوری نسبت آدم‌های بد

جلسه ۸

ریشهٔ مسخره کردن انبیاء و مؤمنین

- دشمنی مشرکان با پیامبر (ص) از جنس دشمنی یهودیان با عیسی (ع)
- ایستادن در مقابل دین به بهانهٔ فرهنگ
- مبنایی نبودن «منفعت طلبی» در مخالفت با پیامبر (ص)
- ویژگی خاص ایمان آورندگان به پیامبر (ص)
- تکبر در مقابل حق؛ ویژگی مهم مؤمنین
- استهزاء؛ عملیات روانی مهم کافرین علیه مؤمنین
- مواجههٔ همهٔ انبیاء با استهزاء کنندگان در بدو دعوت
- بالاتر بودن جرم استهزاء پیامبر (ص) از جرم قتال با پیامبر (ص)
- ریشهٔ مسخره کردن انبیاء و مؤمنین
 - نفهمیدن؛ اولین ریشهٔ تمسخر
 - حسادت؛ دومین ریشهٔ تمسخر
 - برخی آثار تمسخر مقدسات:
 - قداست زدایی
 - به شک انداختن دیگران
 - دلداری دادن تمسخر کنندگان به همدیگر
- ایجاد دیکتاتوری علیه جبههٔ حق با عامل استهزاء
- حکم امام (ره) دربارهٔ سلمان رشدی

جلسه ۹

توجه دین به آباد کردن دنیا و آخرت ما

- نزدیک بودن روز پیروزی حق
- دعوت صریح پیامبر (ص) به «دنیای بهتر»
- رسیدن به پادشاهی در صورت تبعیت از پیامبر (ص)
- توجه دین به آباد کردن دنیا و آخرت ما
- دیدن نتیجه دینداری در همین دنیا
- برخی تصوره‌های غلط درباره دنیایی نبودن دین
- تأمین شدن دنیای ما با پاس داشت ارزش‌ها
- عزت و اقتدار امروز ما نتیجه استقامت در راه دین
- کسب نور و معنویت در پی دینداری با نیت آبادی دنیا
- آباد کردن دنیا؛ یک کار حسینی

جلسه ۱۰

لزوم اعتماد به وعده‌های الهی

- مشکل پیدا کردن اهل دنیا با دین
- نپذیرفتن دین به عنوان راه حلی برای بهبود دنیا
- وقتی که مالک اشتر هم کم می‌آورد!
- لزوم دل بستن به وعده نصرت الهی
- زندگی بر اساس توکل و معادلات الهی
- ریسک‌پذیری با ایمان به وعده‌های الهی
- قرار دادن خدا در متن معادلات زندگی
- عدم اعتماد ما به وعده‌های دین
- «خدا»؛ عنصر اصلی برنامه‌ها و دستورات دین
- حساب کردن روی نصرت الهی

جلسه ۱۱

شخص ولیّ خدا؛ محل امتحان مردم

- مقوله دین؛ مقوله ارتباط ما با اولیاء خدا
- ولیّ خدا محل امتحان مردم
- اصل امتحان ما؛ میزان ارادت ما به ولیّ خدا
- امتحان شدن مردم در کربلا، با امام حسین (ع)
- شخص پیامبر (ص)، محل امتحان مردم
- لزوم قرار گرفتن مردم جهان در معرض اصلی ترین امتحان
- ضرورت دعوت جهانیان به سوی «ولیّ خدا»
- دعوت پیامبر (ص) به تبعیت مردم از ایشان
- امتحان ابوطالب و حمزه در موضوع دفاع از پیامبر (ص)
- تلاش بعضی ها برای فرار از امتحان ولیّ خدا
- دور زدن «شخص» ولیّ خدا با پرداختن به «شخصیت» ولیّ خدا
- جذب کردن آدم‌های باصفا با معرفی ولیّ خدا

جلسه ۱۲

قدرت «دین حق»

- منحرف کردن انسان‌ها با دین غلط
- دعوی اصلی سر دین‌های غلط است، نه بی‌دینی
- پیروزی «دین حق» بر «ادیان دیگر» در آخرالزمان
- دین تحریف شده مشرکین مکه در مقابل اسلام
- آغاز دین‌سازی‌ها از زمان خود پیامبر(ص)
- تحریک هوس دین‌سازی در بعضی‌ها با دیدن قدرت اسلام
- مقابله «دین باطل» در برابر «دین حق»
- امکان ایجاد قدرت پایدار، فقط با «دین حق»
- دلیل دشمنی قدرت‌طلبان عالم با دین ناب
- ترس امروز استکبار از قدرت اسلام ناب
- لزوم افزایش قدرت اسلام تا تسلیم شدن دشمن
- رقابت‌پذیر نبودن قدرت انقلاب اسلامی

جلسه ۱۳

تمامیت خواهی اسلام

- وجود نوعی تمامیت خواهی در اسلام
- داستان رفاقت عیاض با پیامبر (ص)
- اکتفا نکردن اسلام به خوب بودنِ حداقلی
- اشاره به برخی خوبی‌های کفار و مشرکین
- جوانمردی ابولهب در ماجرای ليله‌المبیت!
- مشکل مشرکین با تمامیت خواهی اسلام
- تمامیت خواهی دین یعنی لزوم پذیرش «همه دین»
- سختی کار پیامبر (ص) به خاطر تمامیت خواه بودن اسلام
- ریزش کسانی که همه دین را نپذیرفته‌اند
- غربال آخرالزمان برای رسیدن به دین خالص
- اکتفا کردن اسلام لیبرالی به خوبی‌های حداقلی
- حمایت همزمان غربی‌ها از لیبرال‌ها و تروریست‌ها
- ارتباط میان لیبرال‌ها و منافقین در بیانات امام (ره)

جلسه ۱۴

پیچیده‌تر کردن شرایط جبهه حق، توسط خداوند

- مسأله «جعفر کذاب» در آغاز دوران غیبت
- امتحانات سخت شیعه در حساس‌ترین شرایط
- عبور اسلام از دل سخت‌ترین بحران‌ها
- یاری خدا برای اهل حق، در ناامیدکننده‌ترین شرایط
- پیروزی انقلاب اسلامی در زمان یأس و ناامیدی
- لغزش یکی از علمای مشهور شیعه در ابتدای دوران غیبت
- رحلت امام(ره) یکی از مراحل سخت انقلاب
- شرایط سخت پیامبر(ص) در زمان دعوت خویشاوندان
- دشواری‌های شروع دعوت علنی پیامبر(ص)
- دلیل پیچیده‌تر کردن شرایط جبهه حق، توسط خداوند
- امتحانات سخت الهی برای رسیدن به دین خالص
- پیچیده‌تر کردن فتنه سامری توسط پروردگار
- زمینه‌های انحراف «عوام» در آخرالزمان
- یاری خداوند با روش مخصوص به خودش
- غریب‌ترین نقاط تاریخ، آغاز بزرگ‌ترین تحولات

جلسه ۱۵

روش خاص پیامبر(ص) در تبلیغ و دعوت مردم

- تفاوت روش پیامبر(ص) در دعوت مردم با روش‌های تبلیغی رایج امروزی
- مسأله ایمان؛ مسأله‌ای همیشگی
- پیامبر(ص) چگونه آدم‌ها را متقاعد می‌کرد که ایمان بیاورند؟
- سخنان کوتاه و ساده پیامبر(ص) در دعوت به دین
- بعضی‌ها خیلی راحت به پیامبر(ص) ایمان می‌آوردند
- نمونه‌هایی از نحوه ایمان آوردن به پیامبر(ص)
- صفای باطن زمینه روحی مناسب برای ایمان آوردن دارند
- ایمان ممکن است «مستقر» یا «مستودع» باشد
- آیا می‌توانیم با شیوه دعوت پیامبر(ص)، مردم را به ولایت فقیه دعوت کرد؟
- بعضی‌ها به پیامبر(ص) ایمان می‌آوردند با اینکه حتی او را ندیده‌اند
- الان حرف حساب ولایت فقیه «مبارزه با استکبار» است
- تحلیل امیرالمؤمنین(ع) درباره دلیل ایمان نیاوردن بعضی‌ها
- پیامبر(ص) در دعوت مردم به دین، مباحث پیچیده اعتقادی را مطرح نمی‌کرد
- می‌دانیم که این روش تبلیغ، آفت هم دارد
- سوء استفاده از این روش
- برای پذیرش حق، لازم نیست حق، زیاد از خودش مشخصات نشان دهد

جلسه ۱۶

آدم سالم راحت حق را می‌فهمد و می‌پذیرد

- نحوه ایمان آوردن مؤمنان و ایمان نیاوردن کافران
- روش تبلیغ و دعوت پیامبر(ص) غالباً تلاوت قرآن بود
- بررسی روش تلاوت در تبلیغ
- تلاوت اولین بخش رسالت
 - تزکیه و تعلیم کتاب، بعد از تلاوت
 - تلاوت، حتی امروز هم خیلی گره‌گشاست
 - تلاوت به تعبیری یعنی مشاهده کلمات خداوند
- احساس و ادراک مفاهیم پس از شنیدن تلاوت
- درک زیبایی با دل سالم
- درک صحت سخن حق، با عقل سالم
- معجزه هر پیامبری متناسب با زمانه خودش بود
- برخی از دلایل متناسب با زمان ما برای اتمام حجت حقانیت انقلاب
- افزایش فزاینده اتمام حجت‌های خداوند در آخرالزمان
- تشخیص حق از باطل وابستگی تام به استدلال ندارد
- کسی که حق آشکار را نبیند، شایسته تحقیر شدن است
- از روش‌های جداسازی حق و باطل این است که کفر باطل را دریاوری

جلسه ۱۷

بهبانها و دلايل مختلف ايمان آوردن در صدر اسلام

- لزوم مطالعه ميلي متری زندگی پیامبر (ص)
- در معرض آیات الهی قرار گرفتن، زمینه هدایت انسانها
- عقلانیت مستتر در آیات الهی
- افزایش ايمان با تلاوت و مطالعه آیات الهی
- قرآن موجود زنده است
- نماز اجرای رسمی تلاوت قرآن
- وقتی در معرض حق یا کلام حق قرار گرفتند مسلمان شدند
- انواع ايمان آوردنها در صدر اسلام
 - حیا، غیرت، شهامت، محبت و مهربانی
- نباید در بهبانها و دلايل ايمان آوردن متوقف شد
- شروع ايمان و انقلابی بودن به چه دلیل و بهبانهای

جلسه ۱۸

مقایسه بین دهه فجر انقلاب و دوران دعوت و بعثت

- ریشه‌های تاریخی انقلاب

- پیشینه ۱۴۰۰ ساله انقلاب اسلامی ایران

- مقایسه بین دهه فجر و دوران دعوت و بعثت و آغاز فجر اسلام

- انقلاب اسلامی ایران شعاعی انقلاب پیامبر (ص)

- چرا کار پیامبرص دشوارتر از کار حضرت امام ره بود؟

- ظلم جهانی و ظلم درونی در قبل از انقلاب اسلامی ایران

- تحلیل مذاکره با آمریکا

جلسه ۱۹

محبوبیت رسول خدا در جریان دعوت

- اهمیت واقع بینی در مسائل
 - واقع بینی در باره انقلاب و دفاع مقدس
 - در دفاع مقدس یک عده بار بقیه را به دوش کشیدند
- آثار سوء واقع بین نبودن
 - منفی بافی
- واقعیت مهم زندگی پیامبر(ص)
- محبوبیت رسول خدا در تاریخ و جریان دعوت
 - محبت اصحاب به پیامبر(ص)
 - محبت امیرالمومنین ع به پیامبر اکرم(ص)

جلسه ۲۰

محبت مهمترین عامل گرایش به اسلام

- اهمیت مطالعه تاریخ در برنامه‌های آموزشی و تربیتی
 - درک عمیق و واقعی از موضوعات
- دیدن مهربانی‌های پیامبر (ص) در متن تاریخ
- تدبر کردن در آیات قرآن ناطق (اهل بیت ع)
- حوادث زمان پیامبر ص حوادث معناداری هستند
- هزینه دادن خدا برای تجلی عینی بخشیدن به برخی از مفاهیم
 - اهمیت تجسم بخشیدن به مفاهیم دینی
- به محض ایمان آوردن محبت پیامبر (ص) در دلشان می‌افتاد
 - نفرت به پیامبر (ص) با ایمان نیاموردن
- برخی هوس دارند جاذبه‌شان از رسول خدا هم بالاتر برود
- محبت عثمان بن مظعون به پیامبر ص پس از نزول آیاتی از قرآن
- محبت به پیامبر با خون امتش آمیخته شده است
- نمونه‌هایی از محبت اصحاب به پیامبر (ص)
 - محبت انسان‌ها را لطیف می‌کند
- شهید شاطری نمونه‌ای از عملگرایی بر اساس محبت
- محبت ابوذر به رسول الله (ص)
- روضه حضرت زهرا (س)

موضوع: تاریخ تحلیلی اسلام

مهدویت و آخر الزمان

راه رسیدن به انتظار حماسی

(مسجد امام صادق(ع)، ایام اعتکاف، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

امید و آرزو نقش بسیار مهمی در زندگی انسان و ساخته شدن شخصیت او دارد. بدون امید هیچ حرکت و تلاشی انجام نمی‌شود و زندگی هیچ جذابیتی ندارد و نیرو و عمر انسان هدر می‌رود. بدون امید انسان دچار ضعف می‌شود، تعادل خود را از دست می‌دهد و... اما باید دقت کرد امید و آرزوی انسان چه چیزی باشد زیرا تنها زمانی انسان به مطلوب می‌رسد که آرزوی انسان کم و ناچیز نباشد. استاد پناهیان توضیح می‌دهند که هر آرزویی غیر از انتظار فرج، کم و پست است و شایسته نیست و منظور صرف ظهور نیست بلکه باید آرزو داشت که مؤثر در فرج و ظهور باشیم و پس از آن هم در زمره اطرافیان خاص حضرت قرار گیریم. لازم است همیشه از این آرزو مراقبت کنیم تا در پیچ و خم‌های زندگی گم نشود.

استاد پناهیان راه رسیدن به چنین هدفی را توضیح می‌دهند و از لزوم داشتن روحیه جنگندگی و قدرت درگیری سخن می‌گویند و راه رسیدن به این روحیه را هم به زیبایی تبیین می‌نمایند.

فهرست:

- امید و آرزو، جذابیت بخش زندگی انسان
- امید و آرزوی بزرگ، لازمه حماسه
- نقطه آغاز انتظار حماسی، مذمت نفس بر آرزوهای کوچک
- گام دوم، مراقبت از آرزوها و امیدهای بزرگ
- ضرورت برخورداری از روحیه حماسی

- راه رسیدن به روحیه حماسی
- روضه حضرت زینب (س)

موضوع: راه رسیدن به انتظار حماسی

بلوغ مؤمنان در شناختن عالمان در دوران غیبت

(مسجد و حسینیه یوم الغدیر، شهادت امام عسکری(ع)، سال ۹۲، ۱)

(جلسه)

معرفی بحث:

در این جلسه ضمن اشاره به نقش ائمه هدی(ع) در جلوگیری از تحریف دین و ذکر یک نمونه از اقدامات امام حسن عسکری(ع) در این زمینه (مقابله حضرت با طرح شبهه و اتهام تناقض گویی به قرآن کریم) این سؤال مطرح می شود که جلوگیری از تحریف دین و گمراهی مردم در دوران غیبت، بر عهده چه کسانی است؟ ضمن اینکه می دانیم، خطر بدعت و انحراف دین در زمان غیبت، بسیار جدی است و به تعبیری خطرناک ترین زمان برای دین مردم وقتی است که امام معصوم در بین مردم حاضر نباشد. در ادامه بحث، به این سؤال پاسخ داده می شود و عنوان می شود که این نقش مهم در دوران غیبت بر عهده علماء دینی قرار دارد. البته خطر منحرف شدن خود علماء هم در دوران غیبت وجود دارد - کما اینکه نمونه هایی از آن را در تاریخ داریم - و این موضوع یعنی خطر علماء بد، مسأله را پیچیده تر می کند. لذا تشخیص عالم دینی خوب از بد توسط مردم بسیار ضرورت دارد. وقتی بدانیم که طبق روایات اهل بیت(ع)، ریشه بسیاری از فتنه های آخرالزمان در خانه برخی از علماء است، به ضرورت و اهمیت این مسأله بیشتر واقف می شویم.

فهرست:

- شهادت امام حسن عسکری(ع) و آغاز دوران غیبت
- خطر بدعت و انحراف دین در زمان غیبت
- نقش امام حاضر، در جلوگیری از انحراف مردم

- یک نمونه از برکات حضور امام در جامعه
- مقابله با اتهام تناقض‌گویی به قرآن توسط امام عسکری (ع)
- لعنت خدا در مورد تحریف‌کنندگان دین
- پایان دوره تقابل بی‌دینی در برابر دین
- تقابل دین‌های تقلبی علیه دین حق
- نقش ائمه هدی (ع) در جلوگیری از تحریف دین
- وظیفه علمای دین در دوران غیبت
- جلوگیری از تحریف دین در زمان غیبت، توسط علماء
- خطر منحرف شدن علماء در دوران غیبت
- لزوم تشخیص عالم دینی خوب از بد، توسط مردم
- احترام داشتن عالم درست و خطر عالم غلط
- ریشه فتنه‌های آخرالزمان در خانه برخی از علماء

غروب جمعه

(مسجد جمکران، مراسم دعای سمات، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

در میان روزهای هفته، شب و روز جمعه دارای ارزش و احترام ویژه‌ای است. بی‌قراری و دل‌گرفتگی عصرهای جمعه نیز یکی از ویژگی‌های این روز است که البته باید بدان توجه داشت و دقیق‌تر بررسی‌اش کرد. بی‌قراری روزهای جمعه می‌تواند مقدمه خوبی برای کسب خوبی‌ها باشد. نباید به از بین بردن این دل‌گرفتگی اصرار داشته باشیم، بلکه اگر ریشه‌اش دنیایی بود باید علت و ریشه آن را اصلاح کرد. غروب جمعه، پایان یک دوره کوتاه زندگی است که البته دل‌گرفتگی آن پیام‌هایی دارد. استاد پناهیان در این جلسه به بررسی بیشتر غروب جمعه پرداخته و مطالبی را نیز در مورد دعای سمات بیان می‌کنند.

فهرست:

- پیام دل‌گرفتگی غروب جمعه
- احترام و ارزش شب و روز جمعه
- بی‌قراری روز جمعه؛ مقدمه کسب خوبی‌ها
- با دل‌گرفتگی عصر جمعه چه رابطه‌ای داشته باشیم؟
- غروب جمعه؛ پایان یک دوران کوتاه زندگی
- پیام دل‌گرفتگی غروب جمعه چیست؟
- غروب جمعه؛ زمان جمع‌بندی یک هفته از عمر انسان
- محتوای بالای دعای سمات

○ تناسب دعای سمات با امام زمان (عج)

- توجه بزرگان به دعای سمات
- اشاره به اسامی الهی
- یاد انبیاء
- قسم به مکان‌های مقدس
- روزه امام حسن عسکری (ع) و روزه امام حسین (ع)

آشنایی با دعای ندبه

(مهدیه تهران، مراسم دعای ندبه، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

دعا وسیله بسیار مفیدی برای تعلیم و تربیت است. در ادعیه مفاهیم بسیار غنی و تعالیم والایی نهفته است که برای رشد روحی و معنوی انسان ضروری است. دعای ندبه نیز به عنوان یکی از ادعیه، دارای یک معماری فوق العاده تربیتی و معارفی است و می توان گفت مرانامه شیعه محسوب می شود. این دعا از سه بخش اصلی تشکیل شده است که عبارتند از: ۱- بخش خطبه که بیش از یک سوم این دعا را تشکیل می دهد و در آن مواضع اصلی شیعه بیان می شود. ۲- بخش زیارت نامه دعای ندبه که صحبتی میان ما و ائمه بوده و بخش میانی دعا محسوب می شود. ۳- بخش پایانی، که فقط دعا است و خواسته هایی از خداوند متعال مطرح می شود. هر کدام از این سه بخش دارای ویژگی ها و مختصات خاصی هستند که استاد پناهیان در این جلسه به تبیین بیشتر این موارد پرداخته اند.

فهرست:

- تأثیر دعا برای تربیت نفس
- ارزش دعا در کلام بزرگان
- دعای ندبه، مرانامه شیعه
- معماری فوق العاده تربیتی در دعای ندبه
- آشنایی با بخش های اصلی دعای ندبه
 - ۱- خطبه دعای ندبه
 - ۲- زیارت نامه دعای ندبه

○ ۳- بخش دعا در دعای ندبه

● ویژگی‌های هر کدام از سه بخش دعای ندبه

- آغاز و پایان هر کدام از بخش‌ها
- محتوای معارفی هر بخش از دعای ندبه
- دعای ندبه؛ ترکیبی از سخنرانی، زیارت نامه و دعا
- مفاهیم عاشقانه در بخش زیارت نامه
- بررسی بخش خطبه و جایگاه حمد الهی در آن
- حمد خدا برای اولیائی که قرار داده است

● روزه حمزه سیدالشهدا و روزه امام حسین (ع)

موضوع: آشنایی با دعای ندبه

خانواده و تربیت

مادران جهادگر

(سالن بصیرت سازمان بسیج دانشجویی، مراسم تقدیر از مادران و

همسران شهدای جهادگر، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

مادران در تربیت نسل آینده، نقش مستقیم و مهمی دارند ولی یکی از کلیدی‌ترین مشکلات در سبک زندگی امروزی این است که متأسفانه بسیاری از مادران از ارائه سختی معقول به فرزندان خود پرهیز می‌کنند. به علاوه زیاد شدن انواع لوازم و امکانات خانگی، شرایطی را بوجود آورده که بر تنبلی و راحتی نسل‌های جدید، می‌افزاید. در این میان نقش مادرانی که فرزندان جهادی را تربیت می‌کنند، بسیار برجسته است. روش تربیت دین در مورد فرزندان به گونه‌ای است که وی را از تنبلی دور کرده و به تلاش بیشتر تشویق می‌کند. اردوهای جهادی نیز نتایج مهمی برای اصلاح اخلاق و دوری از تنبلی به دنبال دارد که تبیین برخی از این آثار و نتایج توسط استاد پناهیان در این جلسه صورت گرفته است.

فهرست:

- اردوهای جهادی؛ کاری خلاقانه و مبتکرانه
- مشکلات فرهنگی موجود در مورد سبک زندگی
- ضرورت سختی معقول در زندگی
- پرهیز اغلب مادران از آشنا کردن فرزندان با سختی‌های معقول
- مادران جهادگر؛ مادرانی با روش تربیتی موفق

- مفاسد راحت طلبی
- دوری زندگی امروزی از سبک زندگی جهادی
- آفات تنبلی در نسل جوان
- تأثیر اردوهای جهادی بر اصلاح تربیت
- ضرورت توسعه فرهنگ جهادی در تمام عرصه‌ها
- آثار اخلاقی اردوهای جهادی

خانواده خوب

(بقعه شیخ عبدالله طرشتی، محرم ۹۲، ۵ جلسه)

معرفی بحث:

فرزندى که در یک «خانواده خوب» تربیت می‌شود، می‌تواند علی‌رغم وضع نامطلوب جامعه، سالم بار بیاید. یک خانواده خوب، خانواده‌ای است که در همین وضع موجود و یا حتی در اوضاع بدتر از این، بچه‌های خوبی تربیت کند. علامت یک خانواده خوب این است که فرزندان آن خانواده، سرشار از محبت و پُر نشاط هستند و هیچ کمبودی در بیرون خانواده احساس نمی‌کنند. داشتن چنین خانواده‌ای مستلزم رعایت قواعدی است که پدر و مادر باید آنها را در محیط خانواده رعایت کنند. مثلاً در خانه‌ای که مادر محبوب است و پدر مطاع، بچه‌ها متعادل رشد می‌کنند. در این مورد قوانین و قواعدی وجود دارد که اگر چه زیاد و پرتعداد هستند، اما به هیچ وجه مانعی برای لطف و صفا و محبت حاکم بر یک خانواده خوب نمی‌گردند بلکه این قواعد، محبت‌ها را در خانه قوام بخشیده و بر جذابیت‌های زندگی در یک خانواده خوب می‌افزایند. استاد پناهیان در این پنج جلسه، بنا به فراخور وقت و ظرفیت جلسه، به ضرورت تغییر نگاه به خانواده توجه ویژه کرده و برخی از قواعد مورد نیاز در خانواده خوب را برشمرده‌اند.

فهرست:

جلسه ۱

اصالت دادن به «اصلاح خانواده»

- دو راه به تباهی کشاندن جهان
 - افراطی گری در هرزگی
 - افراطی گری تحت پوشش دین
- خطر بی‌اعتنایی به دین و نجات بشر
- علمی که امروز به دست ما رسیده
- اهمیت پا گذاشتن روی نفس در تربیت فرزند
- امکان تربیت فرزند خوب در وضع موجود جامعه
- حکمت توسعه زیاد در ابزار فساد
- لحظه برگشت فواره فرهنگ و تمدن غرب
- اولویت «دینداری خانواده» نسبت به دینداری فرد و جامعه
 - راه اصلاح فرد و جامعه؛ رسیدگی به وضع دینداری خانواده
- لزوم اصالت دادن به «خانواده»
- رابطه فقدان خانواده با درست شدن تروریست
- «فردی خوب شدن»؛ ویژگی اخلاق سکولار

جلسه ۲

کسب معنویت با خدمت به خانواده

- راحت بودن اصلاح و ارتقاء انسان در خانواده
- ثواب خدمت کردن به خانواده
- کسب درجات معنوی با خدمت به خانواده
- سهولت ثواب جمع کردن در خانه
- راحت بودن مبارزه با هوای نفس در خانه
- نگاه غلط به جایگاه «خانم خانه‌دار»
- ثواب‌های بی‌شمار برای یک خانم خانه‌دار
- ثواب خدمت به خانواده، بیشتر از عبادات فردی و اجتماعی
- مسئول بودن مرد نسبت به دین خانواده خود
- ارزش قائل شدن برای بچه‌دار شدن
- رابطه عزتمند بودن با موضوع خانواده
- تقبیح نظم ناشی از بی‌عزت و بی‌خانواده بودن
- خانه؛ جای اصلی تربیت
- «با هم» خوب شدن در خانواده

جلسه ۳

خانه؛ محلی سرشار از آیین‌نامه و مقررات

- سهل بودن اصلاح انسان در «خانواده»
- اصلاح خانواده؛ کلید اصلاح فرد و جامع
- عدم دعوا در خانه؛ شرط لازم، نه کافی
- تأمین نیازهای روحی و جسمی در خانواده
- کمبود محبت؛ از عوارض فقدان خانواده خوب
- اکتسابی بودن خوشبختی
 - «انتخاب خوب» چقدر اهمیت دارد؟
- اولین قدم برای داشتن یک خانواده خوب
 - اصلاح نگاه به مقوله خانواده
- تعارض هواپرستی و لذت‌پرستی، با ازدواج
 - خانواده محل هوسرانی نیست
- خانه؛ محلی سرشار از آیین‌نامه و مقررات
- خانواده یعنی: زندگی توأم با آیین‌نامه
- خانواده؛ محل مبارزه با هوای نفس

جلسه ۴

لزوم اصلاح تلقی‌ها نسبت به ازدواج

- تلقی‌های ناصحیح از ازدواج
- سختگیری منفی در انتخاب همسر
- لزوم سکوت مرد در قبال سخن تلخ همسرش
- توجه به تفاوت‌های زیاد زن و مرد
- طلاق‌های ناشی از تلقی اشتباه در مورد ازدواج
- بی‌توجهی بعضی افراد به «فرزندآوری»
- لزوم اصلاح تلقی‌ها نسبت به ازدواج
- تغافل والدین نسبت به برخی خطاهای فرزندان
- اثر بی‌احترامی خانم به شوهرش در بد بار آمدن بچه‌ها
- لزوم حفظ حرمت پدر در خانه
- لزوم محبت کردن پدر به مادر
- کلیدی‌ترین عوامل تعادل روحی فرزندان
 - محبوب بودن مادر و مطاع بودن پدر

جلسه ۵

نقش «عبودیت» در خانواده

- ضرورت فکر کردن به هدف زندگی
- رابطه آرامش روحی و فکر کردن به هدف
- دو راه برای رسیدن به آرامش روحی
 - «شاکر بودن»
 - «نماز خواندن»
- هدف تشکیل خانواده، در راستای هدف خلقت
- رونق بخشیدن به بندگی از راه خدمت به خانواده
- محبت به خانواده، مهمتر از محبت به دیگران
- آرایش کردن برای همسر نه برای دیگران
 - اهمیت آراسته بودن زن و مرد در خانه
- نقش عبودیت در تقویت محبت زن و شوهر
 - دو نفر کی می توانند واقعاً عاشق هم باشند؟
 - عشق به خدا؛ راه رسیدن زن و شوهر به عشق واقعی
- تربیت کردن بچه برای خدا نه برای آبرو

موضوع: خانواده خوب

هنر و رسانه

سینما و ظرفیت‌های آن

(دانشکده صدا و سیما، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

عرصه فیلم و سینما یکی از مهم‌ترین عرصه‌های هنری می‌باشد که قابلیت‌های فراوانی دارد. به برکت انقلاب اسلامی کشور ما در زمینه‌های مختلف حرکت رو به رشدی دارد و در برخی از موارد به بالاترین رتبه‌ها در جهان دست یافته‌ایم مانند عرصه‌های علم و فناوری‌های نوین که بسیار پیچیده هستند و در انحصار معدودی از قدرت‌های جهانی است. امروزه جهان و به خصوص کشورهای منطقه نیاز به حرف‌های تازه‌ای دارد که در جمهوری اسلامی تبلور یافته‌است. اما متأسفانه علی‌رغم توان فوق‌العاده انقلاب و نیاز جهان و منطقه، در عرصه فیلم و سینما که می‌تواند این سخنان را به نحوی زیبا و مؤثر ارائه کند؛ با وضع مطلوب فاصله بسیاری داریم. استاد پناهیان در جمع دانشجویان دانشکده صدا و سیما، ضمن بررسی مطالب فوق پیشنهادهایی هم ارائه می‌دهد که می‌تواند سینمای ما را از رکود خارج کرده و آن را در سطح جهان مطرح نماید، راه‌هایی که امکان آزادسازی ظرفیت‌های فراوان دینی و فرهنگی ما را نیز فراهم می‌سازد.

فهرست:

- کاستی‌های وضع موجود در عرصه فیلم و سینما
 - عدم پیشرفت در فیلم‌سازی همگام با رشد علمی
 - عدم توجه به نیازها و درخواست‌های منطقه‌ای و جهانی
 - عدم بهره‌گیری از ظرفیت‌های فراوان دینی و فرهنگی
- قدرت منحصر به فرد فیلم در بیان و انتقال مفاهیم

● پیشنهاد و راه کار

- ۱- استفاده از ظرفیت مردمی و افزایش آن به سینمای موجود
- ۲- تحول بنیادین در آموزش عالی هنر
- ۳- بالا بردن ظرفیت آموزشی و افزایش کمی متخصصان هوشمند
- ۴- تشکیل گروه و تیم‌های فیلم سازی

سینما و انقلاب

(شبکه ۴ سیما، برنامه ققنوس، سال ۹۱، ۲ جلسه)

معرفی بحث:

درباره رابطه سینما و دین نظریات مختلفی وجود دارد و برخی معتقدند سینما به لحاظ ماهیت غیر دینی، هیچ ارتباطی با دین ندارد اما استاد پناهیان معتقد است سینما وسیله‌ای برای بیان و طرح دیدگاه‌هاست، لذا سینما نه تنها تعارض ذاتی با دین ندارد بلکه یکی از بهترین و مهم‌ترین ابزارهای انتقال مفاهیم است. ایشان معتقدند اگر مفاهیم عمیق دینی وارد سینما شود، می‌تواند به آن عمق و غنای در محتوا بدهد.

وی بر این باور است که شأن یک سینماگر بسیار بالاست و سینماگر خوب می‌تواند هم‌رتبه با حکیمان و فیلسوفان دانسته شود. در این صورت است که سینماگر از ایجاد آثار مبتذل و سطحی خودداری می‌کند و انتظار مردم هم از او بالا می‌رود.

استاد پناهیان در این برنامه به طرح ویژگی‌های سینماگر انقلابی می‌پردازد و بیان می‌کند که اگر انقلابیون همان طور که در عرصه دفاع مقدس و پیشرفت علمی وارد شدند، در عرصه سینما و فیلم‌سازی هم وارد شوند؛ تحقق سینمای انقلابی و دینی - که در سطح جهان قابل عرضه باشد - امکان‌پذیر خواهد بود.

فهرست:

جلسه ۱

سینما و انقلاب

- ارتباط دین و سینما
- مفهوم سینمای دینی
- حماسه دینی و سینمای انقلابی
- لوازم سینماگر انقلابی
- عوامل رسیدن به سینمای انقلابی

جلسه ۲

بایسته‌های سینماگر انقلابی

- ارتباط سینما و دین

- رابطه ذاتی و ارتباط مؤثر دین و سینما

- دین عامل تعمیق سینما

- برتری سینماگران ما نسبت به سینماگران غربی

- انقلابی بودن، صفتی خاص و برجسته

- لزوم بالا بردن شأن و حرمت سینماگر

- ویژگی‌های سینماگر انقلابی

- قدرت تحلیل و آینده‌نگری

- استقلال روحی

- عشق به خوبی توأم با نفرت از بدی

- حضور انقلابیون، تحقق بخش سینمای انقلابی

عصر رسانه و رسالت جبهه حق

(مصلاي تهران، نمايشگاه رسانه‌هاي ديگيتال، سال ۹۱، ۱ جلسه)

معرفي بحث:

آگاهی دادن به دیگران، اهمیت خاصی دارد؛ هم برای جبهه باطل و هم برای طرفداران حق؛ اگر چه کار رسانه‌ای در جبهه حق دارای تفاوت‌های ویژه‌ای در مقایسه با کار رسانه‌ای در جبهه باطل است. کمیت و کیفیت موفقیت‌ها، میزان نیاز به مهارت و یا میزان مخاطب‌محوری در این جبهه‌ها متفاوت هستند. گذشته از ضرورت تلاش بیشتر و مجاهدت رسانه‌ای برای طرفداران حق، مفهوم «تقوی» مفهومی است که جایگاه ویژه و محوری در رسالت جبهه حق در عصر رسانه دارد و بایستی اهتمام ویژه‌ای بدان ورزید. ضرورت‌ها و چگونگی حضور طرفداران حق در عرصه رسانه، موضوع مهمی است که در این جلسه مورد دقت نظر استاد پناهیان قرار گرفته است.

فهرست:

- ارزش بالای آگاهی دادن
- فواید و ویژگی‌های عصر ارتباطات
- ظهور حق و باطل در عصر رسانه
- ضعف رسانه‌ای طرفداران حق
- اهمیت مجاهدت در عرصه رسانه
- ویژگی‌های دفاع از حق در عصر رسانه
- تقوی و کار رسانه‌ای
- بررسی تقوای رسانه‌ای از نگاه قرآن

هنر انقلابی یا هنرمند انقلابی

(دانشگاه تهران، بزرگداشت شهید آوینی، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

در هنر انقلاب اسلامی، توجه به هنرمند ضرورت بیشتری نسبت به توجه به هنر دارد. هنر، محصول وجود هنرمند است؛ نه محصول احساسات یا اندیشه. در تمام دوران‌ها، انقلاب به هنرمندانی در حد و اندازه‌های خود نیاز دارد. لطافت روحی هنرمند اثر مستقیم بر اثر هنری او دارد و در تولید هنری نباید چیز دیگری را همراه صفات هنرمند کرد. هنرمند، زیبایی را با قلب خود درک می‌کند و هنرمند می‌تواند با قلب خود زیبایی ایمان را درک کرده و بعد دیندارانه به هنر روی بیاورد. همچنین هنرمند می‌تواند با قلب خود حقانیت و زیبایی‌های انقلاب اسلامی را درک کند؛ زیبایی و لطافت حق‌طلبی، لطافت شهادت، لطافت دفاع مقدس و ... را. اما حق را وقتی می‌توان به درستی شناخت که با دشمنان حق آشنا باشیم. کسی که روح لطیفی دارد، این لطافت روحی نباید عامل انحراف شود. اگر چه کسانی شبیه ابن ملجم بوده‌اند که به دلیل لطافت روحی، نتوانستند عملکرد قاطع حضرت علی(ع) را در مقاطعی به درستی تحلیل کرده و در مقابل حق ایستاده‌اند.

فهرست:

- هنر، محصول هنرمند است
- نیاز به هنرمندانی در حد انقلاب اسلامی
- اهمیت هنرمند انقلابی، نسبت به هنر انقلابی
- هنرمند؛ انعکاس دهنده زیبایی‌ها
- ضرورت درک زیبایی و لطافت انقلاب در قلب هنرمند

- چگونه می توان زیبایی و حقانیت انقلاب را شناخت؟
- شناخت حق؛ مستلزم شناخت دشمن حق
- لطافت روحی، می تواند عامل انحراف شود
- ابن ملجم، نمونه ای از انحراف به دلیل لطافت روحی

روحانی در قاب سینما

(سینما فلسطین، همایش روحانی در قاب سینما، سال ۹۲، ۱ جلسه)

معرفی بحث:

سینما پدیده‌ای است که در تمدن غرب زائیده شده و بر همین اساس بسیاری معتقدند به دلیل تعارض ذاتی تمدن غرب با دین و به خصوص اسلام، دین و سینما هیچ تناسبی با هم ندارند. اما استاد پناهیان با این باور کاملاً مخالف بوده و معتقد است سینما بیش از هر چیز دیگری می‌تواند به دین خدمت کند. از سوی دیگر دین هم به صورتی ویژه می‌تواند به سینما رونق ببخشد و خلاقیت سینماگر را برانگیزد. حضور شخصیت‌های دینی و روحانی در سینما و فیلم‌ها هم ضروری است و آثار خاصی به همراه دارد. دنیا پدیده‌ای ظاهری و سطحی است، در حالی که دین پدیده‌ای عمیق و با پیچیدگی‌های فراوان است، به همین دلیل دین می‌تواند حرف‌های زیادی را به سینماگر الهام کند و کارهای فیلم‌ساز را عمق و پیچیدگی ببخشد.

استدلالاتها و دلایل استاد پناهیان درباره این مطالب چیست؟ آیا به آثار تولید شده و وضعیت سینمای امروز، نقدی وارد است؟ آیا فیلم‌سازان ما تحمل انتقاد را دارند؟ در آثاری که تولید می‌شود مشاوران مذهبی چه نقشی دارند و فیلم‌سازان چگونه با این مشاوره‌ها برخورد می‌کنند؟

فهرست

- تناسب ذات سینما و دین
- ضرورت حضور روحانی در سینما
- تحلیل سطحی و عمیق از فیلم‌های مرتبط با دین
 - لزوم هماهنگی سطح و عمق در فیلم‌های دینی

○ رونق بخشی مفاهیم عمیق دینی به سینما

○ عمق دین و خلاقیت سینماگر

● روحانیت و طنز

● ضرورت اعتدال در مقولات خاص